

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA CHEŁMNA NA LATA 2023-2030 Z PERSPEKTYWĄ DO 2050 ROKU

*„Miasta mają każdemu coś do zaoferowania, pod warunkiem, że wszyscy je współtworzą”
Jane Jacobs*

Chełmno 2025

Spis treści

1.	Wprowadzenie.....	5
2.	Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Miasta Chełmna ...	7
3.	WIZJA.....	9
4.	MISJA	9
5.	MODEL FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNY	10
5.1.	System dróg.....	18
5.2.	System dróg rowerowych.....	19
5.3.	Transport publiczny - ponadlokalny.....	20
5.4.	Transport publiczny - lokalny	20
5.5.	Wpływ suburbanizacji na układ komunikacyjny miasta	20
5.6.	Obszary o szczególnym znaczeniu dla rozwoju.....	25
6.	CELE i DZIAŁANIA.....	29
6.1.	Sfera społeczna.....	31
6.1.1.	Polityka Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	31
6.1.2.	Polityka Wychodzenia z Kryzysu Bezdomności.....	32
6.1.3.	Polityka Senioralna i Integracji Społecznej.....	33
6.1.4.	Polityka Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi	35
6.1.5.	Polityka Rozwoju Sportu i Kultury Fizycznej.....	36
6.1.6.	Polityka Rozwoju Kultury.....	38
6.1.7.	Polityka Rozwoju Edukacji	41
6.2.	Sfera gospodarcza.....	43
6.2.1.	Polityka Rozwoju Gospodarczego.....	43
6.2.1.1.	Logistyka.....	46
6.2.1.2.	Turystyka.....	47
6.2.1.3.	Lokalny przemysł i przedsiębiorczość	49
6.2.1.4.	Usługi społeczne.....	52
6.3.	Sfera przestrzenna	54
6.3.1.	Polityka rozwoju przestrzennego miasta	54

6.3.2.	Polityka mieszkaniowa.....	54
6.3.3.	Polityka ochrony dziedzictwa kulturowego miasta Chełmna.....	55
6.3.4.	Polityka gospodarki niskoemisyjnej i efektywności energetycznej	56
6.3.5.	Polityka Gospodarki Odpadami Komunalnymi	57
6.3.6.	Polityka Adaptacji do Zmian Klimatu.....	59
6.3.7.	Polityka Mobilności i Transportu Zrównoważonego	60
7.	NARZĘDZIA INWESTYCYJNE REALIZACJI STRATEGII.....	62
7.1.	Sfera społeczna.....	62
7.2.	Sfera gospodarcza.....	64
7.3.	Sfera przestrzenna	65
8.	MONITORING i EWALUACJA.....	71
8.1.	Sfera społeczna.....	71
8.2.	Sfera gospodarcza.....	74
8.3.	Sfera przestrzenna	76

1. Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Miasta Chełmna stanowi strategiczny dokument, który precyzuje cele oraz kierunki rozwoju Miasta na lata 2023-2030 z perspektywą roku 2050. Dokument ten pełni nadrzędną funkcję nad innymi dokumentami planistyczno-strategicznymi Miasta, jak również jest, spójny z dokumentami wyższego rzędu, w szczególności z: *Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku - Strategia Przyspieszenia 2030+*, *Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030* oraz *Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju*.

Strategia uwzględnia uczestnictwo Chełmna w partnerstwie terytorialnym Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia, jak również funkcjonowanie *Strategii Rozwoju Lokalnego Lokalnej Grupy Działania Chełmno*. W okresie, dla którego został przyjęty, niniejszy dokument wyznacza ramy dla planów oraz programów powstających przy udziale Gminy Miasta Chełmna, jak również stanowi podstawę dla efektywnego pozyskiwania środków zewnętrznych. Strategia ta, zgodnie z obowiązującymi obecnie przepisami prawa, określa długofalowy rozwój Gminy Miasta Chełmna łącząc różne wymiary planowania: społeczny, gospodarczy oraz przestrzenny.

Zgodnie z analizami Instytutu Geografii Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk, Chełmno zostało zakwalifikowane jako jedno z miast kryzysowych, w którym zachodzi nasilenie problemów społeczno-gospodarczych. Na skutek powyższego została sporządzona szeroka diagnoza społeczna i gospodarcza, składająca się z kilku etapów oraz obszarów badań. Niniejsza Strategia powstała jako efekt szerokich badań i analiz, służących jak najlepszej ocenie sytuacji, jak również diagnozy potencjałów rozwojowych Gminy Miasta Chełmno.

Pierwszym etapem poprzedzającym programowanie celów i kierunków rozwoju miasta, była diagnoza realizowana pod hasłem *#MiastoŻyje - Diagnoza problemów rozwojowych miasta Chełmna*. Badania diagnostyczne dotyczyły czterech głównych aspektów rozwoju: środowiskowego, gospodarczego, społecznego i instytucjonalnego. Analizowano dane przygotowane przez Związek Miast Polskich (ZMP) w ramach Monitoringu rozwoju lokalnego. Korzystano ze statystyk Głównego Urzędu Statystycznego, danych dostępnych w Urzędzie Miasta Chełmna oraz poproszono najważniejszych interesariuszy (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, Zakład Wodociągów i Kanalizacji) o opracowanie i udostępnienie dodatkowych statystyk). Jednym z najistotniejszych elementów działań diagnostycznych było aktywne włączenie w jej wykonanie mieszkańców i mieszkanki oraz przedsiębiorców i przedsiębiorczyń działających na terenie miasta i powiatu chełmińskiego. Ankietę wypełniło: **890** mieszkańców oraz **15** przedsiębiorców, szczegółowe wyniki są dostępne pod adresem: miastozyje.chelmno.pl.

Kolejnym etapem prac nad Strategią były konsultacje powiązane z tworzeniem projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Wówczas, w formie warsztatowej, zostały podjęte z mieszkankami i mieszkańcami Chełmna następujące tematy badawcze: rozwoju mieszkalnictwa; funkcjonalności starówki; komunikacji, w tym transportu miejskiego i regionalnego; układu dróg rowerowych; rozwoju turystyki, w tym turystyki zielonej.

Trzecim istotnym programem, stanowiącym uzupełnienie procesu konsultacji dla niniejszej Strategii, były działania zmierzające do opracowania Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego dla Gminy Miasta Chełmna, który został opracowany w ramach projektu „*Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP, działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem*”. Finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu Strategicznego Gospostrateg, realizowany przez konsorcjum w składzie: Województwo Kujawsko-Pomorskie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Zgromadzony w ramach ww. działań bogaty materiał empiryczny, stanowił podstawę dla sformułowania diagnozy. Jego uzupełnienie stanowiły materiały wypracowane w formule warsztatowej w odniesieniu do potencjałów i problemów rozwojowych Miasta Chełmna. Na jego podstawie powstała diagnoza, stanowiąca załącznik do niniejszej Strategii i posłużyła dalszym pracą w zespołach tematycznych.

Zespoły tematyczne, składające się z przedstawicielek i przedstawicieli samorządu, organizacji społecznych i pozarządowych, a także aktywistek i aktywistów utworzyły i pracowały w 15 zespołach zdefiniowanych na podstawie obszarów i specjalizacji działalności członków i członkiń zespołu roboczego. Efektem prac każdego z zespołów są wypracowane polityki, zaprezentowane szczegółowo w rozdziale 6 Strategii. **W ten sposób wypracowany materiał zostaje poddany konsultacjom społecznym od dnia 28 grudnia 2023 r.**

2. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Miasta Chełmna

Gmina Miasto Chełmno jest samodzielną gminą miejską, o nieznacznym potencjalnie terenowym, ograniczonym dodatkowo uwarunkowaniami przyrodniczymi, wynikającymi z położenia na granicy Wysoczyzny Chełmińskiej oraz dolin rzecznych: Doliny Dolnej Wisły oraz Doliny Browiny/Fryby. Urozmaicona rzeźba terenu przekłada się na nieprzeciętne walory krajobrazowe, objęte ochroną w ramach Chełmińskiego Parku Krajobrazowego, stanowiącego część Zespołu Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą. Wyjątkowe uwarunkowania przyrodnicze wpłynęły również na znaczącą koncentrację zachowanych elementów dziedzictwa kulturowego, z których kluczowym jest zachowany Zespół Staromiejski składający się z niemal 600 obiektów zabytkowych, objęty ochroną na podstawie wpisu do rejestru zabytków, jak i nadanemu statusowi Pomnika Historii Prezydenta RP.

Miasto Chełmno od połowy lat 90-tych dotknięte jest zjawiskiem depopulacji, wynikającego zarówno z migracji lokalnych do strefy suburbanizacji (szczególnie na teren gmin wiejskich powiatu chełmińskiego: Chełmno, Kijewo Królewskie oraz Stolno), migracji krajowych (głównie ośrodki metropolitalnej: Bydgoszcz, Toruń, Trójmiasto, Poznań), jak i migracji zagranicznych.

Znaczącym wyzwaniem jest również postępujący proces starzenia się społeczeństwa, czego dowodem jest przekroczenie pułapu 25% osób w wieku poprodukcyjnym pod koniec 2022 r. Powyższe w znaczący sposób wpływa na sposób funkcjonowania systemu oświatowego (zmniejszająca się liczba dzieci oraz młodzieży), jak również zakresu realizacji działań w systemie pomocy społecznej (zwiększenie wyzwań dotyczących opieki nad seniorami, w tym form opieki wytechnieniowej).

Spółeczność Miasta Chełmna charakteryzuje się umiarkowaną aktywnością zawodową. Na koniec 2022 roku niemal 800 osób z terenu Miasta Chełmna pozostawało zarejestrowanych w Powiatowy Urzędzie Pracy, poszukując zatrudnienia. Jednocześnie lokalni przedsiębiorcy wskazują jako podstawowe wyzwanie rozwojowe brak pracowników gotowych do podjęcia zatrudnienia.

Kluczowym ogniwem rynku pracy jest lokalny przemysł skupiony wokół branży meblarskiej. Aż 3 podmioty z niniejszego sektora stanowią duże przedsiębiorstwa zatrudniające ponad 250 osób. Jednocześnie rośnie znaczenie turystyki jako elementu lokalnego sektora gospodarczego (gastronomia, hotelarstwo). Znaczący potencjał rozwoju, wynikający z dostępności specjalistycznej kadry, wykazują sektory usług społecznych oraz logistyki i bezpieczeństwa.

Mieszkańcy i Mieszkańcy Chełmna zdecydowanie określili się za zrównoważoną mobilnością, opartą na trzech sposobach przemieszczania się po mieście: pieszo, rowerem oraz komunikacją miejską. Jednocześnie największe potrzeby, które zgłosili dotyczą dalszego rozwoju sieci komunikacji miejskiej na terenie miasta, zarówno w zakresie rozwoju sieci przejazdów, poprawy funkcjonalności przejazdów (szczególnie w zakresie wydłużenia godzin kursowania). Zwrócono również uwagę na potrzebę dalszego sukcesywnego poprawiania systemu przestrzeni pieszych i rowerowych umożliwiających bezpieczne i komfortowe przemieszczania się.

Kluczowym wyzwaniem rozwojowym są powiązania komunikacyjne Chełmna z ośrodkami regionalnymi: Bydgoszczą, Świeciem, Grudziądem oraz Toruniem, jak również możliwość korzystania z ogólnokrajowej sieci komunikacyjnej – przede wszystkim dostępność do linii kolejowej – szczególnie przystanków węzłowych jak: Laskowice Pomorskie, Bydgoszcz Wschód czy Toruń Główny. Dostępność do ww. przystanków jest uwarunkowana sprawnie funkcjonującą komunikacją regionalną, co od 2020 roku jest znaczącym problemem w mniejszych ośrodkach kraju.

Miasto Chełmno stało się miejscem znaczącego rozwoju potencjału odnawialnych źródeł energii – fotowoltaiki. Na koniec 2022, zainstalowane w formie małych instalacji towarzyszących

zabudowie mieszkaniowej produkowały 2,5 MW mocy. Równolegle, w ramach inicjatywy prywatnej, powstała przy ul. Nad Groblą farma fotowoltaiczna o mocy przyłączeniowej 2,5 MW. W toku procedowania są inwestycje towarzyszące lokalnej przedsiębiorczości dotyczące montażu instalacji służących celom własnym. Potencjał rozwoju energetyki solarnej jest znaczący. Gmina Miasto Chełmno posiada obecnie 5 własnych instalacji fotowoltaicznych, każda o mocy do 50 kW. W 2023 roku zrealizowano w tym zakresie inwestycje w kompleksie Nad Jeziorem oraz w kompleksie Szkoły Podstawowej nr 4. Ponadto podjęte są działania służące dalszemu rozwojowi ww. rodzaju energetyki, zwiększając wykorzystanie OZE do zaspokojenia potrzeb energetycznych miasta.

Miasto Chełmno charakteryzuje się trudną sytuacją w zakresie stanu powietrza atmosferycznego, wynikającego głównie ze słabej jakości indywidualnych źródeł ogrzewania budynków. Kluczowe wyzwanie stanowi systematyczna poprawa efektywności energetycznej budynków, zarówno komunalnych, jak i prywatnych, jak również wymiana źródeł ogrzewania.

Obecna kondycja społeczno-gospodarcza Chełmna sprawiła, że Gmina Miasto Chełmno została zakwalifikowana jako jedno z miast średniej wielkości tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Szczegółowy raport w tej sprawie opracował Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk pod kierunkiem Prof. Przemysława Śleszyńskiego. Według analizy za lata 2004-2014 Chełmno zostało zakwalifikowane do grupy miast „stagnujących”. Odświeżona analiza obejmująca lata 2008-2018, sklasyfikowała Chełmno wśród miast powiększających swój dystans rozwojowy – „miasto kryzysowe”. Niniejsza kwalifikacja stanowi ocenę kondycji społeczno-gospodarczej Chełmna we wskazanych okresach czasu. Powyższe dowodzi również skomplikowanych uwarunkowań rozwoju Chełmna, jednakże może stanowić również mobilizację do podejmowania nowych wyzwań rozwojowych.

Od 2019 roku zostały podjęte znaczące działania zmierzające do zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej Chełmna. Jednym z kluczowych działań jest rozwój mieszkalnictwa, którego efekty są obecnie obserwowane w przestrzeni Chełmna. W 2023 roku zakończono realizację Osiedla Wiklinowego (10 mieszkań). Dobiega końca budowa budynku wielorodzinnego pod adresem Biskupia 25 (20 mieszkań). Trwa budowa budynku komunalnego przy ul. Rycerskiej, gdzie znajdują się 44 mieszkania. W przygotowaniu są kolejne inwestycje mieszkaniowe, zarówno komercyjne, komunalne jak i spółdzielcze, które są możliwe dzięki powołaniu w 2021 roku spółki komunalnej: Chełmińskiej Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej Sp. z o.o. Utrzymanie dynamiki rozwoju mieszkalnictwa jest jednym z istotnych wyzwań rozwojowych Chełmna.

Gmina Miasto Chełmno posiada nowe Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, przyjęte uchwałą Rady Miasta Chełmna z dnia 23 lutego 2022 roku, które przedstawia wizję przestrzennego rozwoju Miasta Chełmna z perspektywą wieloletnią. Niniejszy dokument zabezpieczył grunty pod rozwój budownictwa jednorodzinnego, wielorodzinnego (prywatnego, ale również spółdzielczego i komunalnego), wytyczył tereny pod rozwój przedsiębiorczości, jak również rozwój energetyki odnawialnej. Ponadto wytyczył tereny tworzące sieć terenów zieleni, stanowiących ważny element ekosystemu Gminy Miasta Chełmna. Uwzględniając powyższe proponuje się kontynuację prac nad Strategią w obszarach: sfery społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej.

Zapewnieniem dalszego rozwoju Chełmna jest sukcesywne aktywowanie potencjału gospodarczego, zdiagnozowanego w formie czterech lokalnych specjalizacji. Logistyka, turystyka, lokalny przemysł i przedsiębiorczość oraz usługi społeczne, to cztery filary umożliwiające rozwój gospodarczy Chełmna. Na szczególną uwagę zasługuje temat rozwoju usług społecznych oraz gospodarczego wymiaru turystyki, dla których zaangażowanie samorządu jest kluczowe dla dalszego

rozwoju. Obszary te są również powiązane z aktywowaniem nowych terenów rozwojowych, przede wszystkim dawnej jednostki wojskowej przy ul. Biskupiej oraz kompleksu nad Jeziorem Starogrodzkim.

Kluczowe znaczenie dla poprawy jakości życia mieszkanki i mieszkańców Miasta Chełmna jest dalszy rozwój oferty usługowej, w tym w zakresie kultury, sportu i rekreacji. Oferta kulturalna miasta współtworzona jest obecnie przez trzy samorządowe instytucje kultury: Muzeum Ziemi Chełmińskiej w Chełmnie, Miejską Bibliotekę Publiczną im. Walentego Fiałka w Chełmnie oraz Chełmiński Dom Kultury oraz chełmińskie organizacje pozarządowe i Urząd Miasta Chełmna. Oferta sportowa organizowana jest przez szereg stowarzyszeń oraz klubów sportowych, przy finansowym, organizacyjnym, infrastrukturalnym oraz promocyjnym udziale samorządu oraz Urzędu Miasta Chełmna. Niniejsze obszary działania są kluczowe dla dalszego rozwoju społeczeństwa Miasta Chełmna, dlatego sugeruje się wypracowanie stałych zasad współpracy oraz wspólne nakreślenie wizji przyszłości.

Uwzględniając powyższe proponuje się kontynuację prac nad Strategią w obszarach: sfery społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej.

3. WIZJA

Chełmno miastem dobrej jakości życia wszystkich mieszkanki i mieszkańców.

To właśnie nadrzędny cel strategiczny rozwoju miasta Chełmna. Dobra jakość życia obejmuje w tym przypadku każdy aspekt życia mieszkanki i mieszkańców, jak również obszary funkcjonowania lokalnej wspólnoty samorządowej jaką jest Gmina Miasto Chełmno. Miasto, w którym zrealizowane zostaną wszystkie cele określone w niniejszej strategii, charakteryzuje się dobrym dostępem do różnorodnych usług oraz posiada rozwinięty rynek pracy a jego mieszkańcy są przedsiębiorczy i zaangażowani w życie miasta. Miasto oferuje dobre warunki zamieszkiwania, gdyż dzięki aktywnej polityce mieszkaniowej rozwija się w sposób wpisujący się koncepcję miasta kompaktowego przeciwdziałając procesowi suburbanizacji i oferując miejsca do zamieszkiwania w sąsiedztwie o szerokim wachlarzu usług gwarantującym wysoką jakość życia. Rozwijając się w nurcie miasta kreatywnego, Chełmno posiada bogatą ofertę kulturalną i rekreacyjną, a jego mieszkańcy aktywnie współuczestniczą i współtworzą wydarzenia oraz dbają o kształtowanie wysokiej jakości życia. Realizując inwestycje Miasto dba o zapewnienie dobrej jakości życia dla przyszłych pokoleń. Odpowiedzialnie podchodzi do kwestii zmian klimatu, dlatego Miasto wyróżnia wystarczalność i efektywność energetyczna. Miasto Chełmno jest odporne i zaadaptowane do zmian klimatu, dlatego charakteryzuje się wysoką jakością środowiska przyrodniczego i lokalnych ekosystemów. W trosce o jakość i komfort życia mieszkańców w mieście funkcjonuje spójny system terenów zielonych oraz zintegrowana sieć przestrzeni pieszych i rowerowych. Mieszkańcy i mieszkanki chętnie przemierzają się pieszo i rowerami dzięki zwartej strukturze miasta.

4. MISJA

Dalszy i ciągły zrównoważony i zróżnicowany rozwój Chełmna gwarantuje dobrą jakość życia dla wszystkich mieszkanki i mieszkańców.

5. MODEL FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNY

Model funkcjonalno-przestrzenny Gminy Miasta Chełmna został zaproponowany z uwzględnieniem zapisów nowo przyjętego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (luty 2022), wyników przeprowadzonej diagnozy sporządzonej dla potrzeb niniejszego opracowania, jak również szeregu zgłaszanych potrzeb mieszkańek i mieszkańców Chełmna. Uwzględniono w nim również obserwowane przez zarządzających rozwojem miasta możliwości i kierunki dalszego rozwoju miasta. Podstawowe założenia dla opracowanego modelu funkcjonalno-przestrzennego przedstawiają się następująco:

- Oparcie rozwoju Chełmna o lokalne potencjały.
- Zapewnienie zróżnicowanych form rozwoju gospodarczego miasta, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarczego wymiaru turystyki, lokalnego przemysłu i poziomu przedsiębiorczości, możliwości rozwoju usług społecznych i opiekuńczych, a także potencjału wynikającego z uwarunkowań przestrzennych, umożliwiających rozwój sektora logistyki.
- Zapewnienie zrównoważonego rozwoju miasta Chełmna z uwzględnieniem potencjału funkcjonalnych połączeń z gminami współtworzącymi powiat chełmiński, obecności Gminy Miasta Chełmna w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Torunia, jak również silnych związków z sąsiednimi ośrodkami położonymi w regionie: Świeciem, Bydgoszczą oraz Grudziądem.
- Zapewnienie warunków do wprowadzania różnorodnych funkcji, umożliwiających rozwój przestrzenny miasta wpisującego się w koncepcję miasta kompaktowego, dbającego o dobrą jakość życia, uwzględniającego potrzeby różnych grup społecznych.
- Zdiagnozowanie i przeciwdziałanie poprzez zaproponowanie rozwiązań dla zdefiniowanych wyzwań stanowiących hamulec rozwoju.
- Zwrot ku aktywizacji dotychczas niewykorzystanych potencjałów, w tym wynikających z dziedzictwa kulturowego oraz uwarunkowań przyrodniczych oraz kulturowych.

Miasto Chełmno w hierarchii sieci osadniczej województwa kujawsko-pomorskiego zostało sklasyfikowane jako *ośrodek powiatowy*. Zgodnie ze *Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*, ośrodki powiatowe stanowią bardzo ważną część sieci osadniczej regionu: „pełnią istotną rolę w równoważeniu rozwoju regionu, będąc swego rodzaju przekaźnikiem bodźców rozwojowych z ośrodków wyższego poziomu na otaczające obszary. W miastach tych koncentruje się większość zadań przypisanych do kompetencji powiatów, a więc pełnią kluczową rolę w stymulowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego na tym poziomie. Pełnią również bardzo ważną funkcję dla obszarów wiejskich, głównie jako ośrodki zaplecza rolnictwa, ale też miejsca tworzenia i realizacji funkcji pozarolniczych, wobec których są głównymi centrami aktywizującymi tereny powiatów”.

W Modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030, Miasto Chełmno pojawia się pod mianem: „*Chełmno-dziedzictwo historyczno-kulturowe*”, jako jeden z kluczowych elementów budujących potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa kujawsko-pomorskiego. Cytując: „***Chełmno – Pomnik Historii oraz ośrodek dziedzictwa historyczno-kulturowego*** - *Miasto Chełmno charakteryzuje się dużym potencjałem turystycznym bazującym w znacznej mierze na średniowiecznym miejskim układzie urbanistycznym, tj. dzielnic*

Starego Miasta wraz z rynkiem w obrębie dawnych murów miejskich i ich otoczenia, cechującym się wysokimi wartościami historycznymi oraz urbanistyczno-architektonicznymi. Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2005 roku „Chełmno-Stare Miasto” zostało uznane za Pomnik Historii. Szereg zabytków architektury gotyckiej w obrębie Starego Miasta (m.in. zabudowa mieszkalna, sakralna), charakterystyczny rynek (jeden z większych prostokątnych w kraju) oraz gotycko-renesansowy ratusz sprawiają, iż miasto Chełmno charakteryzuje się wyróżniającym w Polsce zasobem dziedzictwa kulturowego. Popularności miasta prócz wspomnianych walorów sprzyjają także wykreowane dotąd i cieszące się dużym zainteresowaniem produkty turystyczne oparte m.in. na relikwiach św. Walentego promujące miasto Chełmno jako „miasto zakochanych”. Dostrzega się jednak znacznie większe możliwości wykorzystania potencjału miasta oparte na jego wyjątkowych walorach historyczno-kulturowych dla zwiększenia skali ruchu turystycznego na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (spozycjonowanie miasta jako jednego z głównych ośrodków recepcji turystycznej na terenie województwa) oraz pełnienia roli jednej z charakterystycznych wizytówek województwa – kształtujących jego postrzeganie poza regionem”.

W Modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030, w zakresie koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa, Gmina Miasto Chełmno została zakwalifikowana do grona: *Gmin szczególnie predysponowane do rozwoju przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym*. Ponadto, Miasto Chełmno zostało włączone w makroobszar inwestycyjny obejmujący swoim zasięgiem miasta: Grudziądz, Świecie i Chełmno, jak również grunty przy węzłach autostradowych w Lisewie położone na terenie gmin: Lisewo oraz Płużnica oraz węzła w Nowych Marzach. Makroobszary inwestycyjne „są to obszary, w stosunku do których prognozuje się występowanie dużego zainteresowania ze strony inwestorów, a więc w sposób naturalny będą to obszary pobudzające rozwój gospodarczy oraz oferujące znaczącą liczbę miejsc pracy i impulsy innowacyjne – każdy będzie oddziaływał pod tym względem na co najmniej 2-3 sąsiednie powiaty. Jednocześnie charakter sieci osadniczej oraz układ najważniejszych istniejących i planowanych dróg międzyregionalnych powodują, że rozmieszczenie makroobszarów inwestycyjnych w przestrzeni województwa (pozwalające na stymulowanie rozwoju znacznej jego części), stanowi istotny walor kujawsko-pomorskiego na tle innych regionów”.

W Modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030, Miasto Chełmno (w części) zostało zdiagnozowane, jako „obszary zasobu gleb najwyższej klasy”. Zgodnie z treścią Strategii... „Obszar zasobu gleb najwyższych klas – rolnicza przestrzeń produkcyjna jako narzędzie wykorzystania szansy, wynikającej z bycia jednym z krajowych liderów w dziedzinie produkcji żywności. Użytki rolne na terenie województwa zajmują prawie 1,1 mln ha. Pomimo zróżnicowanej przydatności, znaczna ich część wykorzystywana jest do wielkoskalowej produkcji rolniczej, co powoduje, że województwo kujawsko-pomorskie zaliczane jest do czołowych producentów płodów rolnych na terenie kraju, notując w zakresie niektórych kierunków produkcji nawet kilkunastoprocentowe udziały w produkcji krajowej. Rolnicza przestrzeń produkcyjna, w połączeniu

z korzystnymi uwarunkowaniami pozaprzrodniczymi (wysoka kultura rolna, stosunkowo korzystna struktura wielkościowa, dobrze funkcjonujące doradztwo, zaplecze naukowo-badawcze, tradycje przetwórstwa) stanowi więc bardzo istotny potencjał, który zamierza się wykorzystywać także w kolejnych latach do tworzenia przewag konkurencyjnych w dziedzinie gospodarki. Należy jednakże zaznaczyć, że grunty najwyższej klasy gleb znajdujące się w granicach administracyjnych Miasta Chełmna znajdują się głównie na obrzeżach miasta. Kluczowa jest również obecność najwyższej klasy gleb w gminach ościennych (szczególnie Kijewo Królewskie oraz Stolno), dla których Miasto Chełmno jest ośrodkiem powiatowym.

Miasto Chełmno zostało zakwalifikowane jako Obszar Strategicznej Interwencji (OSI), na szczeblu krajowym, wojewódzkim, jak również wyznaczono lokalny – gminny, obszar. Na szczeblu krajowym Chełmno zostało zakwalifikowane, jako miasto średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze – miasto kryzysowe. Zgodnie z zapisami Krajowej Strategii, jako Obszar Strategicznej Interwencji objęte są łącznie Miasto Chełmno oraz trzy sąsiednie gminy wiejskie: Gmina Chełmno, Gmina Kijewo Królewskie oraz Gmina Stolno. Ponadto wskazano możliwość utworzenia jednego obszaru funkcjonalnego tworzonego z podobszarów miast: Świecie oraz Chełmno. Dla Świecia jako Obszar Strategicznej Interwencji wykazano obszar gminy miejsko-wiejskiej Świecie. Szczegółowy raport w tej sprawie opracował Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk pod kierunkiem Prof. Przemysława Śleszyńskiego. Według analizy za lata 2004-2014 Chełmno zostało zakwalifikowane do grupy miast „stagnujących”. Odświeżona analiza obejmująca lata 2008-2018, sklasyfikowała Chełmno wśród miast powiększających swój dystans rozwojowy – „miasto kryzysowe”. Wiążąca w tym zakresie jest delimitacja Miasta Chełmna, jako miasta średniego tracącego funkcje społeczno-gospodarcze (miasta kryzysowego), zgodnie z „*Imienną listą 139 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze*” zawartej w załączniku do pisma Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 18 lutego 2020 roku w sprawie aktualizacji delimitacji obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją oraz miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Zgodnie z powyższą delimitacją Gmina Miasto Chełmno została wyznaczona jako „**Obszar Strategicznej Interwencji miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze**” – **miasto kryzysowe**.

Obszary Strategicznej Interwencji na terenie województwa kujawsko-pomorskiego ustanowione do roku 2030, zostały zdefiniowane w „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030”. Wskazano OSI dotyczące terytorialnie województwa kujawsko-pomorskiego: *miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze* i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Ww. Krajowa Strategia... dopuszcza na poziomie polityki regionalnej danego województwa identyfikację obszarów strategicznej interwencji jako odpowiedzi na problemy rozwojowe, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień. Ponadto Miasto Chełmno przynależy do regionalnego Obszaru Strategicznej Interwencji „Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Bydgoszczy i Torunia”. Jednakże w zakresie polityki terytorialnej ww. OSI zostało rozdzielone na dwa

obszary funkcjonalne, odrębnie MOF Bydgoszcz oraz MOF Toruń. Gmina Miasta Chełmna przynależy do drugiego obszaru: Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia.

W niniejszej Strategii Rozwoju Miasta Chełmna wyznaczono ponadto Obszar Strategicznej Interwencji na poziomie gminy: obszar wymagający rewitalizacji. Obszar ten został przyjęty zgodnie z Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Miasta Chełmna na lata 2016-2023, przyjęty Uchwałą Nr VII/51/2019 Rady Miasta Chełmna z dnia 8 maja 2019 roku. Dla tego Obszaru rekomenduje się opracowanie gminnego programu rewitalizacji, zgodnie z przepisami odrębnymi.

W zakresie zasad prowadzenia polityki terytorialnej Gmina Miasta Chełmna przynależy do:

- II poziom związany z Bydgoszczą i Toruniem oraz obszarami powiązаныmi z nimi funkcjonalnie: Gmina Miasto Chełmno przynależy do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia (obejmującego: Miasto Powiat Toruń oraz gminy współtworzące cztery powiatu ziemskie: aleksandrowski, golubsko-dobrzyński, toruński oraz chełmiński, dla których wprowadzony został mechanizm Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia)
- IV poziom związany z miastami powiatowymi i obszarami powiązаныmi z nimi funkcjonalnie: Gmina Miasto Chełmno przynależy do Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Chełmno, obejmującego obszar powiatu chełmińskiego.

W modelu funkcjonalno-przestrzennym Gminy Miasta Chełmna uwzględniono projekty kluczowe planowane do realizacji, uwzględnione w zapisach Strategii Rozwoju Województwa, są to:

- *Regionalny Klaster Usług Społecznych i Zdrowotnych w Chełmnie* (projekt kluczowy dla województwa, pozycja 210 w Strategii Rozwoju Województwa), uwzględniony w modelu funkcjonalno-przestrzennym jako obszar o szczególnym znaczeniu dla zrównoważonego rozwoju – B obszar aktywizacji dawnej jednostki wojskowej przy ul. Biskupiej,
- *Pakiet projektów mających na celu realizację nowej infrastruktury kolejowej na rzecz spójności województwa – IV. Budowa linii kolejowej Chełmno – Unisław, stworzenie ciągu: Bydgoszcz – Unisław – Chełmno* (projekt kluczowy dla województwa, pozycja 461 w Strategii Rozwoju Województwa). Ze względu na wstępny etap zaangażowania projektu, w Strategii Rozwoju Miasta Chełmna nie wyznacza się przestrzennego wymiaru niniejszego projektu. Projekt ten stanowi opracowanie odrębne. Samorząd Gminy Miasta Chełmna potwierdza wolę kontynuowania działań, w celu utworzenia docelowego połączenia kolejowego Chełmno – Unisław – Bydgoszcz.

W granicach Miasta Chełmna aktualnie znajduje się kilka obszarowych form ochrony przyrody:

- rezerwat przyrody – Łęgi na Ostrowiu Panieńskim,
- park krajobrazowy – Chełmiński Park Krajobrazowy,
- obszar Natura 2000 – Solecka Dolina Wisły,

- obszar Natura 2000 – Dolina Dolnej Wisły.

Rezerwat przyrody „*Łęgi na Ostrowiu Panieńskim*” został uznany za formę ochrony przyrody w 1998 roku. Rezerwat położony jest w sąsiedztwie rezerwatu „*Ostrów Panieński*” (na terenie Gminy Chełmno) i chroni drzewostan łęgowy o charakterze naturalnym. W całości leży na obszarze Natura 2000 Solecka Dolina Wisły. Pomimo, iż dominującym zespołem leśnym rezerwatu jest łąg jesionowo-wiązowy, w drzewostanie pojawiają się gatunki charakterystyczne dla siedlisk łągowych. Celem ochrony obszaru jest zabezpieczenie i zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych drzewostanów łągowych o charakterze naturalnym. Aktualnym aktem prawnym w sprawie tej formy ochrony przyrody jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 2 listopada 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody "*Łęgi na Ostrowiu Panieńskim*".

Chełmiński Park Krajobrazowy obejmuje większość obszaru miasta. Rozciąga się od okolic Unisławia po Grudziądz. Został utworzony na mocy rozporządzenia nr 11/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998. Aktualnym aktem prawnym w sprawie parku jest Uchwała nr II/57/18 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 17 grudnia 2018 r. w sprawie *Chełmińskiego Parku Krajobrazowego* (D. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego z dnia 3 stycznia 2019 roku, poz. 9). Podstawowym celem ochrony parku jest zachowanie mozaikowatości krajobrazu prawobrzeżnej i w niewielkiej części lewobrzeżnej części Doliny Dolnej Wisły. Ochrona walorów przyrodniczych i historycznych jest gwarancją prawidłowego funkcjonowania tego korytarza ekologicznego, o randze europejskiej.

Obszar Natura 2000 *Solecka Dolina Wisły* (PLH040003) ma status specjalnego obszaru ochrony siedlisk. Obszar ma znaczenie przede wszystkim dla ochrony mozaiki siedlisk nadrzecznych, charakterystycznych dla doliny dużej rzeki nizinnej (Wisły) oraz fauny związanej z rzeką i środowiskami dna jej doliny. Obszar stanowi cenny zasób zróżnicowanych siedlisk dla gatunków zwierząt rzadkich i objętych ochroną gatunkową związanych ze środowiskiem wodnym. Występują tu liczne i zróżnicowane siedliska przyrodnicze wymienione w Załączniku I *Dyrektywy Siedliskowej*, a także gatunki roślin i zwierząt wymienione w Załączniku II *Dyrektywy Siedliskowej*. Ponadto stwierdzono obecność populacji rozrodczych i migrujących gatunków ptaków z Załącznika I *Dyrektywy Ptasiej*. W 2022 roku Zarządzeniem RDOŚ w Bydgoszczy z dnia 13 stycznia 2022 r. zmieniono zarządzenie RDOŚ z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie *ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Solecka Dolina Wisły PLH040003* (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 814 ze zm.) ustanawiając zaktualizowane cele działań ochronnych.

Ostatnia obszarowa forma ochrony przyrody zlokalizowana na terenie Chełmna to obszar Natura 2000 *Dolina Dolnej Wisły* (PLB040003), posiadająca status obszaru specjalnej ochrony ptaków. Obszar został wyznaczony w 2004 r. (zmiana granic nastąpiła w 2007 r.). Obecnie obowiązującym aktem wyznaczającym obszar jest rozporządzenie z 2011 r. (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie *obszarów specjalnej ochrony ptaków* [Dz. U. z 2011 r. Nr 25, poz.

133). Obszar rozciągnięty jest wzdłuż ponad 260 kilometrowego odcinka rzeki Wisły. Na niektórych jej odcinkach obecne są liczne mielizny i wyspy, odsłaniane szczególnie podczas niskiego stanu wody. W wielu miejscach na obszarze międzywala znajdują się rozległe podmokłe łąki. Na terasie zalewowej obecne są starorzecza i pozostałości lasów łęgowych. Ostoja stanowi teren łęgowy dla ok. 180 gatunków ptaków, a także stanowi bardzo ważną ostoję dla ptaków migrujących i zimujących.

Ponadto, zgodnie z wykazem Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody w granicach Gminy Miasto Chełmno znajduje się również 39 pomników przyrody. Ochroną prawną jest objęte 40 drzew (jeden pomnik przyrody składa się z dwóch drzew). Chronione są głównie dęby szypułkowe – 33 sztuki (w kompleksie Parku Słowackiego) i dodatkowo buki zwyczajne – 2 szt., cisy pospolite – 2 szt. i po jednym jesionie wyniosłym, klonie jaworze i sośnie czarnej.

Uzupełnieniem opisanych zasobów przyrodniczych w formie prawnie ustanowionych form ochrony przyrody są korytarze ekologiczne. Korytarze ekologiczne odgrywają dużą rolę z punktu widzenia poprawy funkcjonowania środowiska przyrodniczego w każdej skali przestrzennej, od lokalnej do ponadregionalnej. Ich podstawowym celem jest zapewnienie warunków sprzyjających migracji zwierząt i innych organizmów. Poza funkcją migracyjną i wzbogacania różnorodności biologicznej, korytarze ekologiczne pełnią również inne zadania. Tworzą ostoje dla wielu gatunków, ponadto wytwarzają barierę dla części szkodników oraz hamują oddziaływanie wiatru, zwiększają wilgotność i zatrzymują zanieczyszczenia powietrza. Przez teren Chełmna przebiegają dwa korytarze ekologiczne:

- GKPN-10A Dolina Dolnej Wisły,
- KPN-14B Lasy Brodnickie – Dolina Wisły.

Kraje członkowskie UE wskutek wprowadzenia Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23.10.2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (tzw. *Dyrektywa Powodziowa*) zobowiązane są do:

- a) opracowania wstępnej oceny ryzyka powodziowego,
- b) opracowania map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego,
- c) opracowania planów zarządzania ryzykiem powodziowym.

Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawiono obszary o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($Q=0,2\%$),
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($Q=1\%$),
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($Q=10\%$),
- obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego oraz zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwsztormowego.

Od dnia 23 marca 2023 r. obowiązuje zaktualizowany plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (teren obejmujący Gminę Miasto Chełmno) przyjęty w drodze Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły. W granicach Gminy Miasta Chełmna znajdują się tereny, które zostały oznaczone jako obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Wisły (tereny pomiędzy wałami rzeki Wisły):

- obszar o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi raz na 100 lat (1%),
- obszar o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi raz na 10 lat (10%),
- międzywale.

Na ww. obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy odrębne wynikające z ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (Dz. U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm).

W celu zapewnienia przejrzystości zaproponowanych rozwiązań modelu funkcjonalno-przestrzennego, zaprezentowano system pięciu map, obejmujących poszczególne komponenty modelu funkcjonalno-przestrzennego Gminy Miasta Chełmna. Jako pierwszą zaprezentowano zbiorczą mapę wynikową dotyczącą modelu funkcjonalno-przestrzennego Gminy Miasta Chełmna. Następnie zaprezentowano trzy mapy zawierające informacje wynikające z diagnozy, które prezentują kluczowe potrzeby w zakresie rozwoju infrastruktury służącej poprawie spójności polityki mobilności Chełmna. Są to:

- mapa prezentująca główny układ systemu transportowego (drogowego) – rysunek 2,
- mapa prezentująca system dróg rowerowych – rysunek 3,
- mapa obrazująca system transportu publicznego – rysunek 4.

Następnie zaprezentowano dwie mapy, obrazujące kluczowe możliwości oraz wyzwania rozwoju przestrzennego Gminy Miasta Chełmna. Są to:

- mapa prezentująca obszary kluczowe dla rozwoju miasta Chełmna – rysunek 5,
- mapa obrazująca zdiagnozowane obszary kluczowe dla rozwoju turystyki i rekreacji mieszkańców – rysunek 6.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Chełmna

SYSTEM PRZYRODNICZY

- zasięg obszarów szczególnie cennych przyrodniczo i krajobrazowo (w tym: park krajobrazowy, rezerwat, korytarze ekologiczne, użytki ekologiczne, Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty (OZW) / specjalne obszary ochrony (SOO) – „siedliskowa” Natura 2000, Obszary specjalnej ochrony – „ptasia” Natura 2000)

ELEMENTY STANOWIĄCE WYZWANIA GMINY DO ROZWIĄZANIA, ZMINIMALIZOWANIA LUB SZCZEGÓLNYCH DZIAŁAŃ

- ▲ Międzyzwałce
- Obszary zagrożenia powodziowego 1%
- Obszary zagrożenia powodziowego 10%
- ⚙️ Gmina Miasto Chełmno - ośrodek powiatowy w hierarchii sieci osadniczej województwa kujawsko-pomorskiego
- III obszary o szczególnym znaczeniu dla rozwoju funkcji mieszkaniowo-usługowych

w tym:

- A** obszar aktywizacji terenów pokolejowych przy ul. Kolejowej i ul. Dworcowej
- B** obszar aktywizacji terenów dawniej jednostki wojskowej przy ul. Biskupiej
- C** obszar południowy przy ul. Gorczyckiego, ul. Blińskiej i ul. Wrzosewej
- D** obszar przy ul. Bocianiej oraz ul. Kollibrowej
- E** obszar os. Dworzyska
- F** obszar w sąsiedztwie os. Jana Pawła II

obszary przeznaczone pod rozwój funkcji rekreacyjnej: parki wraz z ciągami pieszymi lub pieszo-rowerowymi

w tym:

- Z** teren wzdłuż rzeki Browiny
- Y** teren dawnego składowiska odpadów w Uściu
- X** teren tzw. piaset przy ul. Gorczyckiego
- W** teren wzdłuż cmentarza komunalnego
- V** teren przy ul. Nad Groblą i ul. Wiklinowej
- U** teren w sąsiedztwie Kopca Wolności
- T** teren przy ul. Bocianiej i ul. Kruczej

SYSTEM TRANSPORTOWY

Infrastruktura obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa

- droga krajowa DK91
- międzynarodowe drogi wodne E40/E70
- główne kierunki powiązań

Infrastruktura zapewniająca spójność transportową i komunikacyjną gminy drogi obsługi lokalnej i ponadlokalnej

- droga wojewódzka DW245
- droga powiatowa
- drogi kluczowe dla układu komunikacyjnego miasta
- planowana modernizacja dróg o kluczowym znaczeniu dla układu komunikacyjnego miasta, podniesienie kategorii

system dróg rowerowych

- istniejące drogi rowerowe z bezpiecznym przejazdem rowerowym
- fragmenty dróg wymagające poprawy bezpieczeństwa ruchu rowerowego
- proponowane do rozbudowy układy dróg rowerowych

System komunikacji publicznej zewnętrznej i wewnętrznej

system obsługi dominującego środka transportu publicznego - transport autobusowy (obsługującego m.in. relacje ośrodek powiatowy - stolica województwa)

- dworzec autobusowy
- przystanki komunikacji regionalnej
- istniejące przystanki komunikacji miejskiej obsługiwane regularnie
- obszary przewidziane do rozwoju komunikacji miejskiej

ELEMENTY STANOWIĄCE POTENCJAŁ GMINY DO WYKORZYSTANIA

Elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjnej województwa

- dziedzictwo kulturowe Miasta Chełmna jako kluczowy element budujący potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjnej województwa
- Miasto Chełmno przynależne do makroobszaru inwestycyjnego
- Miasto Chełmno gminą szczególnie predysponowaną do rozwoju przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym

Elementy budujące potencjał i przewagę konkurencyjną miasta

obszary o szczególnym znaczeniu dla rozwoju gospodarczego miasta

w tym:

- Pomnik Historii Prezydenta RP - Zespół Staromiejski w Chełmnie
- obszar przy Al. Prawa Chełmińskiego, ul. Stromej, ul. Wiklinowej i ul. Nad Groblą (przemysł, usługi, logistyka, OZE)
- obszary przy ul. Magazynowej, ul. Przemysłowej, ul. Budowlanej i al. Prawa Chełmińskiego (przemysł, usługi)
- kompleks nad Jeziorem Starogrodzkim (usługi rekreacji, turystyki, sportu, społeczne i zdrowotne)

tereny predysponowane do rozwoju OZE (fotowoltaika)

w tym:

- N** tereny w sąsiedztwie oczyszczalni ścieków przy ul. Nad Groblą i al. Prawa Chełmińskiego
- M** tereny użytkowane rolniczo w południowej części os. Dworzyska, w sąsiedztwie PSZOK w Osnowie
- P** tereny w sąsiedztwie ujęć wód przy ul. Łąkowej i ul. Powiśle

obszary kluczowe dla rozwoju turystyki

w tym:

- A** Pomnik Historii Prezydenta RP - Zespół Staromiejski w Chełmnie
- B** rzeka Wisła
- C** Jezioro Starogrodzkie

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI (OSI)

poziom krajowy:
Miasto Chełmno zaliczane do "OSI miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze"
- miasto kryzysowe

poziom regionalny:
Miasto Chełmno przynależy do OSi „Miejski obszar funkcjonalny Bydgoszczy i Torunia”

poziom gminy
obszar wymagający rewitalizacji

ZAŁOŻENIA POLITYKI TERYTORIALNEJ WOJEWÓDZTWA
Miasto Chełmno przynależy do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia (II poziom prowadzenia polityki terytorialnej w województwie)

Miasto Chełmno przynależy do Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej (OPPT) Chełmna (IV poziom prowadzenia polityki terytorialnej w województwie)

PROJEKTY KLUCZOWE DLA MIASTA I REGIONU

Regionalny klaster usług społecznych i zdrowotnych w Chełmnie
Budowa linii kolejowej Chełmno - Unisław (stworzenie ciągu Bydgoszcz - Unisław - Chełmno)

POZOSTAŁE OZNACZENIA

- obszary zabudowy
 - główne obszary zieleni
 - woda
 - obszary leśne
 - granice powiatu
 - granice miasta
- podkład OpenStreetMap oraz BDOT

Rysunek 1. Model funkcjonalno-przestrzenny Gminy Miasta Chełmna - rysunek zbiorczy
Źródło: Hanna Obracht-Prondzyńska na podstawie materiałów Urzędu Miasta Chełmna).

5.1. System dróg

Elementy infrastruktury transportowej obsługującej kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa Kujawsko-Pomorskiego, przebiegające przez teren Gminy Miasta Chełmna stanowią:

- Droga Krajowa nr 91 Gdańsk – Podwarpie (relacji Gdańsk – Tczew – Świecie – Toruń – Łódź – Częstochowa – Podwarpie),
- Międzynarodowe Droga Wodna E70 i E40.

Ww. elementy infrastruktury transportowej obsługujące kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa Kujawsko-Pomorskiego obsługują w ujęciu transportu pasażerskiego i towarowego następujące kierunki:

- Trójmiasto (ośrodki miejskie i porty), a dalej Skandynawia oraz Azja Południowo-Wschodnia (jedynie w ujęciu towarowym) – obsługiwane ciągami: DK91, MDW E40/E70,
- Centralny Port Komunikacyjny (linia nr 5 KDP), Warszawa, Łódź, Metropolia Górnośląska, Ukraina, Węgry, Kraje Bałkańskie – obsługiwane ciągami: DK91 i MDW E40.

System transportowy naszej wspólnoty samorządowej opiera się o jedną drogę krajową, zlokalizowaną wzdłuż wschodniej granicy miasta – drogę krajową nr 91. Chełmno posiada trzy główne skrzyżowania węzłowe z ww. drogą, tj. skrzyżowania z ul. Nad Groblą (DW245), ul. Łunawską oraz ul. Szosa Grudziądzka. Połączenie z ww. drogą posiadają ponadto ulice: Wybudowanie, Budowlana oraz Magazynowa, a zjazdy na tę drogę posiada szereg nieruchomości. Droga nr 91 stanowi kluczowe powiązanie miasta: (1) w kierunku północnym do Świecia, i dalej poprzez drogę ekspresową S5 (węzeł Świecie Zachód znajduje się w odległości 4,3 km od granic Miasta Chełmna) z Bydgoszczą oraz Gdańskiem, (2) jak również południowym, w kierunku Torunia oraz poprzez DW548 i węzeł Lisewo z autostradą A1 zapewniając komfortowy dojazd w kierunku Łodzi oraz Warszawy.

Przez teren miasta przebiega jedna droga wojewódzka DW245, której przebieg obejmuje część ul. Nad Groblą oraz ul. Powiśle. Droga ta stanowi dowiązanie do DK nr 91 z rzeką Wisłą. Ponadto na terenie miasta przebiegają dwa fragmenty dróg powiatowych: nr 1621C Chełmno-Mniszek (fragment ul. Nad Groblą) oraz nr 1622C Chełmno-Sztynwag (fragment ul. Łunawskiej). Obie ww. drogi mają znaczenie dla powiązania z Gminą Chełmno oraz Grudziądzem. Istotne znaczenie dla Chełmna na również Południowa Obwodnica Miasta Chełmna, przebiegająca jednak poza granicami Miasta. Droga ta stanowi część przebiegu drogi wojewódzkiej nr 550, do której dojazd stanowią przede wszystkim ulice Toruńska oraz Osnowska z Żurawią.

Podstawowy, funkcjonalny układ dróg stanowią ulice dowiązane do ww. dróg o znaczeniu ponadlokalnym. Główny układ komunikacyjny oparty jest o ulice: Nad Groblą-Kamionka-Wodna stanowiących dowiązanie zespołu staromiejskiego do DK nr 91 w kierunku Świecia. Układ ulic:

- Wodna-Dominikańska-Klasztorna-22Stycznia-Poprzezna-Rycerska-Wodna stanowi objazd zespołu staromiejskiego,
- Biskupia-Jastrzębskiego stanowiących dojazd do Jeziora Starogrodzkiego,
- Danielewskiego-Toruńskiej oraz Osnowskiej-Żurawiej stanowiących wyjazd w kierunku południowym.

Wschodnia część miasta skomunikowana jest poprzez Aleję 3-ego Maja-Świętojerska-Dworcowa-Szosa Grudziądzka będących dowiązaniem do DK nr 91 w kierunku Torunia. Dojazd

do trzeciego węzła DK nr 91 dopina układ ulic: Łunawska-Polna-Młyńska-Dworcowa-Powstańców Wielkopolskich.

W trakcie prowadzonych prac nad diagnozą określono następujące potrzeby:

- Wskazano trzy układy dróg przeznaczonych do modernizacji, kluczowych dla uzupełnienia podstawowego układu komunikacyjnego Chełmna. Wnioski te dotyczą objazdu północnej części miasta, którego pierwszy etap stanowiła zrealizowana już modernizacja ul. Kilińskiego. Kontynuację niniejszego zamierzenia stanowić powinna przebudowa ul. Łąkowej, Panieńskiej oraz Ogrodowej wraz z włączeniem w ul. Jastrzębskiego.
- Kluczowa dla przyspieszenia rozwoju południowo-zachodniej części Miasta Chełmna jest realizacja przebudowy ul. Gorczyckiego wraz z dowiązaniem do miejscowości Kałdus. Trzecim przedsięwzięciem jest przebudowa układu ul. Szosa Grudziądzka oraz Przemysłowej, poprawiająca skomunikowanie przemysłowej części miasta z drogą krajową nr 91 oraz dzielnicami mieszkalnymi Chełmna.

5.2. System dróg rowerowych

Równie istotny w układzie komunikacyjnym Chełmna jest układ dróg rowerowych. Obecnie ruch rowerowy jest zorganizowany (w formie drogi rowerowej, pieszo-rowerowej lub dopuszczonego ruchu rowerów na deptaku) w głównej osi miasta biegnącej od DK nr 91 i granicy z miejscowością Grubno (gm. Stolno), dawnym śladem linii kolejowej do Kornatowa do ul. Planty Kolejowe, następnie poprzez ul. Dworcową, Grudziądzką do Rynku (dopuszczenie ruchu na płycie Rynku), aż do miejsca, którym droga rowerowa się kończy - ul. Biskupia. Następnie, wzdłuż ul. Jastrzębskiego ruch rowerowy jest uregulowany od ul. Ogrodowej aż do ośrodka nad J. Starogrodzkim. Ponadto drogi pieszo-rowerowe zlokalizowane są na odcinku od ul. Planty Kolejowe do ul. Brzoskwiniowej (nasyp dawnej linii kolejowej w kierunku Unisławia) oraz w ciągu drogi powiatowej nr 1621.

Dla zapewnienia spójnej sieci dróg rowerowych proponuje się podjęcie następujących działań:

- Poprawa bezpieczeństwa ruchu rowerowego w obrębie ulic,
- Budowa nowego układu dróg rowerowych (lub pieszych z dopuszczeniem ruchu rowerowego). W tym przypadku wskazano na potrzeby dotyczące poprawy bezpieczeństwa ruchu rowerowego w obrębie ulic: Kamionka-Stare Planty-Rybacka, Jastrzębskiego-Danielewskiego-Toruńska- fragment ul. Gorczyckiego oraz dowiązanie ul. Dworcowej poprzez Słowackiego lub Świętojerską do rzeki Browiny.
- Budowa nowych ścieżek rowerowych lub pieszo-rowerowych w obrębie trzech układów:
 - W dolinie rzeki Wisły i w północnej części miasta budowa ścieżek rowerowych w ciągu DW245: ul. Nad Groblą i Powiśle (dowiązanie do rzeki Wisły oraz DK nr 91),
 - Stworzenie przejazdu poniżej ul. Kilińskiego łączącego ul. Powiśle z ul. Łąkową, następnie poprzez Łąkową, Panieńską i Ogrodową do ul. Jastrzębskiego (z możliwym wariantem wytyczenia nowego połączenia ul. Panieńskiej z Jastrzębskiego wzdłuż biegu rzeki Browiny).
 - Stworzenie układu dowiązującego wschodnią część miasta z ul. Dworcową: Młyńska-Polna-Łunawska.
- Ponadto proponuje się wykorzystanie wyjątkowego przebiegu doliny rzeki Browiny i stworzenie nowego pasma terenów rekreacyjnych spiętych ciągiem pieszo-rowerowym od Parku Słowackiego, poprzez amfiteatr, ul. Nad Browiną do ul. Łabędziej, następnie fragmentem ul. Strusiej, kontynuując bieg wzdłuż brzegu Browiny (przecinając ul. Toruńską)

do ul. Gorczyckiego. Potencjalne wyzwanie stanowi dzisiaj dowiązanie ul. Gorczyckiego z Jastrzębskiego, stąd obecnie najbardziej realny wariant obejmuje stworzenie połączenia w sąsiedztwie Cmentarza Komunalnego.

5.3. Transport publiczny - ponadlokalny

Dominującym środkiem transportu publicznego obsługującym relacje ośrodek powiatowy – stolica województwa jest transport autobusowy. Jako jedno z kluczowych wyzwań rozwojowych Miasta Chełmna należy wskazać przeciwdziałanie wykluczeniu transportowemu, rozumianemu, jako brak atrakcyjnej oferty dowiązania do miast wojewódzkich: Torunia oraz Bydgoszczy, węzłów kolejowych na przebiegającej w pobliżu linii kolejowej 131 łączącej Bydgoszcz z Trójmiastem (najbliższe węzły: Terespol Pomorski oraz Laskowice Pomorskie). Analizy wykazały:

- Istotnym wyzwaniem dla miasta jest przekształcenie obecnego dworca autobusowego w funkcjonalny węzeł integrujący komunikację miejską i regionalną.
- Uzupełnienie przystanków komunikacji regionalnej w innych lokalizacjach miasta: przystanki zlokalizowane przy ul. Toruńskiej (w sąsiedztwie ul. Piotra Skargi), Alei 3-ego Maja oraz Szosie Grudziądzkiej,
- Rozszerzenie oferty komunikacji ponadlokalnej w sposób zapewniający dostęp do węzłów kolejowych w Terespolu Pomorskim lub Laskowicach Pomorskich (powiat świecki),
- Poprawa oferty komunikacji zbiorowej łączącej gminy powiatu chełmińskiego z Chełmnem, szczególnie gmin: Stolno, Kijewo Królewskie oraz Chełmno,
- Poprawę jakości komunikacji, poprzez podniesienie jakości taboru oraz częstotliwości połączeń.

5.4. Transport publiczny - lokalny

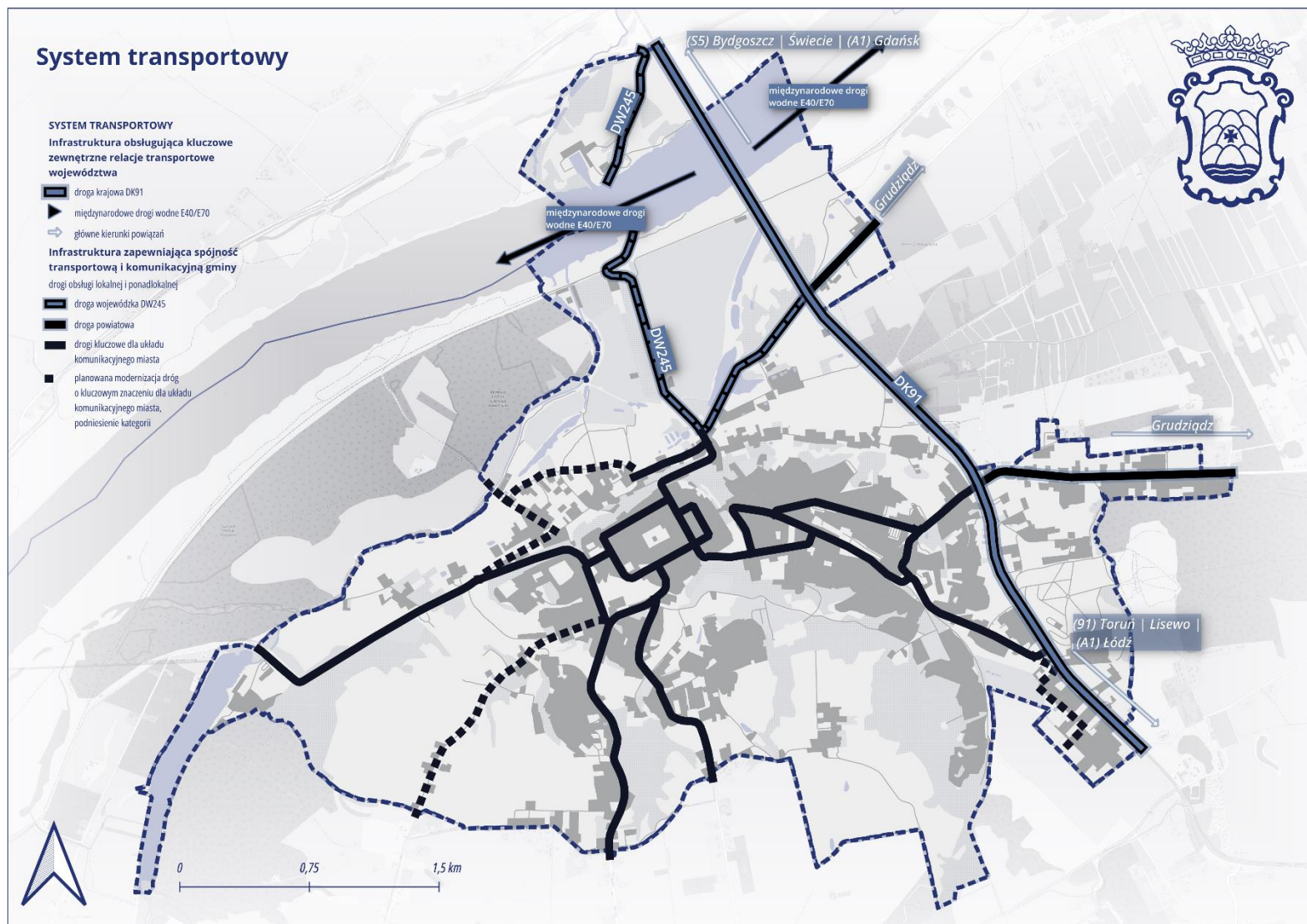
Obecny System komunikacji miejskiej miasta Chełmna obejmuje kilkanaście przystanków, zapewniających umiarkowany dostęp pieszy mieszkańcom poszczególnych części miasta. W celu wytypowania obszarów wymagających uzupełnienia sieci przystanków sporządzono analizę zasięgu dostępności w interwałach 100 m, od 0 do 800 m. W ten sposób zostały wytypowane obszary, które dotychczas nie posiadają oczekiwanej pieszej dostępności do przystanków sieci komunikacji miejskiej:

- Obszary o mniejszym zagęszczeniu oraz o przeważającej formie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej: cały obszar doliny Wisły (Os. Rybaki, sąsiedztwo ul. Wiklinowej i Podgórznej)
- Dwa punkty okazjonalnych odwiedzin: Cmentarz Komunalny oraz ośrodek nad Jeziorem Starogrodzkim przy ul. Jastrzębskiego.
- Obszar Osiedla Dworzyska, Osiedla Wybudowanie oraz sąsiedniej ul. Łunawskiej (po wschodniej części DK nr 91).
- Obszar przemysłowy w sąsiedztwie ul. Przemysłowej, Magazynowej oraz Budowlanej),
- Obszar, który jawi się jako posiadający największy potencjał dla rozwoju zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej wzdłuż ulicy Gorczyckiego.

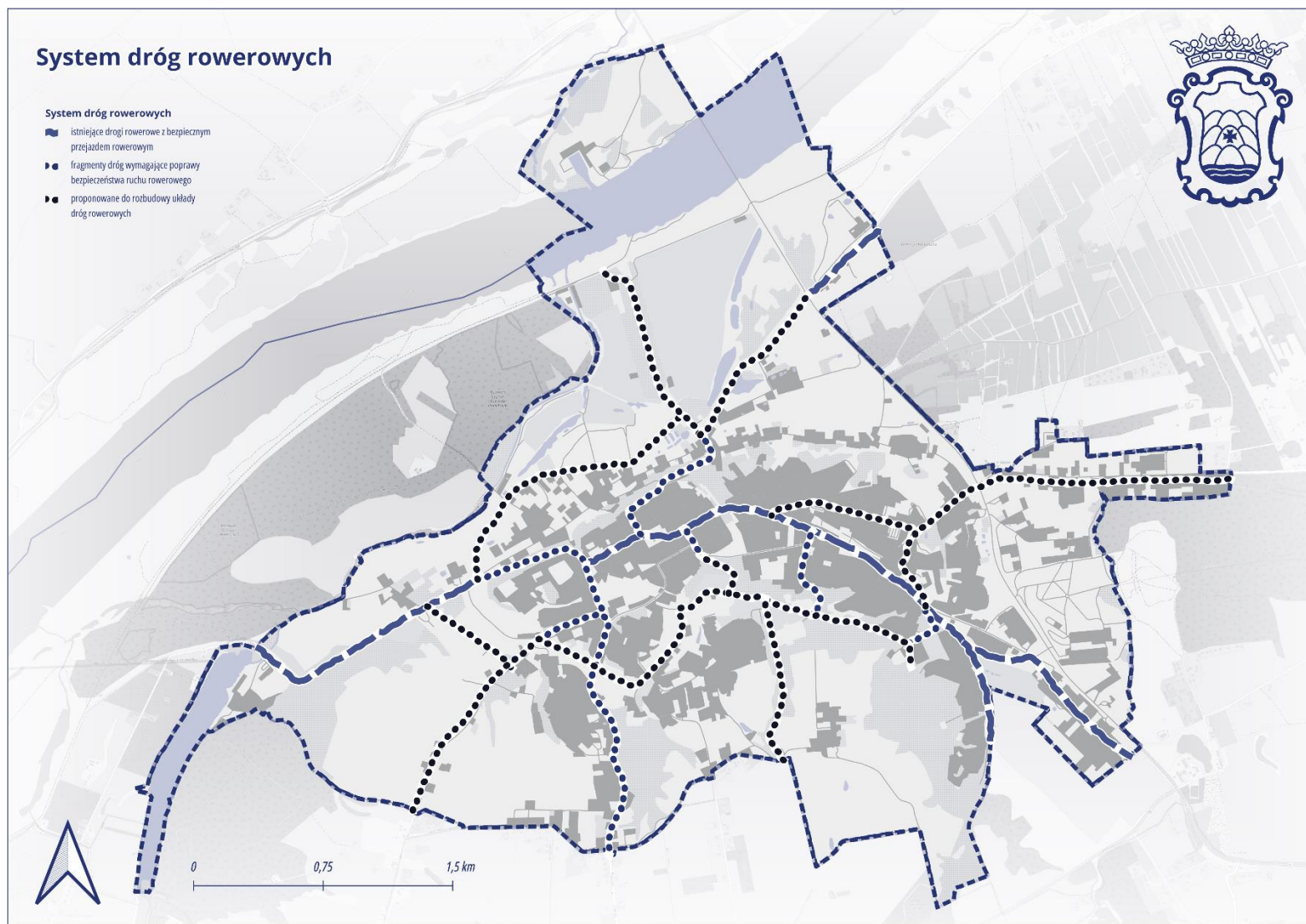
5.5. Wpływ suburbanizacji na układ komunikacyjny miasta

Dodatkowej analizie poddano kwestię rozwoju zabudowy w miejscowościach powiatu chełmińskiego bezpośrednio graniczących z miastem. Największą koncentrację rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej obserwuje się w miejscowościach Gminy Chełmno: Klamry (na przedłużeniu ul. Łunawskiej), Nowe Dobra/Kolno (na przedłużeniu ul. Nad Groblą)

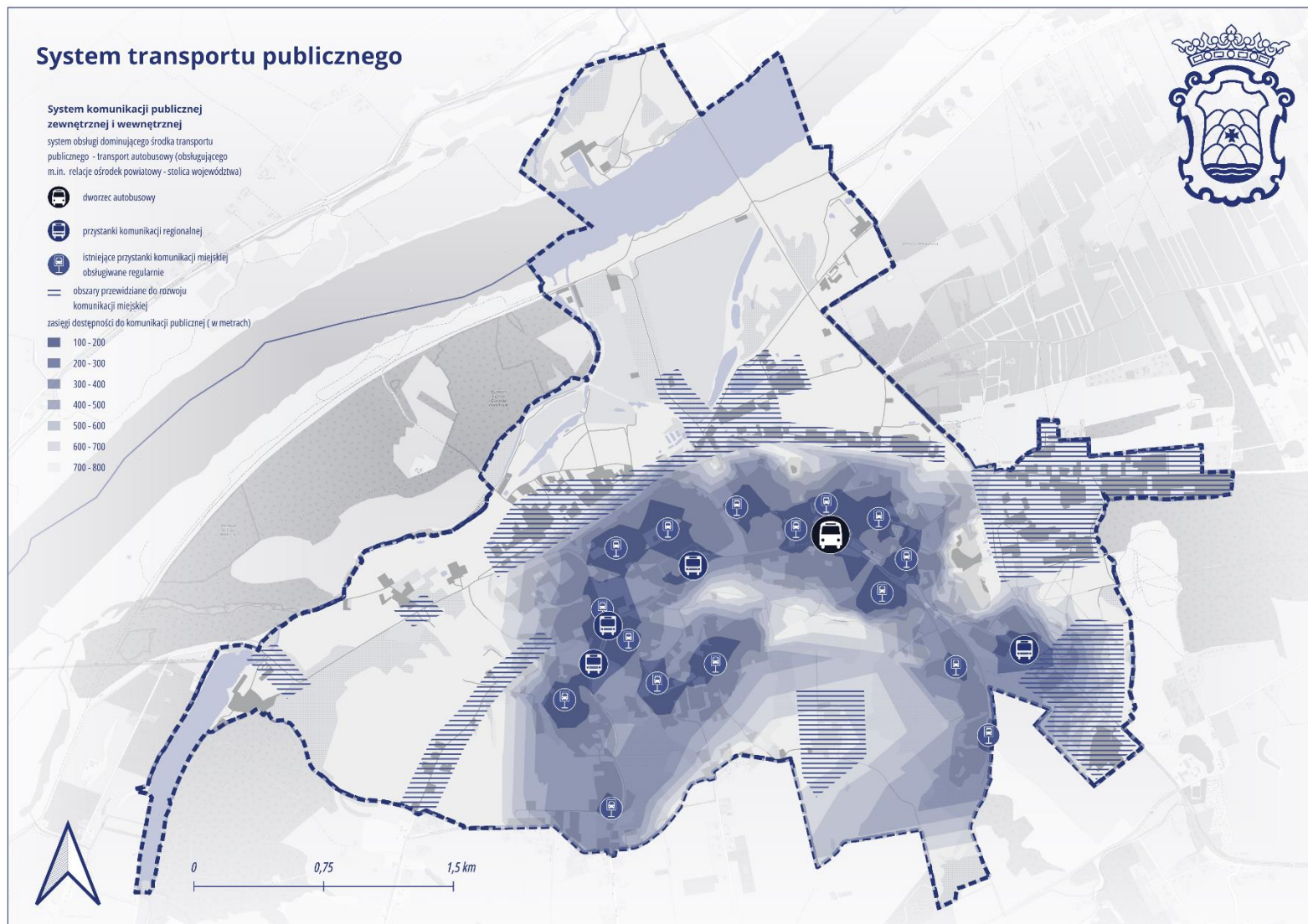
oraz miejscowości Kałdus (sąsiedztwo ul. Bliskiej oraz na przedłużeniu ul. Gorczyckiego). Podobne natężenie zjawiska suburbanizacji obserwuje się ponadto w Brzozowie gm. Kijewo Królewskie (przedłużenie ul. Toruńskiej) oraz w miejscowości Grubno (na przedłużeniu Alei Prawa Chełmińskiej – DK nr 91). Proces ten, a więc wyprowadzki mieszkańców Chełmna na obszar okolicznych gmin wiejskich, ma również znaczenie dla planowania rozwoju układu funkcjonalno-przestrzennego Chełmna. W jego konsekwencji, w przyszłości należy spodziewać się rosnącego znaczenia ul. Gorczyckiego, a także Łunawskiej i Nad Groblą w układzie komunikacyjnym miasta oraz wzrostu natężenia ruchu w relacji wieś-miasto-wieś. Ważnym zadaniem rozwojowym jest więc integracja z funkcjonalnym otoczeniem miasta poprzez rozwijanie sieci transportu publicznego, ale również budowanie wspólnej oferty w zakresie dostępności usług dla mieszkańców całego obszaru. Integracja funkcjonalna jest również ważnym kierunkiem rozwoju relacji bilateralnych z Gminą Świecie, z którą współpraca może przynosić realne obustronne korzyści.

Rysunek 2. Mapa prezentująca główny układ systemu transportowego (drogowego)
 Źródło: opracowanie Hanna Obracht-Prondzyńska na podstawie materiałów Urzędu Miasta Chelmska.

Rysunek 3. Mapa prezentująca system dróg rowerowych miasta Chelmska
 Źródło: opracowanie Hanna Obracht-Prondzyńska na podstawie materiałów Urzędu Miasta Chelmska.

Rysunek 4. Mapa prezentująca system transportu publicznego miasta Chelmn
Źródło: opracowanie Hanna Obracht-Prondzyńska na podstawie materiałów Urzędu Miasta Chelmn

5.6. Obszary o szczególnym znaczeniu dla rozwoju

Rozwój obszarów o wielofunkcyjnym charakterze

W toku prac wyszczególniono obszary o szczególnym znaczeniu dla rozwoju Chełmna. Tereny te charakteryzują się różnorodnymi uwarunkowaniami stwarzającymi możliwość rozwoju przestrzennego celem wykreowania w pełni funkcjonalnych obszarów służących społeczności lokalnej. Taki potencjał ma zespół staromiejski, będący unikatową przestrzenią, zaprojektowaną jako średniowieczna stolica państwa krzyżackiego, w której zachowały się liczne świadectwa historii. Ten obszar śródmiejski ten stanowi kluczową przestrzeń z punktu widzenia rozwoju miasta. Oprócz znaczących walorów historycznych i krajobrazowych, jest to również miejsce zamieszkałe przez niemal 3000 mieszkańców i mieszkanek, a także jedno z dwóch funkcjonalnych centrów miasta.

Poza tą najważniejszą częścią miasta należy zadbać również o rozwój przestrzenno-funkcjonalny pozostałych terenów miasta, w celu zapewnienia ich wielofunkcyjnej struktury i stworzenia warunków dla dalszego rozwoju miasta, umożliwiając jednocześnie wdrażanie koncepcji miasta kompaktowego. Literami od A do F oznaczono obszary o kluczowym znaczeniu dla rozwoju funkcji mieszkaniowo-usługowych, są to:

- **A** – teren aktywizacji terenów pokolejowych (między ul. Dworcową, Kolejową i Dojazdową),
- **B** – teren aktywizacji terenów dawnej jednostki wojskowej przy ul. Biskupiej,
- **C** – teren przy południowej granicy Miasta w sąsiedztwie ul. Gorczyckiego, Bliskiej i Wrzosowej,
- **D** – obszar w sąsiedztwie ul. Bocianie i Kolibrowej,
- **E** – obszar Osiedla Dworzyska,
- **F** – teren pomiędzy Os. Jana Pawła II, a ul. Podgórną.

Każdy z powyższych terenów stanowi obszar potencjalnego rozwoju przestrzennego miasta, jednak wymagają one odpowiedniego przygotowania infrastrukturalnego oraz sporządzenia dokumentów planistycznych umożliwiających przemyślanie rozwój nowej zabudowy.

Rozwój obszarów dedykowanych funkcjom gospodarczym

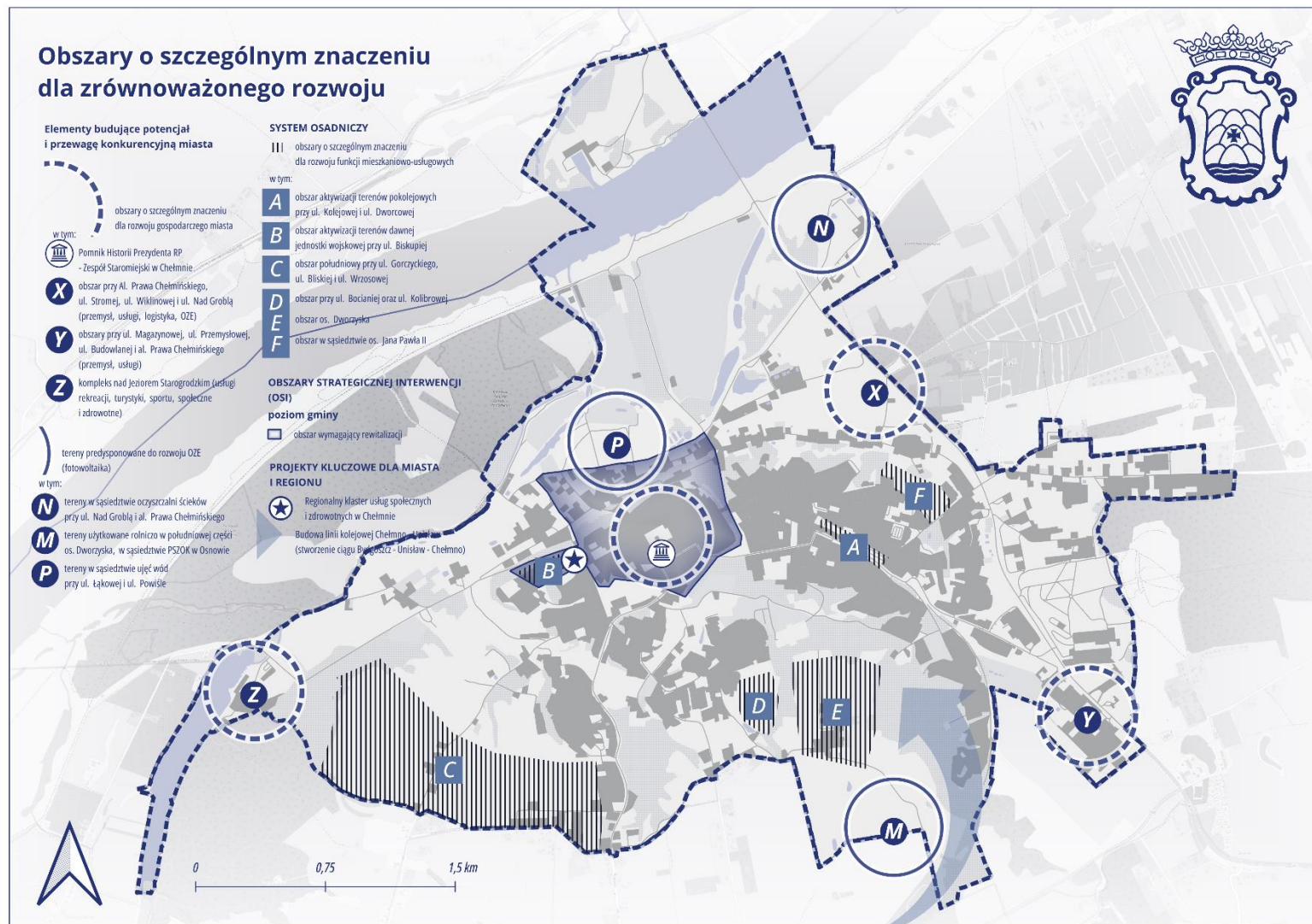
W przestrzeni Chełmna znajdują się ponadto obszary o szczególnym znaczeniu dla rozwoju gospodarczego miasta (z uwzględnieniem gospodarczego wymiaru turystyki), jest to zarówno wspomniany powyżej zespół staromiejski, jak również obszary:

- **X** – tereny w sąsiedztwie Alei Prawa Chełmińskiego (DK nr 91), ul. Stromej, Wiklinowej i Nad Groblą (możliwość rozwoju funkcji: przemysłowej, usługowej oraz logistycznej),
- **Y** – obszar przy ul. Magazynowej, Przemysłowej, Budowlanej oraz Al. Prawa Chełmińskiego (przemysł oraz usługi),
- **Z** – kompleks nad Jeziorem Starogrodzkim (usługi rekreacji, turystyki, sportu, społeczne i zdrowotne).

Obszary kluczowe dla rozwoju OZE

W trakcie sporządzania niniejszej strategii wskazano tereny, które są predysponowane do rozwoju odnawialnych źródeł energii (fotowoltaiki). W ramach tej kategorii obszarów wytypowano trzy zwarte tereny:

- **M** – w południowej części Os. Dworzyska, w sąsiedztwie PSZOK w Osnowie,
- **N** – tereny w sąsiedztwie oczyszczalni ścieków przy ul. Nad Groblą i Al. Prawa Chełmińskiego,
- **P** – tereny w sąsiedztwie ujęć wód przy ul. Łąkowej i ul. Powiśle.

Rysunek 5. Mapa prezentująca zdiagnozowane obszary o szczególnym znaczeniu dla rozwoju Gminy Miasta Chełmna
 Źródło: opracowanie Hanna Obrachci-Prondzyńska na podstawie materiałów Urzędu Miasta Chełmna.

Rozwój obszarów predysponowanych do wzmacniania funkcji turystycznych

Uwzględniając uwarunkowania historyczne, krajobrazowe oraz gospodarcze, jednym z największych potencjałów rozwoju Chełmna jest turystyka. Rozwój gospodarczego wymiaru turystyki jest jednym z potencjalnych narzędzi budowania dobrobytu mieszkanki i mieszkańców Chełmna. Rozbudowa oferty turystycznej może również służyć poprawie jakości życia mieszkańców, zarówno w wymiarze ekonomicznym, jak również poprzez poprawę dostępności do terenów rekreacyjnych, czy dobrej jakości form spędzania wolnego czasu. Jako obszary kluczowe dla rozwoju turystyki wskazano następujące obszary:

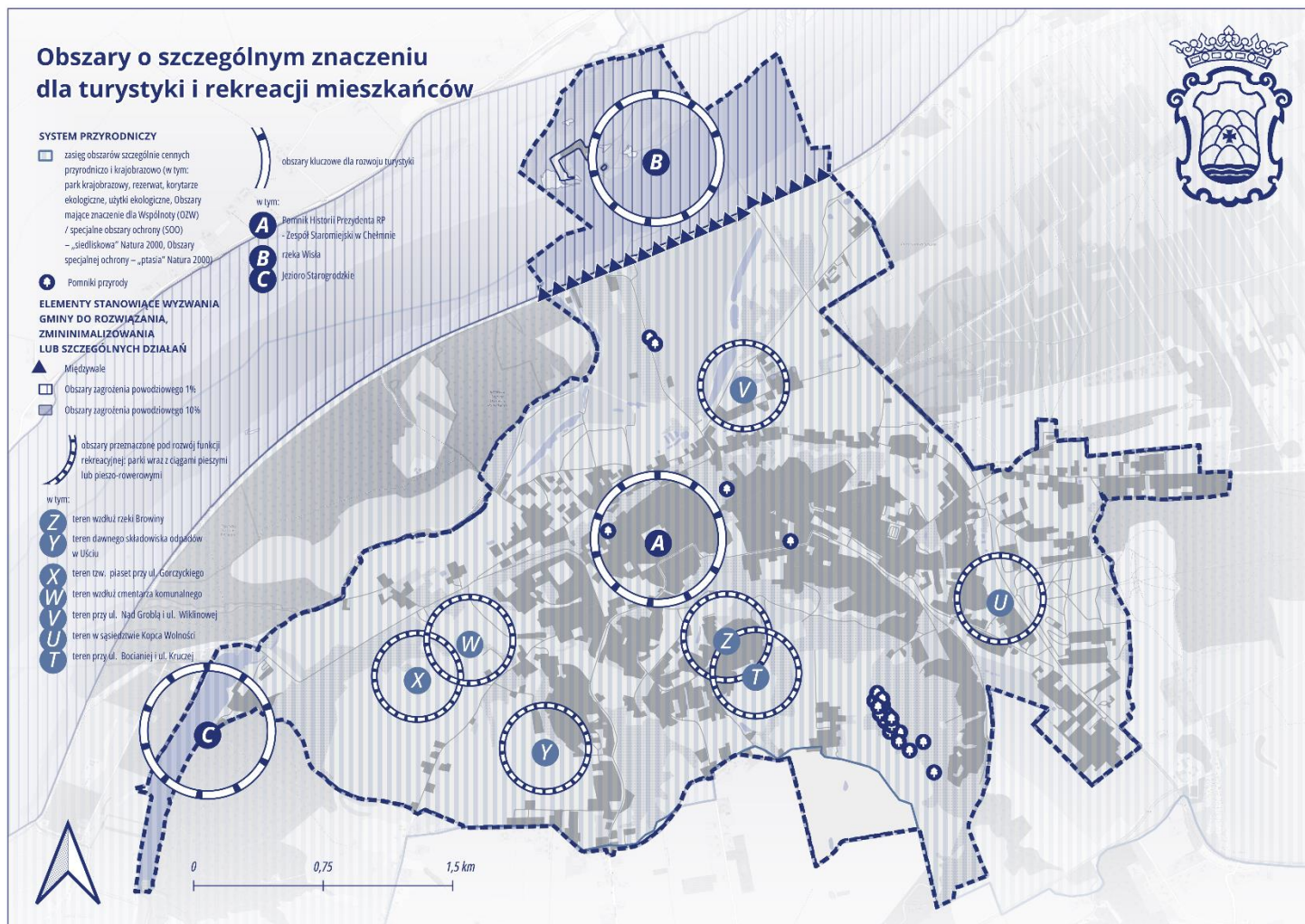
- **A** – Pomnik Historii Prezydenta RP – Zespół Staromiejski w Chełmnie, jako obszar nagromadzenia wartości kulturowych, wielofunkcyjny, oferujący różne formy spędzania czasu i koncentrujący życie kulturalne miasta.
- **B** – rzeka Wisła, wraz z potencjałem przyrodniczym oraz kulturowym Doliny Dolnej Wisły, jako obszar predysponowany do rozwoju funkcji rekreacyjnych oraz turystycznej.
- **C** – Jezioro Starogrodzkie wraz z terenem ośrodka wypoczynkowego oraz poprawą funkcjonalności do Góry Św. Wawrzyńca położonej w kierunku południowym od Jeziora, leżącej na terenie Gminy Chełmno, jednakże częściowo stanowiącej własność Miasta Chełmna, jako obszary predysponowane do rozwoju funkcji rekreacyjnych oraz wzmacniania roli miasta w turystyce krajobrazowo-przyrodniczej.

Zintegrowany system przestrzeni publicznych i terenów rekreacyjnych

Na podstawie analiz przestrzeni Chełmna zaproponowano ponadto uzupełniający system zielonych przestrzeni publicznych o funkcjach rekreacyjnych dedykowanych mieszkankom i mieszkańcom. W zintegrowanej sieci zielonych powiązań, rozproszone nowe miejskie parki stanowiąc będą uzupełnienie dla istniejących założeń parkowych. Wyznaczone lokalizacje w sąsiedztwie istniejącej lub rozwijającej się zabudowy mieszkaniowej jedno i wielorodzinnej, dodatkowo pozytywnie wpływać będą na jakość życia społeczności Chełmna, a ponadto stanowiąc będą atrakcyjną przestrzeń dla odwiedzających miasto gości. Proponowane lokalizacje nowych parków, wyposażonych i dowiązanych do istniejących i planowanych ciągów pieszych lub pieszo-rowerowe to:

- **Z** – teren wzdłuż rzeki Browiny wraz z pasmem terenów rekreacyjnych spiętych ciągiem pieszo-rowerowym od Parku Słowackiego, poprzez amfiteatr, ul. Nad Browiną do ul. Łabędziej, następnie fragmentem ul. Strusiej, kontynuując bieg wzdłuż brzegu Browiny (przecinając ul. Toruńską) do ul. Gorczyckiego,
- **Y** – teren dawnego składowiska odpadów w Uściu (w sąsiedztwie ul. Bliskiej i Wrzosowej),
- **X** – teren tzw. piaset przy ul. Gorczyckiego,
- **W** – teren wzdłuż cmentarza komunalnego (połączenie ul. Gorczyckiego z ul. Jastrzębskiego),
- **V** – teren przy ul. Nad Groblą i ul. Wiklinowej wraz z istniejącym zbiornikiem wodnym,
- **U** – teren w sąsiedztwie Kopca Wolności i ul. Zakole,
- **T** – teren przy ul. Bocianiej i Kruczej.

Proponowany system sieci terenów zieleni to uzupełnienie istniejących stosunkowo licznych parków i zieleńców. Dobra dostępność publicznie dostępnych terenów zieleni jest jednym z kluczowych wyznaczników adaptacji do zmian klimatu, jak również dobrej jakości życia mieszkanki i mieszkańców Miasta. Zaproponowane powyżej działania realizują wizję miasta dobrej jakości życia, miasta kompaktowego, rozwijającego się w sposób zrównoważony. Zrównoważony i zróżnicowany rozwój Chełmna, służący osiągnięciu dobrej jakości życia wszystkich mieszkanki i mieszkańców.

Rysunek 6. Mapa obrazująca obszary kluczowe dla rozwoju turystyki i rekreacji mieszkańców miasta Chelmska
 Źródło: opracowanie Hanna Obracht-Prondzyńska na podstawie materiałów Urzędu Miasta Chelmska.

6. CELE i DZIAŁANIA

Sformułowanym poniżej celom i działaniom odpowiadają następującym elementom wizji miasta:

- Chełmno miastem odpornym na kryzysy.
- Chełmno miastem szczęśliwym, w którym mieszkanki i mieszkańcy czują się bezpiecznie, spokojnie, komfortowo, mają zaufanie do władz samorządowych, czują się szczęśliwi.
- Chełmno miastem zwartym, o wielofunkcyjnej kompaktowej strukturze, w którym poruszanie się odbywa się przede wszystkim pieszo, rowerem lub komunikacją miejską.
- Chełmno miastem kreatywnym, które dbając o rozwój mieszkanek i mieszkańców rozwija się w sposób kształtujący społeczność samorządową.

Na tej podstawie sformułowanych został szereg celów i odpowiadających im proponowanych działań, które mają służyć realizacji celu głównego rozwoju Chełmna. Dla przejrzystości mechanizmów dążących do realizacji przedstawionej wizji proponowane cele i działania podzielono na trzy sfery:

- **Strefę społeczną:**

W jej ramach podjęte zostały tematy rozwiązywania problemów społecznych, w tym szczególne działania służące realizacji polityki senioralnej, współpracy z organizacjami pozarządowymi, czy wychodzenia z kryzysu bezdomności, jak również działania służące realizacji polityki rozwoju społecznego: edukacji, rozwoju sportu i kultury fizycznej oraz rozwoju kultury.

- **Strefę gospodarczą:**

W tej części kluczowa jest polityka rozwoju gospodarczego, z uwzględnieniem czterech sektorów wpisujących się w wizję gospodarczego rozwoju Chełmna: logistyki, turystyki, lokalnego przemysłu i przedsiębiorczości oraz usług społecznych. W tym dziale wyodrębniono ponadto politykę marki miasta i rozwoju turystyki, którą określono jako lokalną specjalizację gospodarczą.

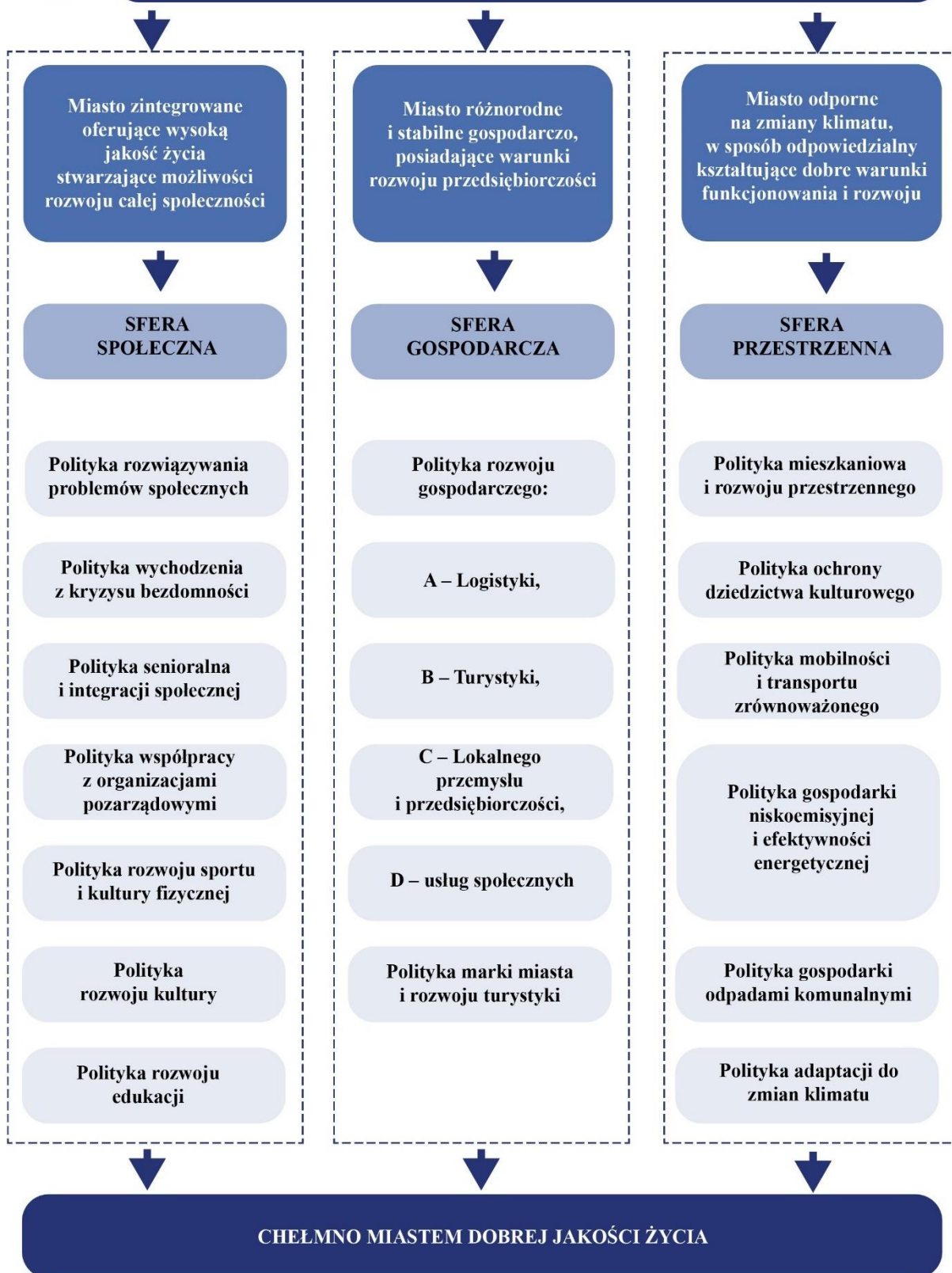
- **Strefę przestrzenną:**

W jej ramach określono politykę mieszkaniową i rozwoju przestrzennego, ochrony dziedzictwa kulturowego, a także cztery polityki podejmujące kwestie środowiskowe oraz związane z klimatem.

Na poniższym rysunku zaprezentowano wypracowany schemat, w ramach którego prowadzono dalsze prace związane z opracowaniem *Strategii Rozwoju Miasta Chełmna na lata 2023-2030 z perspektywą 2050 roku*.

**CHEŁMNO JEST MIASTEM O WIELU POTENCJAŁACH,
STOJĄCYM PRZED LICZNYMI WYZWANIAMAMI**

6.1. Sfera społeczna

6.1.1. Polityka Rozwiązywania Problemów Społecznych

CEL 1: Chełmno jest miastem o dobrych warunkach dla rozwoju społecznego mieszkańców i godnych warunków ich życia.

DZIAŁANIA:

- Realizacja projektów aktywizujących osoby bezrobotne, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej.
- Podejmowanie aktywności w zakresie wspierania ekonomii społecznej.
- Zwiększenie dostępności usług publicznych dla osób starszych i dla osób z niepełnosprawnościami.
- Promocja zdrowego i aktywnego stylu życia.

CEL 2: Chełmno miastem zapewniającym dobry start w samodzielny życiu.

DZIAŁANIA:

- Realizacja polityki mieszkaniowej umożliwiającej samodzielne życie oraz usamodzielnienie młodych startujących w dorosłość.
- Kształtowanie polityki edukacyjnej dostosowanej do potrzeb osób samodzielnie utrzymujących się.
- Kształtowanie oferty rynku pracy dającej możliwość łączenia nauki i pracy.
- Kształtowanie oferty rozwoju osobistego (kultury, sportu, wolontariatu i innych) w sposób zapewniający możliwość uczestniczenia dla osób pracujących i uczących się.

CEL 3: Chełmno jest miastem wzmacniającym system przeciwdziałania przemocy domowej.

DZIAŁANIA:

- Stałe zwiększanie efektywności systemu przeciwdziałania przemocy domowej.
- Podnoszenie świadomości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy domowej i możliwych do podjęcia działań przeciwdziałających zjawisku lub umożliwiających zmianę sytuacji.

- Rozwój bazy instytucjonalnej świadczącej pomoc i wsparcie osobom doznającym przemocy.

CEL 4: Chełmno jest miastem zapewniającym dostęp do wysokiej jakości usług społecznych oraz zdrowotnych dla mieszkańców i mieszkanki miasta i regionu.

DZIAŁANIA:

- Rozwój dostępności do usług społecznych poprzez utrzymanie istniejącej oraz budowę nowej infrastruktury usług społecznych.
- Rozwój dostępności do usług zdrowotnych poprzez utrzymanie istniejącej oraz budowę nowej infrastruktury usług zdrowotnych.
- Zawiązanie Klastra Usług Społecznych jako podmiotu koordynującego dostęp do usług społecznych dla mieszkańców miasta Chełmna oraz regionu oraz realizacja zamierzeń w ramach tejże inicjatywy.
- Dążenie do stworzenia Centrum Rehabilitacyjno-Szkoleniowego, które uzupełni istniejące usługi społeczne.
- Dążenie do powołania Centrum Opiekuńczo-Mieszkaniowego lub alternatywnej formy, która zapewni dostęp do usług społecznych o charakterze mieszkaniowym (mieszkania chronione, mieszkania wspomagane lub inna forma zamieszkiwania ze wsparciem asystenckim).

CEL 5: Chełmno jest miastem zapewniającym dostępne dla mieszkańców mieszkania.

DZIAŁANIA:

- Opracowanie i wdrożenie wieloletniej polityki mieszkaniowej.
- Podjęcie działań związanych z odnowieniem gminnego zasobu lokalowego oraz zapewnieniem lokali socjalnych dla najuboższych mieszkańców miasta Chełmna.
- Rozwój społecznego budownictwa czynszowego na terenie miasta Chełmna, jako uzupełnienia oferty lokalowej dla osób średniozamożnych.
- Podjęcie działań związanych z aktywizacją rynku mieszkaniowego w Chełmnie.
- Opracowanie polityki wychodzenia z kryzysu bezdomności jako narzędzia dającego możliwość wyjścia z ww. sytuacji.

CEL 6: Chełmno jest miastem sprzyjającym seniorom i integracji międzypokoleniowej.

DZIAŁANIA:

- Realizacja działań wspierających aktywność senierek i seniorów.
- Utrzymanie, dostosowanie oraz rozwój infrastruktury sprzyjającej aktywności senierek i seniorów.
- Realizacja działań wspierających integrację międzypokoleniową mieszkanki i mieszkańców miasta Chełmna.

6.1.2. Polityka Wychodzenia z Kryzysu Bezdomności

CEL 1: Chełmno posiada i wykorzystuje mechanizmy przeciwdziałające bezdomności.

DZIAŁANIA:

- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkanki i mieszkańców Chełmna.

- Współpraca z instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji projektów przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu.
- Współpraca z instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji projektów włączających osoby zagrożone wykluczeniem społecznym w życie lokalnej społeczności.
- Realizacja odpowiedzialnej i progresywnej polityki mieszkaniowej, zapewniającej dostępność mieszkań na terenie miasta.

CEL 2: Chełmno realizuje program wsparcia osób wychodzących z kryzysu bezdomności.

DZIAŁANIA:

- Zapewnienie wsparcia osobom w kryzysie bezdomności w zakresie podstawowych usług socjalnych.
- Realizacja projektów aktywizacji społeczno-zawodowej z modułem wyjścia z kryzysu bezdomności.
- Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji projektów na rzecz wychodzenia z kryzysu bezdomności.
- Wyodrębnienie z gminnego zasobu lokalowego mieszkań aktywności społecznej (lub innej formuły prawnej, jak mieszkanie chronione, wspomagane lub inne) z przeznaczeniem na realizację programu wychodzenia z kryzysu bezdomności (w myśl zasady, najpierw mieszkanie później praca).
- Rozbudowa gminnego zasobu lokalowego poprzez realizację nowych inwestycji mieszkaniowych, uwzględnianie w programach inwestycyjnych rozproszonych mieszkań aktywności społecznej.

CEL 3: Chełmno wdrożyło odpowiedzialną politykę mieszkaniową.

DZIAŁANIA:

- Zapewnienie funkcjonowania gminnego zasobu lokalowego na poziomie nie niższym niż 500 lokali w różnych formach najmu.
- Realizacja nowych inwestycji mieszkaniowych służących zwiększeniu oferty mieszkaniowej na terenie miasta Chełmna.
- Bieżący monitoring stanu zadłużenia lokatorów, współpraca zarządcy gminnego zasobu lokalowego z ośrodkiem pomocy społecznej w zakresie przeciwdziałania zadłużania się lokatorów.
- Realizacja programów umożliwiających wyjście z zadłużenia.

6.1.3. Polityka Senioralna i Integracji Społecznej

Polityka senioralna jest jednym z większych wyzwań dla miasta Chełmna. Uwzględniając informacje zawarte w prognozie rozwoju miasta, seniorzy prawdopodobnie staną się w przyszłości najlicniejszą grupą mieszkańców miasta. W związku z powyższym zaproponowano przyjęcie **polityki senioralnej i integracji społecznej**. Realizacja polityki senioralnej i integracji społecznej stanowi interdyscyplinarne zadanie, wiążące współpracę jednostek organizacyjnych gminy, jak również jednostek powiatowych, wojewódzkich oraz organizacji pozarządowych. Koordynacja działań opierać się będzie na współpracy: Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie oraz Referatu Komunikacji Społecznej, Promocji i Sportu. Proponowane podstawowe działania w ramach strategicznych obszarów funkcjonowania miasta Chełmna:

- Zwiększanie dostępności przestrzeni publicznych i budynków.
- Rozwój transportu publicznego dostosowanego do wymagań społeczeństwa starzejącego się.
- Rozwój mieszkalnictwa dostosowanego do potrzeb starzejącego się społeczeństwa.
- Tworzenie warunków do wzrostu partycypacji społecznej, obywatelskiej oraz aktywności osób starszych.
- Kształtowanie w społeczeństwie szacunku wobec osób starszych i tworzenie warunków do włączania i integracji społecznej.
- Tworzenie warunków do aktywności najstarszych mieszkańców miasta, zapewnienie możliwości zatrudnienia oraz utrzymania pracy.
- Pobudzanie i wspieranie różnorodnych i skutecznych form komunikacji oraz informacji.
- Rozwój, podnoszenie jakości i dostępności usług społecznych, opiekuńczych oraz zdrowia.

CEL1: Miasto Chełmno wspiera aktywność senierek i seniorów.

DZIAŁANIA:

- Sukcesywna poprawa dostępności przestrzeni publicznych oraz obiektów użyteczności publicznej, dająca możliwość aktywnego korzystania przez osoby starsze oraz z ograniczeniami ruchowymi.
- Rozwój dostępnej sieci komunikacji miejskiej zapewniającej komfortowe i dostępne cenowo warunki przemieszczania się po Chełmnie.
- Dbalność o zapewnienie regularnego transportu publicznego pomiędzy Chełmnom a ośrodkami regionalnymi: Bydgoszcz, Grudziądz, Świecie oraz Toruń, jak również integrację z krajową siecią kolejową poprzez węzły kolejowe: Bydgoszcz Wschód, Terespol Pomorski, Laskowice Pomorskie lub inne.
- Podnoszenie jakości i dostępności usług społecznych, opiekuńczych oraz i zdrowia, sprzyjających dobremu starzeniu się oraz zapewniających stosowną i komfortową opiekę osobom tracącym samodzielność.
- Tworzenie warunków do aktywności zawodowej najstarszych mieszkańców i mieszkańek miasta, stwarzanie możliwości zatrudnienia oraz utrzymania pracy.
- Kształtowanie w społeczeństwie szacunku wobec osób starszych i tworzenie warunków do włączania i integracji społecznej.
- Kontynuowanie funkcjonowania Chełmińskiej Rady Seniorów jako organu opiniującego oraz doradczego w zakresie polityki senioralnej miasta Chełmna.

CEL2: Miasto Chełmno posiada infrastrukturę sprzyjającą aktywności senierek i seniorów.

DZIAŁANIA:

- Utrzymanie oraz rozwój oferty Chełmińskiego Inkubatora Organizacji Pozarządowych Grudziądzka 36 z uwzględnieniem potrzeb oraz propozycji seniorem i seniorów.
- Rozwój form aktywności społecznej senierek i seniorów: Klubów Seniora, Społecznej Informacji Turystycznej, Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz innych proponowanych działań angażujących mieszkańców miasta.
- Dążenie do zawiązania Klastra Usług Społecznych jako podmiotu koordynującego dostęp do usług społecznych dla mieszkańców miasta Chełmna oraz regionu.

- Dążenie do stworzenia Centrum Rehabilitacyjno-Szkoleniowego, które uzupełni istniejące usługi społeczne.
- Dążenie do powołania Centrum Opiekuńczo-Mieszkaniowego lub alternatywnej formy, która zapewni dostęp do usług społecznych o charakterze mieszkaniowym (mieszkania chronione, mieszkania wspomagane lub inna forma zamieszkiwania ze wsparciem asystenckim).
- Rozwój mieszkalnictwa dostosowanego do potrzeb starzejącego się społeczeństwa.
- Rozwój teleopieki oraz alternatywnych form wsparcia opieki seniorów w formie częściowego dozoru z wykorzystaniem technologii. Uwzględniając przewidywany znaczący wzrost liczby mieszkańców w wieku senioralnym wymaga poszukiwania oraz wdrażania nowych rozwiązań umożliwiających zapewnienie bezpieczeństwa seniorom i jednocześnie maksymalne wydłużenie okresu ich samodzielności.
- Dążenie do tworzenia punktów wspierających aktywność seniorów, takich jak: Dzienny Dom Pobytu, Klub Seniora, Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz alternatywnych możliwości, w tym pilotażowych projektów.

CEL3: Miasto Chełmno wspiera integrację międzypokoleniową mieszkanek i mieszkańców.

DZIAŁANIA:

- Animowanie działań w ramach Chełmińskiego Inkubatora Organizacji Pozarządowych: Grudziądzka 36, w tym stwarzanie chełmińskim organizacjom pozarządowym przestrzeni do realizacji działań związanych z integracją międzypokoleniową mieszkanek i mieszkańców Chełmna w ogólnodostępnej, nieodpłatnej infrastrukturze.
- Rozwijanie infrastruktury obiektu poprzez rozwój instytucji o Międzypokoleniowe Centrum Integracji. W miarę funkcjonowania obiektu przy Grudziądzkiej 36 prowadzenie ewaluacji funkcjonowania obiektu i w razie konieczności podejmowanie działań w kierunku rozwoju obiektu, który jest możliwy w obrębie niezabudowanej części działki od ul. Podmurnej.
- Kontynuacja współpracy z Lokalną Grupą Działania CHEŁMNO oraz innymi organizacjami pozarządowymi w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz aktywizacji społecznej mieszkanek i mieszkańców miasta Chełmna.

6.1.4. Polityka Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi

Miasto Chełmno wspiera grupy inicjatywne oraz organizacje pozarządowe prowadzących działania w obszarze zadań własnych gminy, jak również rozwijających działalność kreatywną realizujących idee miasta kreatywnego. Obecnie, wiodącą rolę we współpracy z organizacjami pozarządowymi pełnią dwie instytucje: Referat Komunikacji Społecznej, Promocji i Sportu Urzędu Miasta Chełmna oraz Chełmiński Inkubator Organizacji Pozarządowych Grudziądzka 36. Coroczna współpraca z organizacjami pozarządowymi regulowana jest w ramach Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Gminy Miasta Chełmna przyjmowanego na dany rok.

CEL1: Miasto Chełmno wspiera aktywność mieszkanek i mieszkańców miasta Chełmna zrzeszonych w organizacjach pozarządowych.

DZIAŁANIA:

- Podejmowanie działań w ramach Chełmińskiego Inkubatora Organizacji Pozarządowych: Grudziądzka 36, w zakresie:
 - ułatwiania dostępu do zasobów niezbędnych do prowadzenia organizacji pozarządowej,
 - stymulowania wzrostu kompetencji potrzebnych do prowadzenia organizacji pozarządowej wśród osób zaangażowanych w ich działania,
 - rozwijania kultury współpracy, usprawniania komunikacji oraz wdrażania nowych kierunków i narzędzi współpracy wewnątrz sektora obywatelskiego,
 - tworzenia warunków do powstawania nowych inicjatyw obywatelskich oraz wzmacniania potencjału już istniejących poprzez wsparcie animacyjne, edukacyjne i promocyjne;
 - stosowanie mechanizmów zachęcających organizacje i podmioty zewnętrzne do angażowania się w działania G36, w szczególności do wnoszenia zasobów merytorycznych, organizacyjnych, materialnych (wspólne budowanie potencjału tego miejsca).
- Podejmowanie działań w ramach Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, w zakresie:
 - budowania i umacniania partnerstwa pomiędzy samorządem i organizacjami pozarządowymi, a także tworzenia optymalnych warunków zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców i wspierania ich aktywności;
 - aktywizowania organizacji pozarządowych i społeczności lokalnej, w kreowaniu polityki społecznej i w realizacji zadań publicznych;
 - wzmacniania potencjału organizacji pozarządowych, zapewniania równości szans w realizacji zadań publicznych;
 - budowania współpracy z organizacjami pozarządowymi na zasadzie partnerstwa;
 - integracji podmiotów realizujących zadania publiczne;
 - promocji działalności organizacji pozarządowych;
 - poprawy jakości życia mieszkańców poprzez pełniejsze zaspokajania potrzeb społecznych;
 - zapewnienia efektywniejszego wykonania zadań publicznych.

6.1.5. Polityka Rozwoju Sportu i Kultury Fizycznej

Obecnie wiodącą rolę w zakresie kreowania rozwoju sportu i kultury fizycznej pełni Referat Komunikacji Społecznej, Promocji i Sportu Urzędu Miasta Chełmna oraz lokalni działacze. Wskazana jest kontynuacja tychże działań, wzmacnianie ich roli i docieranie do nowych odbiorców.

CEL 1: Chełmno sprawnie zarządza sportem.

DZIAŁANIA:

- Opracowanie nowej/rozszerzonej koncepcji zarządzania obiektami sportowymi w Gminie Miasto Chełmno.
- Powołanie referatu/wydziału sportu i zwiększenie liczby pracowników odpowiedzialnych za sport [UM Chełmna].

- Współpraca przy organizacji imprez sportowych z instytucjami kultury (Chełmiński Dom Kultury, Muzeum Ziemi Chełmińskiej, Biblioteka Miejska), placówkami oświaty, służbami mundurowymi oraz administratorem ośrodka wypoczynkowego nad Jeziorem Starogrodzkim.
- Powołanie Społecznej Rady Sportu.

CEL 2: Chełmno skutecznie wspiera sport dzieci, młodzieży i aktywność fizyczną seniorów.

DZIAŁANIA:

- Organizowanie imprez zgodnie z kalendarzem Szkolnego Związku Sportowego.
- Stworzenie systemu klas sportowych lub alternatywnej formy edukacji dzieci i młodzieży uzdolnionych w zakresie kultury fizycznej.
- Rozwój aktywności sportowych włączających szeroką grupę dzieci i młodzieży.
- Rozwój aktywności sportowych dostosowanych do potrzeb i możliwości seniorów.
- Zlecenie i stwarzanie przestrzeni klubom sportowym z miasta Chełmna dla organizacji imprez sportowych dla dzieci, młodzieży i w kategorii senior.
- Współpraca z Ogniskiem Miejskim TKKF w zakresie współzawodnictwa sportowego na terenie miasta.
- Współpraca ze zrzeszeniem Ludowe Zespoły Sportowe (udział reprezentacji miasta w eliminacjach i finałach Igrzysk Olimpijskich Sportowców Wiejskich).
- Promocja sportu z wykorzystaniem strony internetowej, wydawnictw, biuletynu oraz utworzenie izby tradycji.
- Zapewnienie powszechnego dostępu do sportu dla dzieci i młodzieży poprzez bezpłatny dostęp do obiektów sportowych.
- Wspieranie rozwoju talentów sportowych poprzez ofertę stypendialną dla sportowców.
- Systematyczne zwiększanie środków finansowych przeznaczonych na wspieranie klubów sportowych w zakresie upowszechniania i rozwoju kultury fizycznej i sportu.

CEL 3: Chełmno jest miastem o rozwiniętej bazie sportowej i rekreacyjnej.

DZIAŁANIA:

- Budowa pełnowymiarowej (do koszykówki, siatkówki, piłki ręcznej, futsalu, tenisa stołowego) hali sportowo-widowiskowej z widownią na minimum 500 miejsc siedzących wyposażonej w ściankę wspinaczkową przy Szkole Podstawowej nr 4 w Chełmnie.
- Opracowanie nowej - alternatywnej do obecnej - koncepcji zarządzania i administrowania Stadionem Miejskim w Chełmnie i boiskiem „Sahara”.
- Modernizacja/rozbudowa Stadionu Miejskiego w Chełmnie poprzez :
 - dążenie do pozyskania/wykupienia gruntów w celu rozbudowywania obiektu,
 - zmodernizowanie i powiększenie zaplecza socjalnego,
 - budowa zadaszonych trybun,
 - poprawa infrastruktury dróg dojazdowych i parkingów,
 - wyposażenie boiska bocznego "Sahara" w zaplecze socjalne i trybuny odkryte.
- Organizacja lodowiska czasowego na sezon zimowy, w perspektywie długofalowej budowa krytego lodowiska.

- Zagospodarowanie terenu nad Jeziorem Starogrodzkim pod kątem sportu, tj. budowa boiska do piłki nożnej, koszykówki 3x3, zadaszenie kortów tenisowych oraz budowa nowej infrastruktury dla sportów wodnych.

6.1.6. Polityka Rozwoju Kultury

Zróżnicowana oferta kulturalna, wykorzystująca potencjały Chełmna – położenie, historię, architekturę oraz wysokie zaangażowanie mieszkańców w kreowanie wydarzeń kulturalnych; przemyślane i skuteczne strategie promocyjne dziedzictwa kulturowego i twórczych przedsięwzięć miejskich; współpraca lokalna na rzecz efektywnej edukacji kulturalnej oraz zewnętrzna – umożliwiająca instytucjom kultury sięganie po nowe rozwiązania w codziennej pracy; a także intensyfikacja działań z zakresu pozyskiwania środków zewnętrznych na rozwój infrastruktury i oferty kulturalnej – to główne cele polityki rozwoju kultury, w ramach strategii Rozwoju Miasta Chełmna na lata 2021-2030, z perspektywą do roku 2050.

Nadrzędnym celem opracowanej polityki jest efektywne i rozwojowe eksponowanie mocnych stron miasta, dziedzictwa kulturowego, oferty kulturalnej i potencjałów mieszkańców oraz wcielanie w życie rozwiązań dla przestrzeni potrzebujących wsparcia lub zmian. Pomyślną realizację założeń polityki ma zapewnić przede wszystkim ścisła i bieżąca współpraca instytucji kultury, organizacji pozarządowych, placówek oświatowych, samorządu, szeroko rozumianej społeczności lokalnej oraz podmiotów zewnętrznych.

CEL 1: Chełmno jest miastem o atrakcyjnej i zróżnicowanej ofercie kulturalnej, korzystającej z potencjałów miasta i społeczności lokalnej.

DZIAŁANIA:

- Rozbudowanie oferty kulturalnej instytucji kultury o nowe propozycje cyklicznych zajęć i działań, skierowanych do zróżnicowanych grup odbiorców, dostosowanych do zdiagnozowanych oczekiwań społeczności lokalnej.
- Wspieranie lokalnego ruchu amatorskiego, w tym zespołów artystycznych z długoletnią tradycją, oraz współtworzenie z nimi nowych przestrzeni rozwoju i kulturalnej oferty miasta.
- Wspieranie rozwoju kluczowych wydarzeń na terenie miasta (m.in. Walentynki Chełmińskie, Chełmiński Jarmark Jaszczurczy, Perspektywy – 9 Hills Festival) i zaangażowanych lokalnych społeczności oraz większe wyeksponowanie potencjałów pozostałych wydarzeń realizowanych w ciągu roku.
- Eksponowanie historycznych walorów miasta (układ urbanistyczny, architektura) i wykorzystywanie ich potencjału w kreowaniu nowych i rozwoju istniejących wydarzeń kulturalnych – m.in. Ogólnopolskie Plenery Studentów Architektury, Festiwal Architektów, Spacerki po Chełmnie, konferencje naukowe.
- Wykorzystanie potencjału teatralnego ruchu amatorskiego rozwijającego się na terenie miasta, w zakresie m.in. realizacji projektów teatralnych, podjęcia współpracy z zespołami teatralnymi i instytucjami, powołania festiwalu lub innej formy dostępnej dla mieszkańców.
- Wykorzystanie potencjału lokalnych środowisk pracujących z osobami z niepełnosprawnościami w zakresie m.in. realizacji twórczych inicjatyw na terenie miasta kierowanych do podopiecznych ośrodków, jak i całej społeczności miasta.
- Kontynuowanie i poszerzanie pomyślnie realizowanej współpracy pomiędzy instytucjami kultury, organizacjami trzeciego sektora, urzędu miasta, oraz parafią, dotyczącej organizacji wydarzeń kulturalnych w obiektach zabytkowych.

- Animowanie działań kulturalnych w miejscach o dotychczas nieznacznym lub wcale niewykorzystanym potencjale – Jezioro Starogrodzkie, Góra św. Wawrzyńca, Dolina Dolnej Wisły.
- Kreowanie oferty kulturalnej poprzez wdrożenie nowych rozwiązań i możliwości technologicznych do promocji i wykorzystania dziedzictwa kulturowego – m.in. digitalizacja zbiorów, projekty interaktywne.
- Sukcesywna restauracja wnętrza Ratusza wraz z ewaluacją oraz rozbudowaniem wystawy stałej Muzeum Ziemi Chełmińskiej,
- Zbudowanie oferty turystycznej i edukacyjnej w oparciu o elementy dziedzictwa urbanistycznego w celu podnoszenia świadomości roli Chełmna w kształtowaniu urbanistyki innych miast, a także promocji współczesnych trendów w kształtowaniu miast o dobrej jakości życia.

CEL 2: Dziedzictwo kulturowe i oferta kulturalna stanowią główny przedmiot promocji miasta.

DZIAŁANIA:

- Doprowadzenie do wpisania Chełmna na listę Światowego Dziedzictwa Ludzkości UNESCO, w celu stworzenia nowych możliwości promocyjnych miasta i dbania o jego zasoby kulturowe.
- Wyeksponowanie znaczenia marki „Chełmno-miasto zakochanych®” w ofercie kulturalnej miasta oraz zaplanowanie i wdrożenie strategii dalszego rozwoju tejże marki.
- Opracowanie systemu skutecznej promocji oferty kulturalnej – zarówno w formach tradycyjnych (kalendarz wydarzeń, system tradycyjnej komunikacji na terenie miasta), jak i poprzez kampanie w mediach społecznościowych i rozbudowane działania zewnętrzne.
- Zintensyfikowane i spójne kampanie promocyjne dziedzictwa kulturowego Chełmna – zwłaszcza historycznego znaczenia miasta, prawa chełmińskiego i zachowanego układu urbanistycznego,
- Dążenie do utworzenia URBINARIUM jako miejsca poświęconego edukacji przestrzennej, prawu chełmińskiego i zasadom kształtowania dobrej jakości życia.

CEL 3: Mieszkanki i mieszkańcy Chełmna aktywnie uczestniczą w planowaniu i kreowaniu kulturalnego życia miasta.

DZIAŁANIA:

- Stworzenie Chełmińskiego Centrum Wolontariatu – żywego punktu skupiającego wolontariuszy i wolontariuszki włączających się w szeroko rozumiane miejskie działania społeczno-kulturalne – przemyślanie koordynowanego, stałego i międzypokoleniowego,
- Powołanie młodzieżowej rady programowej instytucji kultury – Chełmińskiego Domu Kultury, Muzeum Ziemi Chełmińskiej oraz Miejskiej Biblioteki Publicznej, gwarantujących adekwatność propozycji instytucji – zarówno cyklicznych, jak i jednorazowych, do potrzeb młodzieży.
- Powołanie zespołu reprezentantów instytucji kultury, organizacji pozarządowych i urzędu miasta w celu współorganizacji wydarzeń, dyskusji, wyznaczania kierunków kulturalnego rozwoju miasta i jego realizacji (sieciowanie kontaktów).

- Stworzenie warunków rozwoju i prezentacji lokalnym twórcom kultury – angażowanie artystów w realizację wydarzeń i tworzenie oferty kulturalnej miasta.
- Realizowanie cyklicznych badań diagnozujących kulturalne potrzeby i oczekiwania mieszkańców i mieszkanek, a także bieżące monitorowanie opinii na temat realizowanych wydarzeń i oferty zajęć (badania ewaluacyjne).

CEL 4: Chełmno współpracuje lokalnie na rzecz twórczej i efektywnej edukacji kulturalnej.

DZIAŁANIA:

- Powołanie zespołu reprezentantów instytucji kultury i chełmińskich organizacji pozarządowych opracowującego propozycje lokalnej oferty kulturalnej skierowanej do uczniów szkół i przedszkoli (spektakle, wystawy, działania warsztatowe, lekcje muzealne, inicjatywy na terenie miasta).
- Rozwój lub nawiązanie współpracy między instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi i placówkami oświatowymi w zakresie edukacji kulturalnej oraz uczestnictwa w kulturze młodych mieszkańców miasta – stałe forum wymiany informacji, dyskusji, wspólnych przedsięwzięć.
- Stworzenie przestrzeni współpracy między instytucjami kultury i organizacjami pozarządowymi a placówkami i zespołami prowadzącymi działania z zakresu pomocy społecznej – włączanie w uczestnictwo w kulturze osób narażonych lub zmagających się z wykluczeniem społecznym.

CEL 5: Chełmno współpracuje z podmiotami zewnętrznymi w zakresie badań społecznych i budowania oferty kulturalnej miasta.

DZIAŁANIA:

- Podjęcie współpracy ze środowiskiem akademickim w celu przeprowadzania szerokiej diagnozy (1) kultury, w tym potrzeb i oczekiwań mieszkańców i mieszkanek, a także (2) wykorzystywanych przez społeczność lokalną kanałów informacyjnych pozwalających organizatorom na skuteczną promocję wydarzeń.
- Podjęcie lub rozwój współpracy z zewnętrznymi podmiotami kultury w zakresie realizacji zadań poszczególnych jednostek kultury, wymiany doświadczeń pracowników i pracowniczek oraz testowania nowych rozwiązań dla chełmińskiego środowiska kultury.
- Podjęcie lub rozwój współpracy ze środowiskiem akademickim w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego miasta.
- Podjęcie współpracy z zewnętrznymi podmiotami kultury w celu rozbudowania kulturalnej oferty miasta np. poprzez współpracę międzyfestiwalową i międzyprojektową.

CEL 6: Chełmno aktywnie i skutecznie pozyskuje środki zewnętrzne na rozwój kultury i ochronę dziedzictwa kulturowego.

DZIAŁANIA:

- Realizacja dla kadry kultury szkoleń z zakresu pozyskiwania środków zewnętrznych, wzmocnienie możliwości miasta i jego instytucji w zakresie pozyskiwania środków.

- Na bazie wypracowanej współpracy z parafią znalezienie dróg finansowania renowacji cennych, zabytkowych obiektów miasta, w tym środków na realizację wydarzeń z wykorzystaniem dostępnych przestrzeni oraz ich utrzymania/aranżacji,
- Zintensyfikowanie aktywności w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na systematyczne zwiększanie dostępności infrastruktury instytucji kultury oraz oferty kulturalnej (digitalizacja zbiorów, rozwiązania interaktywne).
- Podjęcie prac nad restauracją elewacji renesansowego Ratusza, przeprowadzenie badań konserwatorskich dotyczących historycznego wystroju poszczególnych wnętrz obiektu, sukcesywna restauracja pomieszczeń wraz z rozbudową wystawy stałej oraz rozwojem działalności Muzeum Ziemi Chełmińskiej.
- Podejmowanie prac restauratorskich w obrębie obiektów zabytkowych, wraz z poszukiwaniem nowych funkcji zapewniających ich całoroczne lub sezonowe wykorzystanie do celów kulturalnych oraz społecznych.

6.1.7. Polityka Rozwoju Edukacji

Edukacja stanowi niepodważalny fundament rozwoju społeczności. Jej rozwój opiera się na systemie edukacji przedszkolnej oraz w szkołach podstawowych, koordynowanych przez Centrum Obsługi Placówek Oświatowych. W toku pracy nad Strategią zespół współpracujący nad tematem wypracował wizję rozwoju edukacji wyrażoną w następujący sposób: *szkoła przygotowująca do dorosłego życia, do przejścia na kolejne etapy edukacyjne, kształtująca świadomych członów i członkiń społeczności lokalnej, ale także obywateli i obywaterek świata; świadomych własnego potencjału, dążących do rozwoju osobistego i zawodowego.*

CEL STRATEGICZNY: Chelmno posiada szkoły nowoczesne, przyjazne uczniom, rodzicom, nauczycielom, rozwijające oraz wyposażające w niezbędne kompetencje.

CEL 1: W chełmińskich szkołach stworzone są pożądane i efektywne relacje rodzic – nauczyciel – uczeń.

DZIAŁANIA:

- Rozwój różnych form upowszechniania wiedzy dotyczącej edukacji i potrzeb dzieci.
- Organizacja wydarzeń edukacyjnych zacieśniających współpracę między szkołami, ich kadrami i uczniami.
- Włączanie rodziców i przedstawicieli środowiska lokalnego, a także instytucji kultury w organizację wydarzeń szkolnych oraz promocja tychże wydarzeń wśród mieszkańców i mieszkanki miasta.
- Podejmowanie działań wzmacniających poczucie bezpieczeństwa uczniów i uczennic w szkole.

CEL 2: Chelmno posiada urozmaiconą i wzbogaconą ofertę edukacyjną, opiekuńczą i wychowawczą.

DZIAŁANIA:

- Zapewnianie wysokiej jakości usług edukacyjnych, opiekuńczo-wychowawczych (w szczególności świetlicowych), zróżnicowanych w zależności od zdiagnozowanych potrzeb dzieci i młodzieży.
- Pozyskiwanie środków i organizacja dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, w tym wyrównujących i rozwijających talenty.

- Prowadzenie działalności prowadzącej do utrwalania prawidłowych wzorów zdrowego stylu życia.
- Rozwijanie kompetencji osobistych i społecznych społeczności szkolnej: coaching kariery, doradztwo edukacyjno-zawodowe, komunikacja interpersonalna (w tym debaty Oxfordzkie), praca zespołowa (w tym world cafe, negocjacje problemowe), myślenie krytyczne, kreatywność, rozwiązywanie konfliktów, etc.
- Prowadzenie działań wspierających edukację obywatelską: aktywność w samorządzie szkolnym, Młodzieżowej Radzie Miasta, partycypacja społeczna, panele obywatelskie.
- Rozwijanie edukacji regionalnej.
- Wzmocnienie opieki psychologiczno – pedagogicznej w placówkach oświatowych, poprzez zatrudnienie psychologów i nauczycieli wspomagających, ale również organizację szeregu wydarzeń dostosowanych do sytuacji i kondycji uczniów.
- Stworzenie systemu stypendialnego dla dzieci szczególnie uzdolnionych.

CEL 3: Chełmno posiada ofertę umożliwiającą efektywne nauczanie i uczenie się.

DZIAŁANIA:

- Wykorzystanie w edukacji nowoczesnych metod nauczania oraz innych sprawdzonych metod przyjaznych uczniom i uczennicom.
- Zapobieganie wykluczeniu dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- Stworzenie możliwości dla nauczycieli i nauczycielek dla podnoszenia kompetencji w zakresie, np. pracy z nowymi narzędziami, pracy z uczniami dysfunkcyjnymi jak i zdolnych.
- Unowocześnianie bazy dydaktycznej (doposażenie pracowni specjalistycznych, sal sportowych, pracowni językowych).

CEL 4: Chełmińskie szkoły i przedszkola są miejscami bezpiecznymi, dającymi komfort nauki.

DZIAŁANIA:

- Poprawa bazy lokalowej szkół i przedszkola „Tęczowy Zakątek”.
- Modernizacja bazy sportowej.
- Poprawa bezpieczeństwa, w tym wymiana monitoringu.
- Dostosowanie budynków oświatowych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami lub szczególnymi potrzebami.
- Stworzenie programu obejmującego dzieci, w większym zakresie, opieką medyczną i stomatologiczną.
- Podjęcie działań w zakresie przeciwdziałania cyberprzemocy.
- Stworzenie mechanizmów wsparcia dedykowanych dzieciom i młodzieży doświadczającym przemocy.

CEL 5: Chełmno współpracuje z uczelniami wyższymi.

DZIAŁANIA:

- Podejmowanie partnerskich projektów z uczelniami wyższymi z regionu oraz kraju,
- Zabieganie o umiejscowienie oddziału szkoły wyższej na terenie Chełmna,

- Podejmowanie działań zmierzających do kultywowania dziedzictwa prawa chełmińskiego oraz urbanistycznego, w oparciu o współpracę z uczelniami wyższymi.

6.2. Sfera gospodarcza

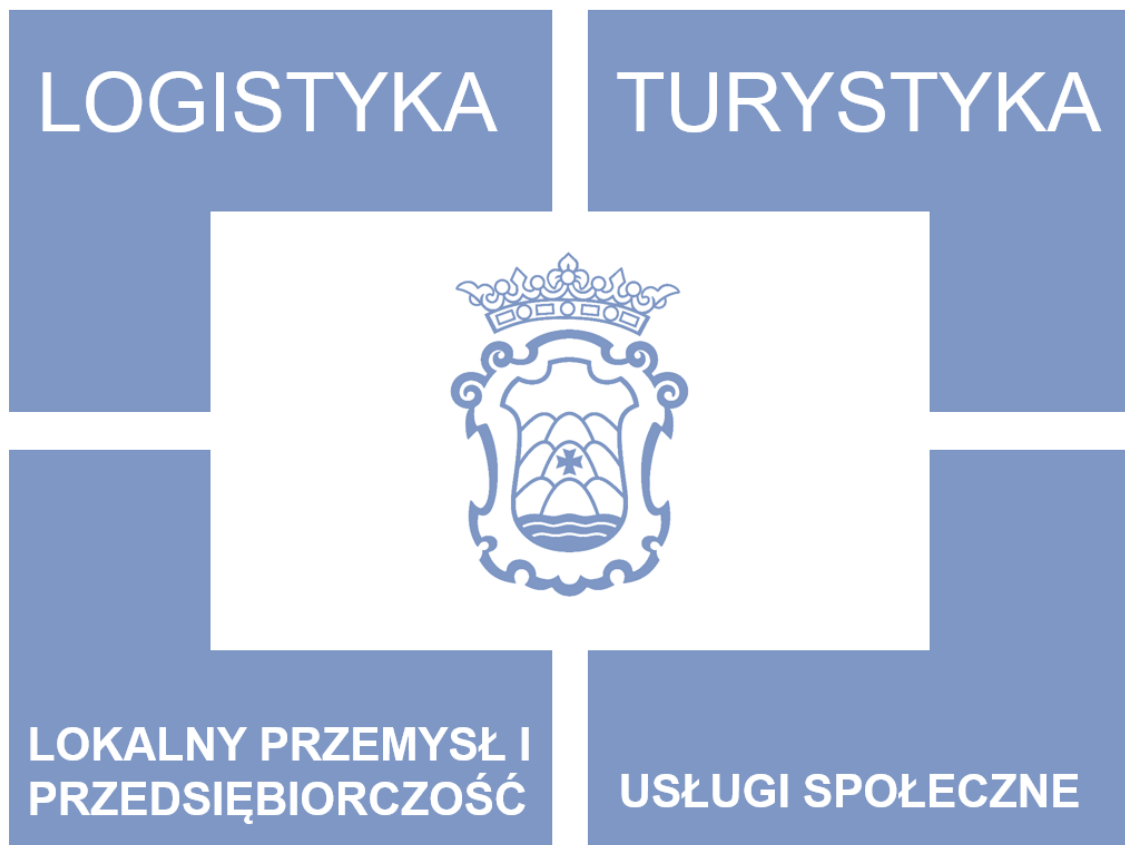

6.2.1. Polityka Rozwoju Gospodarczego

Potencjalnym narzędziem wdrażania polityki jest Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego. Uwzględniając czynniki wewnętrzne oraz zewnętrzne mające wpływ na perspektywy rozwoju gospodarczego miasta Chełmna oraz jego bezpośredniego otoczenia, rekomenduje się oparcie rozwoju miasta na czterech komplementarnych i równorzędnych sektorach.

Ze względu na różnorodność ww. sektorów, odrębnie określono założenia rozwoju każdego z nich. Cztery wiodące sektory rozwoju gospodarczego miasta dają możliwość zrównoważonego rozwoju gospodarczego miasta, jak również wpisują się w ideę miasta odpornego. Różnorodność sektorów gospodarczych daje większą odporność na ewentualne kryzysy gospodarcze. Cztery powyższe segmenty stanowią wynik analizy potencjałów miasta stworzonej w ramach projektu „Miasto żyje”, stanowiącego przygotowanie do projektu Rozwój Lokalny.

Ważnym wyzwaniem dla rozwoju Chełmna jest również obserwowany rozwój sektora obronności, który przekłada się na liczbę pracujących na terenie miasta. Funkcja ta, obecna w przestrzeni Chełmna od dziesięcioleci, obecnie zyskuje na znaczeniu, jako atrakcyjne miejsca pracy dla ludzi młodych oraz w średnim wieku. Zapisy dotyczące obronności zostały dodatkowo uwzględnione w obszarze „Logistyka”, jak również w polityce rozwoju przestrzennego.

CEL 1: Chełmno jest miastem atrakcyjnym dla inwestorów oraz posiada warunki do zróżnicowanego rozwoju gospodarczego z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju, oparte o cztery komplementarne i równorzędne sektory (lokalny przemysł, logistyka, turystyka, usługi społeczne).

DZIAŁANIA:

- Stworzenie atrakcyjnej oferty dla przedsiębiorców, w tym budowanie oferty inwestycyjnej oraz współpraca z przedsiębiorcami w zakresie planowania rozwoju gospodarczego:
 - promocja oferty inwestycyjnej (strona www, media społecznościowe, foldery, nośniki danych);
 - zwiększenie dostępności do kluczowych informacji odpowiadającej potrzebom przedsiębiorców i przedsiębiorczyń (np. stworzenie strony przyjaznej przedsiębiorcom, zespołu/stanowiska dla kontaktu z przedsiębiorcami, stworzenie bazy danych dla przedsiębiorców dot. gminnej oferty inwestycyjnej/terenów/nieruchomości);
 - Sukcesywne poprawianie komunikacji pomiędzy instytucjami miejskimi a sektorem prywatnym;
 - organizacja bezpośrednich spotkań z przedsiębiorcami i Chełmińską Radą Biznesu.
- Stworzenie sprawnego i kompetentnego zespołu obsługującego inwestora, w tym m.in.:
 - powołanie zespołu ds. obsługi przedsiębiorców (Stanowisko ds. obsługi przedsiębiorcy/Lokalnej Organizacji Gospodarczej/ Inkubator przedsiębiorczości);
 - zwiększenie zaangażowania i aktywności urzędników odpowiedzialnych za współpracę z przedsiębiorcami;

- zwiększenie zaangażowania podmiotów miejskich i ich przedstawicieli we współpracę z przedsiębiorcami;
- wzmocnianie współpracy z instytucjami zewnętrznymi wspierającymi lokalny rozwój gospodarczy;
- udzielanie wsparcia przedsiębiorcom w trakcie realizacji inwestycji, jak i w ramach tzw. opieki poinwestycyjnej;
- zapewnienie wsparcia w pozyskiwaniu funduszy przez przedsiębiorców.
- Przygotowanie rozwiązań prawnych:
 - określenie przeznaczenia terenów w planach lokalnych (dokumentach planistycznych i strategicznych);
 - opracowanie zasad udzielania ulg i zwolnień dla przedsiębiorców;
 - wprowadzenie obowiązujących przepisów prawa lokalnego w zakresie przyznawania lokalnej pomocy gospodarczej;
 - wprowadzenie tzw. „zasady jednego okienka”.
- Zainwestowanie środków pod rozwój gospodarczy, w tym m.in.:
 - pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na rozwój gospodarczy;
 - zainwestowanie środków w przygotowanie terenów inwestycyjnych;
 - zainwestowanie środków w celu zrównoważonego rozwoju gospodarczego miasta, opartego na czterech filarach lokalnym przemyśle, logistyce, turystyce i usługach społecznych.

CEL 2: Miasto Chelmno posiada warunki i wspiera aktywność społeczną i gospodarczą mieszkańców i mieszkańek, zaś mieszkańcy są usatysfakcjonowani sytuacją na rynku pracy.

DZIAŁANIA:

- Stwarzanie możliwości podnoszenia kompetencji zawodowych mieszkańców oraz wsparcie w podnoszeniu poziomu wykształcenia:
 - podjęcie współpracy szkół z przedsiębiorcami w zakresie kształcenia kompetencji zawodowych mieszkańców;
 - podjęcie współpracy z instytucjami wspierającymi rozwój kompetencji mieszkańców (np. Powiatowy Urząd Pracy, Starostwo Powiatowe);
 - zainicjowanie działań na rzecz podwyższenia poziomu wykształcenia mieszkańców;
 - wdrażanie projektów ze wsparciem zewnętrznym w zakresie zwiększenia efektywności nauczania umiejętności kluczowych;
 - wdrażanie programów profilaktycznych w zakresie zwalczania zjawiska bezrobocia dziedzicznego, podejmowania aktywności zawodowej.
- Wzrost atrakcyjności jakości życia w mieście, realizacja potrzeb społecznych mieszkańców w celu wdrażania mechanizmu zachęty dla lokowania kapitału gospodarczego w mieście, a także podnoszenia warunków osiedleńczych dla nowych pracowników:
 - poprawa sytuacji mieszkaniowej dzięki działalności Chełmińskiej Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej oraz wyznaczenie i przygotowanie terenów pod zabudowę wielorodzinną;

- poprawa sytuacji transportu ponadlokalnego w celu zwiększenia połączeń pomiędzy ośrodkami gospodarczymi, w tym ze Świeciem, Grudziądem, Bydgoszczą, czy Toruniem;
- wspieranie realizacji inicjatyw oddolnych w zakresie aktywizacji społecznej mieszkańców (pomoc finansowa, merytoryczna i lokalowa dla chełmińskich organizacji pozarządowych, powołanie Chełmińskiego Inkubatora Organizacji Pozarządowych dla inicjatyw społecznych, formalnych i nieformalnych);
- podejmowanie działań na rzecz poprawy stanu gminnej infrastruktury sportowej i kulturalnej dla umożliwienia realizacji potrzeb społecznych mieszkańców;
- poszerzenie oferty kulturalnej i sportowej.

CEL 3: Miasto Chełmno wspiera rozwój gospodarczy posiadając aktywną politykę promocyjną miasta i lokalnej przedsiębiorczości.

DZIAŁANIA:

- Promowanie miasta jako jednego z kluczowych ośrodków turystycznych województwa Kujawsko-Pomorskiego; wspieranie lokalnych marek i kreowanie nowych produktów.
- Promowanie Klastra Usług Społecznych.
- Promowanie lokalnej przedsiębiorczości i obszarów inwestycyjnych na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.
- Promowanie miasta jako lidera turystyki w Dolinie Dolnej Wisły oraz Ziemi Chełmińskiej.

Cel 4: Miasto Chełmno posiada rozwiniętą współpracę lokalnej przedsiębiorczości i administracji samorządowej.

DZIAŁANIA:

- Rozwijanie współpracy samorządu z przedsiębiorcami w zakresie inwestycji ze wsparciem zewnętrznym.
- Rozwijanie współpracy z gminami ościennymi.

6.2.1.1. Logistyka

Rozwój funkcji logistycznej jest jedną z szans dla Chełmna. Dogodne położenie komunikacyjne, w odległości 15 km od węzła Autostrady A1 w Lisewie (poprzez drogę krajową nr 91 oraz drogę wojewódzką nr 548), około 5 km od węzła Świecie Zachód na drodze ekspresowej S5 (poprzez drogę krajową nr 91), stanowią o znaczącym potencjale tej formy działalności.

Za rozwojem funkcji logistycznej przemawia również kapitał społeczny, gdyż na terenie miasta funkcjonują dwie szkoły średnie o profilu logistycznym: Technikum Logistyczne Zespołu Szkół nr 2 im. Adama Mickiewicza w Chełmnie oraz Technikum Logistyczne Mundurowe Bydgoskiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Chełmnie. Dwie powyższe szkoły każdego roku wypuszczają na rynek pracy kilkudziesięciu specjalistów i specjalistek – techników logistyków. Zaznaczenia wymaga fakt, że kierunek ten realizowany jest częściowo w formacie szkoły mundurowej, przygotowującej uczennice i uczniów do podjęcia pracy w służbach mundurowych oraz w sektorze obronności. Kształcenie kadr w tym obszarze odpowiada na obserwowane zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy.

Znaczącą szansą dla miasta Chełmna jest również przywrócenie znaczenie transportu rzeczno-g. Położenie miasta nad Wisłą, istniejąca infrastruktura portowa na lewym brzegu rzeki,

jak również częściowa infrastruktura na prawym nabrzeżu stwarza możliwość realnego spojrzenia na możliwości rozwoju funkcji przeładunkowej.

Ze względu na niewielką dostępność gruntów na terenie miasta Chełmna konieczne jest zawiązanie szerszego partnerstwa dającego możliwość wspólnego rozwoju sąsiadujących wspólnot samorządowych.

CEL 1: Chełmno jest współzałożycielem i uczestnikiem międzygminnego partnerstwa na rzecz wspólnego zabiegania o rozwój przedsiębiorczości, w tym funkcji logistycznej.

DZIAŁANIA:

- Opracowanie wspólnej oferty terenów inwestycyjnych przez gminy – sygnatariuszy porozumienia.
- Podjęcie wspólnych działań dotyczących przygotowania i promocji terenów inwestycyjnych.
- Podjęcie wspólnych działań usprawniających obsługę inwestora.
- Podejmowanie wspólnych działań dotyczących aktywizacji zawodowej lokalnej społeczności.
- Utworzenie stałego Biura Obsługi Inwestora lub Lokalnej Organizacji Gospodarczej będących instytucją wsparcia przedsiębiorców zainteresowanych rozwojem działalności na terenie gmin – sygnatariuszy porozumienia.

CEL 2: Miasto Chełmno jest regionalnym portem rzeczny.

DZIAŁANIA:

- Podjęcie współpracy z samorządem wojewódzkim oraz odpowiednimi agendami rządowymi w zakresie umożliwienia okazjonalnego, a docelowo stałego wykorzystania nabrzeży Wisły do celów przeładunkowych pomiędzy transportem rzeczny a lądowy.
- Lobbowanie za poprawą dostępności nabrzeży rzeki Wisły poprzez przebudowę drogi wojewódzkiej nr 245 w ciągu ulicy Powiśle oraz Nad Groblą, z umożliwieniem wzrostu natężenia ruchu pojazdów.
- Lobbowanie za umożliwieniem realizacji funkcji żeglownej na dolnym odcinku rzeki Wisły, umożliwiające bezpieczną, regularną żeglugę pomiędzy portem rzeczny w Chełmnie a portami morskimi w Trójmieście.
- Podejmowanie działań promujących transport rzeczny jako ekonomiczną i ekologiczną alternatywę względem transportu drogowego, realizowaną w zgodzie ze środowiskiem.

6.2.1.2. Turystyka

Kluczowe dla rozwoju Miasta Chełmna jest zrównoważone wykorzystanie jego turystycznego potencjału. Cel ten należy osiągnąć poprzez stworzenie atrakcyjnej oferty konkurencyjnej na rynku ogólnopolskim. W tym obszarze, należy dążyć do zwiększania możliwości obsługi turystów, w tym poprzez zwiększenie bazy noclegowej. Niezbędne jest wypracowanie mechanizmów zachęty mieszkańców oraz przedsiębiorców do kreowania lokalnych produktów i uświadamianie możliwości ekonomicznych wynikających z rozwoju przedsiębiorczości w ramach sektora turystyki (edukacja w zakresie komercjalizacji produktów i usług). Turystyka jest branżą interdyscyplinarną, wymagającą zaangażowania oraz współpracy wielu interesariuszy, w tym samorządu, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych. Dzięki temu jest doskonałym narzędziem rozwoju lokalnego i regionalnego, integrującym podmioty wokół wspólnego, społeczno-ekonomicznego celu jakim jest dobrostan mieszkańców Miasta Chełmna.

CEL 1: Miasto Chełmno jest silnym ośrodkiem turystycznym.

DZIAŁANIA:

- Opracowanie strategii komunikacji marki miasta.
- Stworzenie systemu identyfikacji wizualnej marki miasta.
- Integrowanie komunikacji marketingowej realizowanej przez interesariuszy marki: samorząd, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe.
- Wykorzystanie dokumentów strategicznych województwa dotyczących rozwoju turystyki i regionalnej marki Doliny Dolnej Wisły.
- Prowadzenie współpracy z branżą turystyczną i podmiotami odpowiedzialnymi za rozwój turystyki w województwie i w kraju.

CEL 2: Miasto Chełmna jest wpisane na listę światowego dziedzictwa kultury UNESCO.

DZIAŁANIA:

- Zawiązanie zespołu, który skoordynuje działania związane z wpisaniem Chełmna na listę światowego dziedzictwa UNESCO.
- Kontynuowanie prac konserwatorskich na terenie Zespołu Staromiejskiego z poszanowaniem wyjątkowego dziedzictwa Przywileju Chełmińskiego.
- Prowadzenie działań zwiększających świadomość wśród mieszkańców i mieszkanki miasta Chełmna na temat unikatowości dziedzictwa Chełmna jako wzorcowego miasta stołecznego założonego na prawie chełmińskim.
- Ujęcie tematu Przywileju Chełmińskiego oraz Prawa Chełmińskiego w materiałach promocyjnych oraz w przestrzeni miasta,
- Utworzenie URBINARIUM, jako miejsca poświęconego Prawu Chełmińskiemu – jego promocji oraz edukacji przestrzennej.

CEL 3: Miasto Chełmno zapewnia wysokiej jakości obsługę ruchu turystycznego.

DZIAŁANIA:

- Prowadzenie nowoczesnych w formie, atrakcyjnych wizualnie i w treści kanałów komunikacji dedykowanych turystom i turystkom oraz odwiedzającym.
- Bieżące aktualizowanie informacji nt. produktów i usług turystycznych oraz towarzyszących,
- Prowadzenie Chełmińskiej Informacji Turystycznej (ChIT) w sposób adekwatny do potrzeb sezonu turystycznego oraz miejskich wydarzeń.
- Poszerzenie zakresu informacji ChiT o atrakcje i wydarzenia Doliny Dolnej Wisły oraz Szlaku Kopernikowskiego.
- Stwarzanie możliwości do udziału ChiT oraz pracowników miejsc recepcyjnych miasta w szkoleniach branżowych.
- Rozwój Społecznej Informacji Turystycznej, jako formy włączenia mieszkańców w obsługę ruchu turystycznego w mieście i okolicy.
- Dostosowanie miejskich przestrzeni zwiedzania do potrzeb turystów (stałe i elastyczne terminy otwarcia), spójne wizualnie i wyposażone w materiały promocyjne punkty informacji w każdym z zabytków.

- Prowadzenie monitoringu ruchu turystycznego - współpraca z przedsiębiorcami, korzystanie z merytorycznego wsparcia Uczelni/instytucji prowadzących badania ruchu.

6.2.1.3. Lokalny przemysł i przedsiębiorczość

Lokalny przemysł i przedsiębiorczość to potencjał wewnętrzny lokalnej społeczności oparty o przedsiębiorczość mieszkanki i mieszkańców naszego miasta, w tym historycznego dorobku miasta. Wspieranie rozwoju lokalnych podmiotów gospodarczych stanowi jedną z czterech podstawowych filarów rozwoju gospodarczego społeczności Chełmna. Zadaniem lokalnej społeczności oraz Gminy Miasta Chełmna jest tworzenie warunków rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, zarówno w wymiarze przestrzennym (poprzez uzbrojenie terenów, prawidłowe kreowanie polityki rozwoju przestrzennego oraz zapisy planów miejscowych, prawidłowy rozwój infrastruktury miasta), jak i dbałości o kapitał społeczny (odpowiednie kwalifikacje pracowników, dobre warunki do osiedlania się, dobre warunki mobilności, w tym transport publiczny oraz sieć dróg rowerowych). Kluczowa jest korekta warunków regularnej komunikacji pomiędzy lokalnymi przedsiębiorcami a strukturami instytucjonalnymi miasta.

Cel 1: Miasto Chełmno realizuje regularną, efektywną komunikację pomiędzy władzami miasta a lokalnymi przedsiębiorcami.

DZIAŁANIA:

- Funkcjonowanie Chełmińskiej Rady Biznesu, będącej organem opiniodawczo-doradczym, składającym się z przedstawicieli podmiotów gospodarczych działających na terenie Miasta Chełmna, której celem jest wspieranie rozwoju gospodarczego Miasta poprzez:
 - tworzenie warunków dla rozwoju życia gospodarczego oraz wspieranie inicjatyw gospodarczych;
 - współdziałanie przy tworzeniu strategii rozwoju gospodarczego, w tym Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego, strategii rozwoju Miasta, opiniowanie innych programów o charakterze społecznym, gospodarczym i rozwojowym;
 - wspieranie promocji inwestycyjnej Miasta sprzyjającej rozwojowi gospodarczemu;
 - informowanie o funkcjonowaniu przedsiębiorców, ich problemach oraz wyrażanie opinii o stanie rozwoju gospodarczego;
 - inicjowanie i wspieranie działalności gospodarczej, promocyjnej, naukowej, oświatowej, kulturalnej, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, działalności w zakresie ochrony środowiska oraz innych działań na rzecz dobra wspólnego.

Cel 2: Chełmno posiada dobre warunki dla powstawania nowych podmiotów gospodarczych, tworzonych przez mieszkanki i mieszkańców.

DZIAŁANIA:

- Powołanie i zapewnienie bieżącego funkcjonowania Chełmińskiego Inkubatora Przedsiębiorczości, jako miejsca wsparcia nowotworzonych podmiotów gospodarczych, poprzez:
 - zapewnienie bazy lokalowej dostępnej na preferencyjnych warunkach, dostępnej dla nowotworzonych podmiotów gospodarczych tworzonych przez mieszkanki i mieszkańców miasta Chełmna;
 - zapewnienie warunków dla sieciowania i wzajemnych kontaktów pomiędzy nowotworzonymi podmiotami, a dotychczasowymi podmiotami działającymi na terenie miasta Chełmna i powiatu chełmińskiego;

- promowanie przedsiębiorczości wśród mieszkanek i mieszkańców miasta Chełmna, w tym uczniów i uczennic chełmińskich szkół podstawowych oraz szkół średnich.

Cel 3: Chełmno posiada warunki dla rozwoju funkcjonujących przedsiębiorstw i innych podmiotów gospodarczych.

DZIAŁANIA:

- Zwiększenie priorytetu dla działań dających możliwość rozwoju lokalnym przedsiębiorstwom, w szczególności:
 - wyznaczanie gruntów przeznaczonych pod rozwój przedsiębiorczości (produkcja, ale również usługi) w procedowanych planach miejscowych;
 - uwzględnianie potrzeb rozwojowych lokalnych podmiotów gospodarczych w zakresie realizacji inwestycji infrastrukturalnych, w tym wodociągu, kanalizacji i innych;
 - uwzględnianie profilu działalności lokalnych przedsiębiorstw w kształtowaniu polityki edukacyjnej miasta Chełmna oraz powiatu chełmińskiego,
 - promowanie produktów realizowanych przez lokalne przedsiębiorstwa, jako produktów lokalnych i regionalnych, w tym jako produkty promocyjne miasta Chełmna i powiatu chełmińskiego;
 - wspieranie propozycji rozwojowych lokalnych przedsiębiorstw, w tym partnerstwa publiczno-prywatnego proponowanego przez lokalnych przedsiębiorców;
 - prowadzenie progresywnej polityki mieszkaniowej, zapewniającej różnorodną ofertę zamieszkiwania na terenie miasta Chełmna zwiększając w ten sposób atrakcyjność Miasta dla rozwoju gospodarczego;
 - prowadzenie polityki zapewniającej dobrą jakość życia dla mieszkanek i mieszkańców miasta Chełmna, zarówno obecnych, jak i zachęcających do osiedlania się na terenie miasta i podejmowanie zatrudnienia w lokalnych biznesie.
- Rozwój lokalnych targowisk poprzez poprawę ich infrastruktury.

CEL 4: Chełmno pobudza lokalną przedsiębiorczość poprzez udostępnienie istotnych informacji oraz promowanie informacji o przedsiębiorstwach lokalnych.

DZIAŁANIA:

- Upowszechnianie informacji o lokalnej przedsiębiorczości na oficjalnym gminnym portalu internetowym, w gminnych mediach społecznościowych oraz w materiałach promocyjnych.
- Opracowanie dedykowanej strony/zakładki dla przedsiębiorców.
- Utworzenie lokalnej bazy firm/ bazy ofert inwestycyjnych ogólnodostępnej dla mieszkańców.
- Przeprowadzanie konkursów zachęcających mieszkańców Chełmna do kupowania lokalnych usług i produktów.
- Współpraca z przedsiębiorcami w zakresie odpowiedzialności społecznej, realizacji inicjatyw ze środowiskiem lokalnym i administracją samorządową.
- Promocja aktywizacji zawodowej wśród mieszkańców - organizacja konkursów na lokalne biznes plany, aktywny udział w stażach i praktykach u lokalnych przedsiębiorców oraz wzmocnienie współpracy ze szkołami.
- Promocja zatrudnienia mieszkańców u lokalnych przedsiębiorców.
- Promocja lokalnych przedsiębiorców aktywizujących lokalny rynek pracy.

- Udzielenie wsparcia lokalnym przedsiębiorcom w zakresie przepisów prawnych, możliwości pozyskiwania dofinansowania środków zewnętrznych.

CEL 5: Chełmno posiada i promuje lokalne produkty, wspiera współpracę, promuje możliwości inwestycyjne i rozwojowe lokalnego przemysłu i przedsiębiorczości.

DZIAŁANIA:

- Bieżąca współpraca z przedsiębiorcami w zakresie tworzenia i promowania lokalnego produktu.
- Bieżąca współpraca z przedsiębiorcami w zakresie promowania możliwości inwestycyjnych i rozwojowych Miasta.
- Współpraca administracji z przedsiębiorcami w zakresie wzrostu kompetencji pracowników samorządowych i poprawy jakości komunikacji z lok. biznesem.
- Utworzenie Lokalnej Organizacji Gospodarczej – lokalnego ośrodka wspierania przedsiębiorczości.
- Stworzenie przestrzeni dla bezpośrednich kontaktów i organizacja spotkań z lokalnym biznesem – Chełmińską Radą Biznesu i tzw. śniadania z biznesem.
- Udział w klastrach i sieciach, realizacja wspólnych kampanii promocyjnych, udział w wydarzeniach branżowych Miasta i lokalnego biznesu.
- Współpraca ze szkołami średnimi i wyższymi w zakresie promowanie możliwości rozwojowych Miasta i lokalnego przemysłu.
- Współpraca z instytucjami wspierającymi rozwój przedsiębiorczości (Powiatowy Urząd Pracy i inne).
- Współpraca z lokalnym biznesem z gmin ościennych.

CEL 6: Chełmno posiada dobre warunki dla przyciągania samozatrudnionych wykonujących swoją pracę w formie zdalnej lub firmy działające mobilnie.

DZIAŁANIA:

- Utworzenie na terenie Chełmna Inkubatora Przedsiębiorczości lub co-workingu (miejsca do pracy zdalnej), oferującego nieodpłatny adres firmowy, jak również miejsce typu „hot-desk”, potencjalnie również wsparcie księgowo i prawne.
- Prowadzenie działań promocyjnych Chełmna, jako miasta idealnego dla pracujących online, szukających dobrego miejsca do życia.
- Inkubator podejmuje aktywną współpracę z uczelniami wyższymi, szkołami średnimi oraz lokalnymi firmami, stanowiąc okienko kontaktowe pomiędzy biznesem a otoczeniem biznesu.
- Inkubator udostępnia przestrzeń okazjonalnie wykorzystywaną przez firmy, przykładowo salę konferencyjną, dzięki czemu podnosi możliwości organizacyjne i funkcjonalne lokalnego biznesu.
- Inkubator zajmuje się informowaniem lokalnego biznesu na temat możliwości pozyskiwania: dotacji, ulg i innych działań wspierających biznes, możliwych do wykorzystania na szczeblu lokalnym oraz centralnym, jest podstawowym źródłem pierwszej informacji dla biznesu.
- Inkubator oferuje specjalistyczne szkolenia i spotkania eksperckie.

6.2.1.4. Usługi społeczne

Usługi społeczne, rozumiane jako zbiór podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej, aktywizacji społecznej i zawodowej, jak również usług zdrowotnych, stanowią sektor obejmujący ponad 30% budżetu Miasta Chełmna, jak również odpowiadają za bieżące funkcjonowania lokalnej i regionalnej społeczności. Wśród podmiotów sektora usług społecznych należy wymienić zarówno instytucje samorządowe, takie jak: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (oraz odpowiedniki w każdej z gmin wiejskich), Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy. Podmioty ekonomiki społecznej, takie jak: Zakład Aktywności Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz planowaną do powołania spółdzielnię socjalną. Sektor pozarządowy obejmuje lokalne organizacje pozarządowe, w tym szczególnie aktywne: Stowarzyszenie Ludzie-Ludziom oraz Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Chełmno. W obszarze tym współpracują ponadto przedsiębiorstwa lokalne stanowiące uzupełnienie usług świadczonych przez poszczególne podmioty. Proponuje się zawiązanie Klastra Usług Społecznych (KUS) stanowiącego podmiot integrujący działania ww. podmiotów, zapewniający swobodę przepływu danych oraz zgodność działań z przepisami prawa.

CEL 1: Miasto Chełmno współtworzy Klaster Usług Społecznych w Chełmnie.

Rysunek 7. Wizualizacja powiązań międzysektorowych oraz interesariuszy KUS
Źródło: opracowanie Piotr Murawski.

KLASTER - skoncentrowana przestrzennie grupa przedsiębiorstw, a także instytucji i organizacji, pochodzących z tego samego lub pokrewnych sektorów, powiązanych ze sobą siecią pionowych i poziomych zależności, konkurujących i współpracujących ze sobą:

- Samorządy powiatu chełmińskiego, z liderem: Gminą Miasto Chełmno,
- Centrum Usług Społecznych, przekształcone z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, stanowiące gminną jednostkę organizacyjną, wiodącą w zakresie usług społecznych w Chełmnie,

- Stowarzyszenie Ludzie-Ludziom (prowadzące Warsztaty Terapii Zajęciowej w Chełmnie oraz zaangażowane w utworzenie Zakładu Aktywności Zawodowej w Drzonowie, współtworzące grupę rozwijającą pracę z osobami w spektrum autyzmu: Gentle Teaching),
- Organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie powiatu chełmińskiego działające w obszarze usług społecznych,
- Przedsiębiorcy korzystający z usług świadczonych przez Zakład Aktywności Zawodowej,
- Zakład Aktywności Zawodowej jako odbiorca produktów lokalnych i regionalnych,
- Spółdzielnia Socjalna Wspólna Sprawa utworzona przez Gminę Miasto Chełmno w partnerstwie z Gminą Chełmno w związku z rozwojem świadczenia usług opiekuńczych,
- Chełmińska Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa Sp. z o.o. – utworzony w 2021 podmiot realizujący politykę mieszkaniową miasta Chełmna.

CEL 2: Miasto Chełmno posiada infrastrukturę służącą rozwojowi usług społecznych oraz przedsiębiorstw ekonomii społecznej na bazie dawnej Jednostki Wojskowej przy ul. Biskupiej.

DZIAŁANIA:

- Uzbrojenie w niezbędne media kompleksu dawnej jednostki wojskowej.
- Pozyskanie środków zewnętrznych na adaptację poszczególnych obiektów dawnej Jednostki Wojskowej na cele klastra usług społecznych.
- Utworzenie nowej siedziby służącej rozwojowi usług Centrum Usług Społecznych w Chełmnie.
- Realizacja projektu o znaczeniu dla województwa: Regionalnego Klastra Usług Społecznych i Zdrowotnych w Chełmnie, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju jednostek: Zakładu Aktywności Zawodowej, Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz Centrum Usług Społecznych.
- Stworzenie warunków do rozwoju nowych inicjatyw z zakresu usług społecznych i opiekuńczych, sformalizowanych, jako: Centrum Rehabilitacyjno-Szkoleniowe, Centrum Inicjatyw Społecznych lub innej formie oddolnie wypracowanej.
- Realizacja nowych obiektów mieszkaniowych w kompleksie Jednostki z uwzględnieniem dostępności architektonicznej osób z niepełnosprawnościami oraz problemami w poruszaniu się.

CEL 3: Miasto Chełmno aktywnie współtworzy Przedsiębiorstwa Ekonomii Społecznej.

DZIAŁANIA:

- Kontynuacja wsparcia Spółdzielni Socjalnej Wspólna Sprawa w Chełmnie.
- Dążenie do uzyskania statutu organizatora Zakładu Aktywności Zawodowej.
- Kontynuacja wsparcia rozwoju Zakładu Aktywności Zawodowej, ze szczególnym uwzględnieniem Ośrodka Nad Jeziorem Starogrodzkim.
- Promowanie klauzul społecznych i mechanizmów wsparcia działalności podmiotów ekonomii społecznej.

6.3. Sfera przestrzenna

6.3.1. Polityka rozwoju przestrzennego miasta

Polityka rozwoju przestrzennego, jak również polityka mieszkaniowa miasta Chełmna stanowią wiodące obszary działania Gminy Miasta Chełmna zmierzające w kierunku zrównoważonego rozwoju Gminy, z uwzględnieniem różnorodnych potrzeb nowych i przyszłych mieszkańek oraz mieszkańców Chełmna. Działania związane z rozwojem przestrzennym miasta wiążą się ze ścisłą korelacją współpracy dwóch instytucji: Referatu Gospodarowania Nieruchomościami Urzędu Miasta Chełmna oraz spółki komunalnej Chełmińskiej Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej Sp. z o.o. Obserwując rozwój rynku pracy w Chełmnie, szczególnie związany ze zwiększaniem zatrudnienia przez lokalny przemysł oraz sektor obronności, przewiduje się w najbliższych latach zwiększone zapotrzebowanie na nowe budynki mieszkalne, zarówno jedno, jak i wielorodzinne. Sytuacja ta znajduje odzwierciedlenie w proponowanym brzmieniu progresywnych polityk rozwoju przestrzennego oraz rozwoju mieszkalnictwa.

CEL 1: Miasto Chełmno posiada zrównoważoną politykę przestrzenną dającą możliwość zrównoważonego rozwoju miasta.

DZIAŁANIA:

- Przygotowanie Plan Wykorzystania Zasobu Nieruchomości w sposób odpowiadający na aktualne wyzwania rozwojowe miasta (stymuluje rynek nieruchomości).
- Zabezpieczenie terenów inwestycyjnych stanowiących własność prywatną lub publiczną umożliwiającą realizację nowych inwestycji mieszkaniowych jedno i wielorodzinnych, nowych inwestycji produkcyjnych oraz usługowych.
- Sukcesywne wprowadzanie zmian w przepisach aktów prawa miejscowego, umożliwiających realizację nowych inwestycji mieszkaniowych, jak również przemysłowych i usługowych, stwarzających możliwość realizacji zamierzeń inwestycyjnych inwestorów prywatnych, z zachowaniem i poszanowaniem ładu przestrzennego.
- Realizacja polityki przestrzenną wpisującej się w koncepcję miasta zwartej/kompaktowej, z jednoczesnym uwzględnieniem wrażliwości na zmiany klimatu.

6.3.2. Polityka mieszkaniowa

CEL 1: Chełmno jest miastem o różnorodnej ofercie mieszkaniowej umożliwiającej zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych osób o zróżnicowanych dochodach.

DZIAŁANIA:

- Racjonalne gospodarowanie gminnym zasobem mieszkaniowym – podejmowanie działań zmierzających do poprawy jakości zasobu oraz zwiększenie liczby funkcjonalnych lokali mieszkalnych.
- Stworzenie gminnego zasobu mieszkań na wynajem oraz wprowadzenie nowej formy gospodarowania zasobem mieszkaniowym Gminy, dla osób średniozamożnych.
- Dążenie do realizacji mieszkań w formule społecznej inicjatywy mieszkaniowej.
- Kreowanie polityki mieszkaniowej w sposób umożliwiający rozwój prywatnego zasobu mieszkaniowego – stymulowanie rozwoju rynku budowlanego (mieszkaniowego).

CEL 2: Chełmno jest miastem o różnorodnej, atrakcyjnej ofercie mieszkaniowej, stymulującej rozwój miasta.

DZIAŁANIA:

- Rozwój aktywnej spółki społecznego budownictwa czynszowego (SBC) – Chełmińskiej Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej Sp. z o.o. zapewniającej rozwój gminnej substancji mieszkaniowej oraz zapewniającej dostęp do mieszkań dla osób o niskich oraz średnich dochodach: (1) mieszkania w najmie socjalnym i komunalnym, (2) mieszkania gminne na wynajem, mieszkania partycypacyjne – formuła SIM.
- Korzystanie przez Chełmińską SIM Sp. z o.o. z rządowych mechanizmów wspierających rozwój mieszkalnictwa, w tym finansowania Banku Gospodarstwa Krajowego i innych proponowanych form wsparcia.
- Prowadzenie progresywnej polityki przestrzennej proponowanej przez Referat Gospodarowania Nieruchomościami stymulującej rynek nieruchomości prywatnych, w tym deweloperskich – zaktywizowanie nowych terenów z przeznaczeniem pod budownictwo mieszkalnictwo jedno- i wielorodzinne.

6.3.3. Polityka ochrony dziedzictwa kulturowego miasta Chełmna

Dziedzictwo kulturowe miasta Chełmna stanowi kapitał materialny i niematerialny wspólnoty samorządowej miasta Chełmna. Dbałość o jego zachowanie oraz rozwój stanowi interes społeczny wszystkich pokoleń współtworzących miasto Chełmno. Wyjątkowość miasta Chełmna bierze swoje początki w przywileju chełmińskim oraz nadaniu miastu charakteru stolicy trzynastowiecznego Państwa Krzyżackiego. Geneza miasta, jako średniowiecznego miasta wzorca, stanowi podstawę do ubiegania się o wpis na listę światowego dziedzictwa kultury UNESCO.

Dziedzictwo kultury materialnej miasta Chełmna objęte jest ochroną na podstawie wpisu do rejestru zabytków oraz uznane jest za pomnik historii prezydenta RP. Kluczowym jest jednak uregulowanie sposobu zarządzania dziedzictwem kulturowym miasta Chełmna.

CEL 1: Zapewniona jest sprawna, efektywna i progresywna ochrona dziedzictwa kulturowego miasta Chełmna.

DZIAŁANIA:

- Dążenie do zwiększenia zakresu kompetencji i działań Miejskiego Konserwatora Zabytków w Chełmnie, wyposażenie w szersze mechanizmy kontroli stanu zachowania dziedzictwa

kultury materialnej, jak również w mechanizmy wsparcia organizacyjnego w procesach inwestycyjnych publicznych i prywatnych na terenie miasta.

- Dążenie do powołania architekta miejskiego lub menadżera przestrzeni jako instytucji kształtującej ład przestrzenny na terenie miasta Chełmna, zapewniającej możliwości rozwoju przestrzennego miasta w poszanowaniu dziedzictwa kulturowego miasta Chełmna.
- Uruchomienie mechanizmów finansowych wspierających realizację działań dotyczących ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego miasta Chełmna, w formie programów dotacyjnych i partycypacyjnych.
- Przygotowanie oraz wdrożenie uchwały krajobrazowej jako dodatkowego narzędzia kształtowania estetyki zespołu staromiejskiego miasta Chełmna oraz jego otoczenia, oraz doprowadzenie do satysfakcjonującej estetyki reklam funkcjonujących w przestrzeni miasta.
- Dążenie do intensyfikacji procesów rewitalizacji poprzez zastąpienie dotychczasowego Lokalnego Programu Rewitalizacji, Gminnym Programem Rewitalizacji, jako efektywniejszego narzędzia planowania i przeprowadzania procesu rewitalizacji umożliwiającego regulację stanów prawnych nieruchomości.
- Wypracowanie mechanizmów wsparcia porządkowania sytuacji własnościowej i prawnej obiektów zabytkowych znajdujących się w przestrzeni miasta Chełmna.
- Wypracowanie mechanizmów wsparcia procesów renowacji i rewitalizacji obiektów zabytkowych znajdujących się w przestrzeni miasta Chełmna.

6.3.4. Polityka gospodarki niskoemisyjnej i efektywności energetycznej

CEL 1: Chełmno jest miastem samodzielnym energetycznie.

DZIAŁANIA:

- Dążenie do rozwoju indywidualnych form wytwarzania energii z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii – zarówno w domach jednorodzinnych, jak i wielorodzinnych.
- Dążenie do rozwoju przemysłowej energetyki odnawialnej – farm fotowoltaicznych lub innych technologii charakteryzujących się nieznacznym oddziaływaniem na środowisko, z poszanowaniem walorów krajobrazowych miasta.
- Przygotowanie gruntów miejskich pod możliwość realizacji farm fotowoltaicznych lub innych technologii odnawialnych źródeł energii umożliwiających produkcję energii przy nieznacznym oddziaływaniu na środowisko.
- Dostosowanie zapisów aktów prawa miejscowego (planów miejscowych i innych dokumentów) w sposób umożliwiający i promujący stosowanie technologii odnawialnych źródeł energii, technologii nisko i zeroemisyjnych.
- Dążenie do zawiązania Klastra Energetycznego, który skonsoliduje działania wytwórców energii elektrycznej na terenie miasta Chełmna.
- Dążenie do osiągnięcia mocy wytwórczej energii elektrycznej na poziomie mocy przyłączeniowej występującej na terenie miasta.
- Dążenie do ograniczenia zapotrzebowania na energię elektryczną w obiektach publicznych i indywidualnych na terenie miasta – promowanie i stosowanie technologii niskoenergetycznych i zeroenergetycznych.

CEL 2: Chełmno jest miastem zeroemisyjnym do 2050 roku.

DZIAŁANIA:

- Realizacja działań zmniejszających emisję obiektów publicznych na terenie miasta.
- Realizacja programów wspierających zmniejszenie emisyjności obiektów prywatnych na terenie miasta Chełmna.
- Promowanie rozwiązań nisko i zeroemisyjnych przy realizacji nowej zabudowy, w tym poprzez realizację targów oraz innych metod.
- Promowanie zeroemisyjnego sposobu przemieszczania się na terenie miasta: pieszego, rowerowego oraz korzystania z transportu zbiorowego w formie zeroemisyjnej.
- Dążenie do wprowadzenia zeroemisyjnej miejskiej komunikacji publicznej.
- Dążenie do wprowadzenia zeroemisyjnej komunikacji regionalnej obsługującej miasto Chełmno.
- Racjonalizacja wykorzystania energii elektrycznej oraz pozostałych źródeł energii (gaz oraz paliwa stałe) w bieżącym funkcjonowaniu miasta, w tym poprzez racjonalizację wykorzystania oświetlenia miejskiego, systemu iluminacji obiektów zabytkowych i inne.

CEL 3: Chełmno korzysta z zeroemisyjnego transportu.

DZIAŁANIA:

- Budowa infrastruktury umożliwiającej rozwój transportu zeroemisyjnego na terenie miasta – stacji ładowania pojazdów elektrycznych, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości ładowania transportu zbiorowego.
- Rozbudowa infrastruktury poprawiającej funkcjonalność oraz bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów w codziennym funkcjonowaniu na terenie miasta.
- Promowanie transportu zrównoważonego jako formy codziennego przemieszczania się po mieście, z uwzględnieniem paradygmatu: **pieszo** → **rowerem** → **transportem zbiorowym**.
- Opracowanie koncepcji oraz wdrożenie zeroemisyjnego systemu miejskiej komunikacji publicznej, stwarzającej możliwość ekonomicznego i efektywnego przemieszczania się po terenie miasta, wraz z uwzględnieniem dowiązań do głównych miejsc koncentracji podmiejskiej zabudowy mieszkaniowej na terenie ościennych gmin: Chełmno, Kijewo Królewskie oraz Stolno.
- Tworzenie infrastruktury przesiadkowej typu *Park & Ride* oraz *Bike & Ride*, umożliwiającej przesiadanie się osób z terenu obszaru funkcjonalnego miasta Chełmna na miejski system transportu zeroemisyjnego.

6.3.5. Polityka Gospodarki Odpadami Komunalnymi

System gospodarki odpadami komunalnymi zapewnia prawidłowy odbiór odpadów z terenu miasta Chełmna. Jego funkcjonowanie jest uregulowane na szczeblu centralnym ustawą o odpadach, ale również regulacjami lokalnymi. Samorząd ma realny wpływ na jego funkcjonowanie i posiada możliwość usprawnienia systemu.

CEL 1: Chełmno jest miastem o efektywnym, funkcjonalnym i estetycznym systemie gospodarki odpadami komunalnymi.

DZIAŁANIA:

- Dążenie do zorganizowania funkcjonalnych i estetycznych wysp śmieciowych dwóch szczebli: **podstawowego** (papier, tworzywa sztuczne i metale, szkło) oraz **rozszerzonego** (pojemniki dodatkowe, na takie surowce jak: odzież i tkaniny, elektroodpady, baterie i akumulatory, i inne).
- Zwiększenie dostępności Punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) na którym mieszkańcy mogą oddać odpady specjalistyczne – budowlane i inne.
- Dążenie do umożliwienia zbiórki surowców zbieranych selektywnie – **podstawowych** w zabudowie jednorodzinnej oraz kameralnej wielorodzinnej na działkach mieszkańców.
- Dążenie do deanonimizacji odpadów komunalnych, z zastosowaniem odpowiedniego systemu.
- Dążenie do zwiększenia zagospodarowania bioodpadów przez mieszkańców i mieszkanki w formie kompostowania.

CEL 2: Chelmno jest miastem segregującym i odzyskującym odpady.

DZIAŁANIA:

- Intensyfikacja działań edukacyjnych kierowanych do wszystkich mieszkańców i mieszkanek – dążenie do osiągnięcia efektu, w którym mieszkańcy wiedzą, że ich rzetelna segregacja przyczynia się do wzrostu faktycznego poziomu recyklingu, a tym samym zmniejsza nasz indywidualny wpływ na środowisko.
- Intensyfikacja działań edukacyjnych wśród dzieci oraz młodzieży – kontynuowanie wydawania publikacji komiksowych i kolorowych, realizacja warsztatów ekologicznych, wizyt studyjnych, promowanie różnorodnych zadań proekologicznych.
- Intensyfikacja działań edukacyjnych dedykowanych seniorkom i seniorom – realizacja warsztatów oraz wykładów ekologicznych dot. prawidłowości segregowania odpadów, ekologicznych nawyków codziennego życia zmniejszających liczbę odpadów.
- Realizacja działań edukacyjnych dotyczących kompostowania bioodpadów wytwarzanych w gospodarstwach domowych, rodzinnych ogrodach działkowych oraz innych podmiotach wytwarzających bioodpady, promowanie kompostowania jako prawidłowej i efektywnej formy zagospodarowania bioodpadów, edukacja w zakresie prawidłowego kompostowania w celu wykluczenia ryzyka nieprzyjemnego zapachu i innych negatywnych skutków kompostowania.
- Intensyfikacja działań edukacyjnych dotyczących prawidłowych zasad segregowania odpadów, jak również dobrych nawyków, które ograniczają ilości wytwarzanych odpadów.

CEL 3: Mieszkańcy Chelmina odpowiedzialnie współtworzą system gospodarki odpadami komunalnymi.

DZIAŁANIA:

- Wdrożenie identyfikacji pojemników na odpady. Transponder sprawi, że pojemnik będzie niepowtarzalny. W ten sposób może być jednoznacznie przyporządkowany do lokalizacji zamieszkałej bądź niezamieszkałej.
- Wdrożenie systemu kodów kreskowych lub alternatywnego systemu personalizacji oznaczenia zbiórki surowców (obecnie worków na śmieci), zadanie to umożliwi weryfikację prawidłowości prowadzonej segregacji odpadów komunalnych.
- Wdrożenie Systemu Indywidualnej Segregacji Odpadów Komunalnych, np. w formie bezdotykowych pojemników na odpady umożliwiających skuteczną weryfikację segregacji odpadów w zabudowie wielorodzinnej.

- Edukacja w zakresie traktowania odpadów zmieszanych, jako odpadów resztkowych, czyli tych, z którymi nie da się już nic zrobić, nie jak obecnie w dużej mierze traktowanych, jako odpad niesegregowany.

6.3.6. Polityka Adaptacji do Zmian Klimatu

CEL STRATEGICZNY: Chełmno jest miastem odpornym na zmiany klimatu.

CEL 1: Mieszkańcy Chełmna współdziałają na rzecz adaptacji i mitygacji do zmian klimatu.

DZIAŁANIA:

- Realizacja działań informacyjno-edukacyjnych, w szczególności: propagowanie wiedzy o zmianach klimatu i dobrych praktykach służących adaptacji dla poszczególnych grup mieszkańców: dzieci i młodzież, seniorzy, właściciele domów jednorodzinnych, użytkownicy rodzinnych ogrodów działkowych, zarządcy nieruchomości lub innych potrzebnych.
- Realizacja działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących zmian klimatu, ze szczególnym uwzględnieniem ryzyka susz, nawałnych deszczy i ich skutków oraz występowania osuwisk – trzech skutków zmian klimatu szczególnie niebezpiecznych dla Chełmna.
- Realizacja rozproszonych działań dotyczących zwiększenia małej retencji na terenach prywatnych – promowanie zbierania i magazynowania wód opadowych w celu nawadniania ogrodów lub innych celach gospodarczych. Uruchomienia programu grantowego dotyczącego zbiorników na deszczówkę oraz ogrodów deszczowych, a w konsekwencji odpięcia prywatnych wód deszczowych od systemu kanalizacyjnego miasta.
- Realizacja działań promocyjnych dotyczących zwiększenia udziału powierzchni biologicznie czynnych oraz przepuszczalnych na terenach zainwestowanych, zarówno prywatnych, jak i publicznych.
- Realizacja działań zwiększających udział zieleni wysokiej – zacieniającej, w przestrzeniach publicznych miasta Chełmna, wraz z promocją wprowadzania zieleni wysokiej na gruntach prywatnych.

CEL 2: Chełmno jest miastem zarządzanym w sposób odpowiedzialny względem adaptacji i mitygacji do zmian klimatu.

DZIAŁANIA:

- Wdrożenie działań organizacyjnych w zakresie zarządzania miastem, ze szczególnym uwzględnieniem: zarządzania: poszczególnymi jednostkami i instytucjami (kluczowe jednostki z zakresu gospodarki wodnej i ściekowej, gospodarki miejskiej, zarządzania zielenią publiczną), przestrzenią i służbami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie różnych elementów miasta, a także zachowań mieszkańców.
- Wprowadzanie zieleni wysokiej w przestrzeni miasta, zacieniającej oraz ograniczającej negatywne skutki fal upałów dla społeczności miasta.
- Prowadzenie odpowiedzialnej gospodarki drzewostanem, zapewniającej zwiększenie potencjału ekologicznego na terenie miasta.
- Stworzenie kodeksu dobrych praktyk w zakresie błękitno-zielonej infrastruktury oraz możliwości zagospodarowania wód opadowych na terenie miasta – informowanie

mieszkańców o możliwościach technologicznych realnych do zastosowania przy planowanych, prywatnych zamierzeniach inwestycyjnych.

CEL 3: Chełmno jest miastem dostosowanym do zmian klimatu, uczestniczącym w procesach mitygacyjnych.

DZIAŁANIA:

- Uwzględnianie zastosowania błękitno-zielonej infrastruktury w procesach inwestycyjnych realizowanych lub uzgadnianych przez Miasto i jego jednostki organizacyjne.
- Wdrażanie działań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury w obszarze gospodarki wodami opadowymi oraz gospodarowaniem zielenią miejską.
- Wdrażanie rozwiązań infrastrukturalnych zagospodarowujących wody opadowe w miejscu ich powstania, ograniczanie odprowadzania wód opadowych do systemów kanalizacyjnych.
- Rozwinięcie miejskiego systemu monitoringu występujących zagrożeń na terenie miasta oraz zgłaszania przez mieszkańców występowania nieprawidłowych zdarzeń na bazie aplikacji NaprawmyTO.pl lub alternatywnym systemie komunikacyjnym.
- Wdrożenie systemu informującego mieszkańców o potencjalnym ryzyku wystąpienia zdarzeń atmosferycznych.

6.3.7. Polityka Mobilności i Transportu Zrównoważonego

Mieszkańcy miasta przedstawili swoje oczekiwania w zakresie sposobów codziennego przemieszczania się. Wyniki zaprezentowane w diagnozie wskazują, że mieszkańcy preferują korzystanie z roweru, następnie poruszanie się pieszo, w trzeciej kolejności wybierają komunikację miejską, zaś dopiero na czwartym miejscu wskazali samochód jako preferowaną formę mobilności miejskiej. Wyniki te wskazują na konieczność zmiany podejścia do rozwoju przestrzennego miasta w zakresie mobilności mieszkanki i mieszkańców. Uwzględniając kluczowe znaczenie poruszania się pieszo, zarówno w obecnym funkcjonowaniu miasta, jak również oczekiwanym funkcjonowaniu, w polityce transportu zrównoważonego (obejmującego komunikację miejską, regionalną oraz rowerową) skoncentrowano się na sposobie mobilności, będącym powszechnym wyborem mieszkanki i mieszkańców miasta.

CEL 1: Chełmno jest miastem kompaktowym oferującym 15 minutową dostępność pieszą do usług podstawowych i komunikacji publicznej.

DZIAŁANIA:

- Uwzględnienie potrzeb rozwoju funkcji usługowej w planowaniu przestrzennym, wykluczenie ryzyka tworzenia monofunkcyjnych osiedli mieszkaniowych (tj. bez funkcji usługowych). Uwzględnienie kształtowania osiedlowych zespołów usługowych zapewniających dostępność usług podstawowych.
- Uzupełnienie sieci usług publicznych o nowy samorządowy punkt przedszkolny (filia lub samodzielne przedszkole) we wschodniej części miasta (od Bramy Grudziądzkiej w kierunku drogi krajowej nr 91). Obecne jedyne przedszkole samorządowe przy ul. Klasztornej ogranicza dostęp pieszy dla mieszkańców wschodniej części miasta Chełmna.
- Poprawa bezpieczeństwa pieszych oraz rowerzystów na terenie miasta Chełmna poprzez realizację zadań inwestycyjnych uzupełniających istniejącą sieć dróg i chodników:

- poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych przy ul. Gorczyckiego w kierunku ul. Danielewskiego oraz Toruńskiej (odcinek od rzeki Browiny do granicy z m. Kałdus),
 - stworzenie bezpiecznych przejść pomiędzy Osiedlem Nad Browiną a zespołem staromiejskim,
 - dążenie do budowy ścieżki pieszo-rowerowej łączącej Miasto Chełmno z Miastem Świeciem wzdłuż ul. Nad Groblą oraz drogi krajowej nr 91,
 - poprawa bezpieczeństwa pieszych przy ul. Powiśle pomiędzy ul. Kamionka a rzeką Wisłą,
 - stworzenie nowego traktu pieszo-rowerowego wzdłuż rzeki Browiny od Osiedla Działki Miejskie i Parku Słowackiego do ul. Panieńskiej, a następnie do ul. Powiśle.
- Sukcesywne uzupełnianie obiektów małej architektury i infrastruktury towarzyszącej ciągom pieszym i rowerowym (ławek, koszy na śmieci, stojaków rowerowych), jak również zadrzewień sprzyjającym takim formom przemieszczania się.
 - Sukcesywna realizacja zadań dotyczących poprawy bezpieczeństwa przy istniejących ciągach pieszych w zakresie uzupełnienia istniejącego oświetlenia, jak również modernizacji i wytyczania nowych przejść dla pieszych w miejscach zgłaszanych przez użytkowników ruchu.

CEL 2: Miasto jest przyjazne rowerzystom i posiada spójną sieć rowerową dowiązaną z do gmin ościennych.

DZIAŁANIA:

- Zorganizowanie spójnej sieci dróg rowerowych umożliwiających bezpieczny i komfortowy przejazd przez miasto oraz swobodną komunikację z gminami ościennymi.
- Poprawa warunków utrzymania infrastruktury rowerowej, zapewniającej możliwość całorocznego korzystania z tejże infrastruktury.
- Prowadzenie kampanii promujących korzystanie z roweru jako codziennego środka przemieszczania się po mieście.
- Realizacja corocznych wydarzeń promujących korzystanie z roweru oraz uświadamiających o konieczności dbania o stan techniczny pojazdów.
- Uzupełnianie obiektów małej architektury (stojaki dla rowerów, stacje naprawcze rowerów, spoczniki przed skrzyżowaniami) poprawiających dostępność infrastruktury dla rowerzystów.

CEL 3: Chełmno jest miastem o atrakcyjnej, efektywnej i ergonomicznej komunikacji miejskiej.

DZIAŁANIA:

- Podniesienie standardu taboru autobusowego oraz dążenie do wprowadzenia autobusów niskopodłogowych i nisko- lub zeroemisyjnych.
- Stworzenie wygodnego węzła przesiadkowego komunikacji miejskiej oraz regionalnej na bazie Dworca Autobusowego przy ul. Dworcowej/Kolejowej.
- Poprawa dostępności do przystanków poprzez sukcesywne rozbudowywanie sieci przystanków oraz niwelowanie barier architektonicznych uniemożliwiających komfortowe dojście piesze do przystanków.
- Prowadzenie działań promujących korzystanie z komunikacji miejskiej jako alternatywy dla indywidualnego transportu samochodowego.

CEL 4: Chełmno jest miastem o dobrym dostępie do komunikacji publicznej regionalnej i krajowej.

DZIAŁANIA:

- Utrzymanie stabilnej sieci połączeń w ramach zespołu miast: Chełmno-Świecie, w liczbie przynajmniej 10 par połączeń dziennie.
- Utrzymanie stabilnej sieci połączeń Chełmna z ośrodkami regionalnymi: Bydgoszcz, Toruń oraz Grudziądz.
- Utrzymanie stabilnej sieci połączeń z miejscowościami współtworzącymi powiat chełmiński.
- Dążenie do utworzenia stałych połączeń autobusowych z węzłami kolejowymi Terespol Pomorski oraz/lub Laskowice Pomorskie.
- Lobbowanie za przeprowadzeniem przez Chełmno tranzytowych linii komunikacji publicznej dalekobieżnej umożliwiającymi dostęp do ośrodków krajowych: Warszawy, Gdańska, Poznania oraz Łodzi.

7. NARZĘDZIA INWESTYCYJNE REALIZACJI STRATEGII

Poniższa tabela prezentuje szereg proponowanych inicjatyw inwestycyjnych, których realizacja będzie miała wpływ na osiągnięcie założeń Strategii. Zadania stanowią katalog otwarty, podlegający rozszerzeniu, w związku z dużą dynamiką zmian społeczno-gospodarczych, postępu technologicznego, jak również możliwości inwestycyjnych Gminy Miasta Chełmna.

7.1. Sfera społeczna

L.P.	Przedsięwzięcie wraz z krótką charakterystyką
Polityka rozwiązywania problemów społecznych	
1.	Aktywizacja terenów dawnej jednostki wojskowej przy ul. Biskupiej poprzez adaptację historycznych budynków na cele: <i>Regionalnego klastra usług społecznych w Chełmnie</i> , w tym adaptacja budynek dawnej stołówki żołnierskiej oraz budynek dawnego klubu żołnierskiego na cele Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz miejsce prowadzenia usług Zakładu Aktywności Zawodowej oraz budowę nowego obiektu w miejscu niedokończonej kotłowni na cele Centrum Usług Społecznych.
2.	Rozbudowa infrastruktury <i>Regionalnego klastra usług społecznych w Chełmnie</i> poprzez stworzenie Centrum Rehabilitacyjno-Szkoleniowego, które uzupełni istniejące usługi społeczne.
3.	Rozbudowa infrastruktury <i>Regionalnego klastra usług społecznych w Chełmnie</i> poprzez stworzenie Centrum Opiekuńczo-Mieszkaniowego lub alternatywnej formy, która zapewni dostęp do usług społecznych o charakterze mieszkaniowym (mieszkania chronione, mieszkania wspomagane lub inna forma zamieszkiwania ze wsparciem asystenckim).
4.	Realizacja zadań z zakresu poprawy dostępności architektonicznej przestrzeni publicznych, obiektów użyteczności publicznej oraz gminnego zasobu mieszkaniowego dla osób z niepełnosprawnościami oraz ograniczeniami w mobilności wynikającymi z wieku.
5.	Realizacja inwestycji w zakresie odnowienia gminnego zasobu lokalowego, w sposób poprawiający efektywność energetyczną, warunki sanitarne oraz funkcjonalność zasobu, z poszanowaniem zasad ochrony dziedzictwa kulturowego.
Polityka wychodzenia z kryzysu bezdomności	

1.	Rozbudowa gminnego zasobu lokalowego poprzez realizację nowych inwestycji mieszkaniowych, z uwzględnieniem w programach inwestycyjnych rozproszonych mieszkań aktywności społecznej wdrożonych w program wychodzenia z kryzysu bezdomności.
2.	Realizacja nowych inwestycji mieszkaniowych służących zwiększeniu oferty mieszkaniowej na terenie miasta Chełmna – z uwzględnieniem potrzeb osób usamodzielniających się, w tym opuszczających pieczę zastępczą.
3.	Realizacja nowych form inwestycji mieszkaniowych dostępnych cenowo (zabudowa szeregowa lub kameralna wielorodzinna z dużym udziałem zieleni), stanowiąca rozsądną alternatywę względem zamieszkiwania na obszarze rodzinnych ogrodów działkowych.
Polityka Senioralna i Integracji Społecznej	
1.	Centrum rozwoju (rekreacji) nad Jeziorem Starogrodzkim – kompleksowe zagospodarowanie terenów rekreacyjnych w kompleksie ośrodka nad Jeziorem Starogrodzkim, wraz z poprawą walorów rekreacyjnych i wypoczynkowych miejsca.
2.	Rozwijanie infrastruktury obiektu Grudziądzka 36 poprzez rozwój instytucji o Międzypokoleniowe Centrum Integracji. W miarę funkcjonowania obiektu przy Grudziądzkiej 36 prowadzenie ewaluacji funkcjonowania obiektu i w razie konieczności podejmowanie działań w kierunku rozwoju obiektu.
3.	Rozwijanie sieci transportu zbiorowego, z uwzględnieniem potrzeb komunikacyjnych seniorek i seniorów, zarówno w zakresie dostępności architektonicznej, jak również rozmieszczenia względem docelowych punktów podróży.
Polityka Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi	
1.	Rozwijanie infrastruktury obiektu Grudziądzka 36, w miarę funkcjonowania obiektu przy Grudziądzkiej 36 prowadzenie ewaluacji funkcjonowania obiektu i w razie konieczności podejmowanie działań w kierunku rozwoju obiektu.
Polityka Rozwoju Sportu i Kultury Fizycznej	
1.	Budowa pełnowymiarowej (do koszykówki, siatkówki, piłki ręcznej, futsalu, tenisa stołowego) hali sportowo-widowiskowej z widownią na minimum 500 miejsc siedzących wyposażonej w ściankę wspinaczkową przy Szkole Podstawowej nr 4 w Chełmnie lub w alternatywnej lokalizacji.
2.	Modernizacja/rozbudowa Stadionu Miejskiego w Chełmnie poprzez : <ul style="list-style-type: none"> • dążenie do pozyskania/wykupienia gruntów w celu rozbudowywania obiektu, • zmodernizowanie i powiększenie zaplecza socjalnego, • budowa zadaszonych trybun, • poprawa infrastruktury dróg dojazdowych i parkingów, • wyposażenie boiska bocznego "Sahara" w zaplecze socjalne i trybuny odkryte.
3.	Zagospodarowanie terenu nad Jeziorem Starogrodzkim pod kątem sportu, tj. budowa boiska do piłki nożnej, koszykówki 3x3, zadaszenie kortów tenisowych oraz budowa nowej infrastruktury dla sportów wodnych.
4.	Rozbudowa infrastruktury SkateParku przy Szkole Podstawowej nr 4 – II etap.
Polityka rozwoju edukacji	
1.	Modernizacja/przebudowa z wyposażeniem punktu filialnego Przedszkola Miejskiego Tęczowy Zakątek mieszczącego się w części jednego z dwóch budynków siedziby Szkoły Podstawowej nr 2 w Chełmnie przy ul 22 Stycznia 4.
2.	Rozbudowa infrastruktury Przedszkola Miejskiego Tęczowy Zakątek o nowy punkt przedszkolny – filię w północno-wschodniej części Chełmna.

3.	Poprawa funkcjonalności kompleksu Szkoły Podstawowej nr 2 poprzez korektę układu pomieszczeń, stworzenie stołówki szkolnej oraz uzupełnienie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.
4.	Realizacja zadań dotyczących poprawy dostępności architektonicznej obiektów. Pełne dostosowanie kompleksu Szkoły Podstawowej nr 4 do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową, wraz z budową szybu windy i eliminacją barier architektonicznych wewnątrz budynku.
5.	Modernizacja kompleksu sportowego przy Szkole Podstawowej nr 1 wraz z modernizacją systemu technologicznego basenu, rozbudową instalacji fotowoltaicznej oraz poprawy efektywności energetycznej obiektu.
Polityka rozwoju kultury	
1.	Poprawa funkcjonalności z doposażeniem siedziby Chełmińskiego Domu Kultury w Chełmnie przy ul. Dworcowej 40a – modernizacja obiektu w raz z poprawą efektywności energetycznej, jak również poprawą funkcjonalności wewnątrz, w tym doposażeniem w nowe pracownie merytoryczne.
2.	Podjęcie prac nad restauracją elewacji renesansowego Ratusza, przeprowadzenie badań konserwatorskich dotyczących historycznego wystroju poszczególnych wnętrz obiektu, sukcesywna restauracja pomieszczeń wraz z rozbudową wystawy stałej oraz rozwojem działalności Muzeum Ziemi Chełmińskiej.
3.	Zbudowanie oferty turystycznej i edukacyjnej w oparciu o elementy dziedzictwa urbanistycznego w celu podnoszenia świadomości roli Chełmna w kształtowaniu urbanistyki innych miast, a także promocji współczesnych trendów w kształtowaniu miast o dobrej jakości życia – stworzenie stałego punktu edukacji o mieście jako wynalazku ludzkości.
4.	Podjęcie prac restauratorskich w obrębie obiektów zabytkowych, wraz z poszukiwaniem nowych funkcji zapewniających ich całoroczne lub sezonowe wykorzystanie do celów kulturalnych oraz społecznych – ze szczególnym uwzględnieniem obiektów gotyku ceglanego.
5.	Przekształcenie amfiteatru w formę zielonego amfiteatr, który będzie mógł służyć chełmińskim instytucjom kultury, jako miejsce realizacji wydarzeń animacyjnych i rodzinnych.
6.	Utworzenie URBINARIUM, jako miejsca poświęconego edukacji przestrzennej, prawu chełmińskiemu i zasadom kształtowania miast dobrej jakości życia.

7.2. Sfera gospodarcza

L.P.	Wskaźnik zmiany	Źródło pomiaru	Znaczenie	Czas pomiaru
Polityka Rozwoju Gospodarczego - Logistyka				
1.	Realizacja infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej oraz drogowej w celu aktywizacji nowych terenów inwestycyjnych, szczególnie gruntów w sąsiedztwie drogi krajowej nr 91.			
2.	Podjęcie współpracy z samorządem wojewódzkim oraz odpowiednimi agendami rządowymi w zakresie umożliwienia okazjonalnego, a docelowo stałego wykorzystania nabrzeży Wisły do celów przeładunkowych pomiędzy transportem rzeczonym a lądowym – docelowe stworzenie przystani oraz nowoczesnego portu rzeczno-łodziowego na Wiśle w Chełmnie.			
3.	Podjęcie współpracy z samorządem wojewódzkim w zakresie poprawy dostępności nabrzeży rzeki Wisły poprzez przebudowę drogi wojewódzkiej nr 245 w ciągu ulicy Powiśle oraz Nad Groblą, z umożliwieniem wzrostu natężenia ruchu pojazdów, przy jednoczesnej poprawie bezpieczeństwa pieszych oraz rowerzystów.			
Polityka Rozwoju Gospodarczego - Turystyka				

1.	Kontynuowanie prac konserwatorskich na terenie Zespołu Staromiejskiego z poszanowaniem wyjątkowego dziedzictwa, w szczególności obiektów gotyckich kościołów, murów obronnych, Ratusza, Bramy Grudziądzkiej oraz innych obiektów.
2.	Realizacja działań promocyjnych Zespół Staromiejski w Chełmnie, jako Pomnik Historii Prezydenta RP, z uwzględnieniem dziedzictwa prawa chełmińskiego oraz urbanistyki średniowiecznej.
3.	Dostosowanie miejskich przestrzeni zwiedzania do potrzeb turystów, umożliwienie dostępności obiektów oraz wyposażenie w stosowne materiały informacyjne w każdym z zabytków.
4.	Aktywizacja terenu historycznego grodziska przy Górze Św. Wawrzyńca w Kałdusie (gm. Chełmno), stanowiącego częściowo własność Gminy Miasta Chełmno, wraz z dowiązaniem kompleksu do ośrodka nad Jeziorem Starogrodzkim.
5.	Utworzenie centrum kulturalno-edukacyjnego poświęconego pamięci Ludwika Rydygiera w obiekcie jego dawnej kliniki przy ul. Dworcowej 9 i 9A w Chełmnie.
Polityka Rozwoju Gospodarczego – Lokalny przemysł i przedsiębiorczość	
1.	<p>Tworzenie warunków dla rozwoju życia gospodarczego oraz wspieranie inicjatyw gospodarczych, poprzez sukcesywną modernizację oraz rozbudowę infrastruktury, zarówno przyłączeniowej, jak również drogowej, poprawiającej warunki prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Chełmna, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów o znaczeniu dla rozwoju gospodarczego miasta (z uwzględnieniem gospodarczego wymiaru turystyki):</p> <p>X – tereny w sąsiedztwie Alei Prawa Chełmińskiego (DK nr 91), ul. Stromej, Wiklinowej i Nad Groblą (możliwość rozwoju funkcji: przemysłowej, usługowej oraz logistycznej),</p> <p>Y – obszar przy ul. Magazynowej, Przemysłowej, Budowlanej oraz Al. Prawa Chełmińskiego (przemysł oraz usługi),</p> <p>Z – kompleks nad Jeziorem Starogrodzkim (usługi rekreacji, turystyki, sportu, społeczne i zdrowotne).</p>
2.	Powołanie i zapewnienie bieżącego funkcjonowania Chełmińskiego Inkubatora Przedsiębiorczości – poprzez adaptację jednego z miejskich budynków pod potrzeby nowej instytucji. Uwzględnienie w programie użytkowym budynku nowych form wsparcia przedsiębiorczości, takich jak <i>coworking</i> .
3.	Rozwój lokalnych targowisk poprzez poprawę ich infrastruktury.
Polityka Rozwoju Gospodarczego – usługi społeczne	
1.	Budowa i rozbudowa infrastruktury <i>Regionalnego klastra usług społecznych w Chełmnie</i> poprzez stworzenie Centrum Rehabilitacyjno-Szkoleniowego, które uzupełni istniejące usługi społeczne.
2.	Tworzenie dobrych warunków pod rozwój komercyjnej działalności w zakresie usług społecznych, w tym zdrowotnych oraz opiekuńczych, poprzez uzbrojenie terenów inwestycyjnych posiadających odpowiednie uwarunkowania planistyczne pod realizację niniejszej funkcji, m.in. grunty przy południowym odcinku ul. Gorczyckiego czy części kompleksu nad Jeziorem Starogrodzkim.

7.3. Sfera przestrzenna

L.P.	Wskaźnik zmiany	Źródło pomiaru	Znaczenie	Czas pomiaru
Polityka rozwoju przestrzennego				

1.	Rozbudowa infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej służąca poprawie efektywności procesów oczyszczania ścieków oraz jakości dostarczanej wody, w tym: modernizacja sieci wodociągowej (azbestowej) wraz z modernizacją stacji uzdatniania wody, modernizacja oczyszczalni ścieków (etap II), modernizacja stacji uzdatniania wody (etap II).
2.	Sukcesywna realizacja zadań inwestycyjnych dot. budowy infrastruktury wodociągowej oraz kanalizacyjnej, jak również sieci dróg, chodników oraz oświetlenia, służących aktywizacji niezagospodarowanych fragmentów miasta Chełmna, zgodnie z zapisami dokumentów planistycznych, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wykazanych w modelu funkcjonalno-przestrzennym, jako grunty o szczególnych uwarunkowaniach rozwoju funkcji mieszkaniowo-usługowej: A – teren aktywizacji terenów pokolejowych (pomiędzy ul. Dworcową a Kolejową i Dojazdową), B – teren aktywizacji terenów dawnej jednostki wojskowej przy ul. Biskupiej – roboczo określane jako Chełmińska Dzielnica Społeczna, C – teren przy południowej granicy Miasta w sąsiedztwie ul. Gorczyckiego, Bliskiej i Wrzosowej, D – obszar w sąsiedztwie ul. Bocianiej oraz Kolibrowej, E – obszar Osiedla Dworzyska, F – teren pomiędzy Os. Jana Pawła II, a ul. Podgórną.
3.	Sukcesywna realizacja prac utrzymaniowych dot. infrastruktury komunalnej, w tym wodociągów, kanalizacji, sieci kanalizacji deszczowej oraz błękitno-zielonej infrastruktury, a także chodników, ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych, dróg oraz oświetlenia, służące zachowaniu spójności przestrzennej miasta, możliwości rozwojowych oraz dobrego standardu istniejącej infrastruktury.
4.	Wskazano trzy układy dróg przeznaczonych do modernizacji, kluczowych dla uzupełnienia podstawowego układu komunikacyjnego Chełmna. Wnioski te dotyczą objazdu północnej części miasta, którego pierwszy etap stanowiła zrealizowana już modernizacja ul. Kilińskiego. Kontynuację niniejszego zamierzenia stanowić powinna przebudowa ul. Łąkowej, Panińskiej oraz Ogrodowej wraz z włączeniem w ul. Jastrzębskiego. Kluczowa dla przyspieszenia rozwoju południowo-zachodniej części Miasta Chełmna jest realizacja przebudowy ul. Gorczyckiego wraz z dowiązaniem do miejscowości Kałdus. Trzecim przedsięwzięciem jest przebudowa układu ul. Szosa Grudziądzka oraz Przemysłowej, poprawiająca skomunikowanie przemysłowej części miasta z drogą krajową nr 91 oraz dzielnicami mieszkalnymi Miasta Chełmna.
5.	Rozwijanie sieci teleinformatycznych, szczególnie sieci światłowodowych oraz dobrej sieci łączności telefonicznej, jak również dbałość o dobrą jakość przesyłu danych – podejmowanie działań partnerskich z gestorami sieci.
6.	Sukcesywne działania modernizacyjne dotyczące sieci dróg i chodników, zmierzające do poprawy jakości infrastruktury miejskiej.
Polityka mieszkaniowa	
1.	Racjonalne gospodarowanie gminnym zasobem mieszkaniowym – podejmowanie działań zmierzających do poprawy jakości zasobu oraz zwiększenie liczby funkcjonalnych lokali

	mieszkalnych, szczególnie poprzez realizację kompleksowych modernizacji gminnych budynków komunalnych.
2.	Stworzenie gminnego zasobu mieszkań na wynajem poprzez realizację nowej zabudowy mieszkaniowej o zróżnicowanej formie i charakterze.
3.	Realizacja nowej zabudowy mieszkaniowej w formule społecznego budownictwa czynszowego (społecznej inicjatywy mieszkaniowej) poprzez realizację nowej zabudowy o zróżnicowanej formie i charakterze.
4.	Zaktywizowanie nowych terenów z przeznaczeniem pod budownictwo mieszkaniowe jedno- i wielorodzinne poprzez uzbrojenie gruntów komunalnych oraz prywatnych, przyczyniające się do realizacji progresywnej polityki przestrzennej stymulującej rynek nieruchomości prywatnych, w tym deweloperskich.
Polityka Ochrony Dziedzictwa Kulturowego	
1.	Rewaloryzacja parku miejskiego Stare Planty – kompleksowa rewaloryzacja najstarszego miejskiego parku, poprawa estetyki przestrzeni publicznej, uzupełnienie elementów małej architektury, wprowadzenie oświetlenia, jak również uzupełnienie nasadzeń.
2.	Podejmowanie prac restauratorskich w obrębie obiektów zabytkowych, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów gotyku ceglanego, w tym: Bramy Grudziądzkiej (dach oraz elewacja), kościoła farnego (elewacja), kościoła gimnazjalnego (elewacja oraz witraże), kościoła Św. Ducha (dach, elewacja oraz witraże), kościoła św. Piotra i św. Pawła (elewacja), murów obronnych, a także przywracania historycznych nawierzchni ulic zespołu staromiejskiego.
3.	Uruchomienie mechanizmów finansowych wspierających realizację działań dotyczących ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego miasta Chełmna, w formie programów dotacyjnych i partycypacyjnych, prowadzących do sukcesywnej restauracji obiektów zabytkowych zespołu staromiejskiego oraz historycznych przedmieść.
Polityka gospodarki niskoemisyjnej i efektywności energetycznej	
1.	Modernizacja energetyczna kompleksu dawnego Europejskiego Centrum Wymiany Młodzieży z przeznaczeniem pod usługi Zakładu Aktywności Zawodowej - etap II – poprawa efektywności energetycznej obiektu wraz z poprawą dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.
2.	Kompleksowa realizacja inwestycji zeroemisyjnego systemu miejskiej komunikacji publicznej, z uwzględnieniem budowy stacji ładowania autobusów elektrycznych, odnawialnych źródeł energii służących ładowaniu pojazdów oraz zakupu pojazdów elektrycznych w formie autobusów miejskich.
3.	Budowa infrastruktury umożliwiającej rozwój transportu zeroemisyjnego na terenie miasta – stacji ładowania pojazdów elektrycznych indywidualnych, ze szczególnym uwzględnieniem ww. możliwości ładowania transportu zbiorowego.
4.	Podejmowanie technologicznych możliwości ograniczenia zapotrzebowania na energię elektryczną w obiektach publicznych i indywidualnych na terenie miasta – wdrożenie inteligentnych systemów monitorowania zużycia energii, wprowadzenie nowych mechanizmów ograniczania zużycia i zapotrzebowania na energię.
5.	Realizacja działań wzmacniających liczbę realizowanych indywidualnych form wytwarzania energii z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii – zarówno w domach jednorodzinnych, jak i wielorodzinnych.

6.	Sukcesywna realizacja miejskich systemów wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z systemem jej magazynowania, w tym mikroinstalacji, farm fotowoltaicznych lub innych technologii odnawialnych źródeł energii umożliwiających produkcję energii przy nieznacznym oddziaływaniu na środowisko.
Polityka Gospodarki Odpadami Komunalnymi	
1.	Rozbudowa systemu wysp śmieciowych zgodnie z bieżącymi potrzebami zapewnienia odpowiedniego dostępu do systemu gospodarki odpadami komunalnymi.
Polityka Adaptacji do zmian klimatu	
1.	Działania dotyczące rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury (etap I) – realizacja pilotażowych, rozproszonych działań dotyczących zwiększenia małej retencji na terenach publicznych – zbierania i magazynowania wód opadowych w terenach zieleni.
2.	Uwzględnianie zastosowania błękitno-zielonej infrastruktury w procesach inwestycyjnych realizowanych lub uzgadnianych przez Miasto i jego jednostki organizacyjne.
3.	Wdrażanie działań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury w obszarze gospodarki wodami opadowymi oraz gospodarowaniem zielenią miejską, w tym redukcja zbędnych przestrzeni utwardzonych wraz z zastąpieniem ich powierzchnią biologicznie czynną.
4.	Wdrażanie rozwiązań infrastrukturalnych zagospodarowujących wody opadowe w miejscu ich powstania, ograniczanie odprowadzania wód opadowych do systemów kanalizacyjnych, zarówno na gruntach publicznych, jak i prywatnych.
5.	Realizacja nowych parków miejskich, wyposażonych i dowiązanych do istniejących oraz planowanych ciągów pieszych lub pieszo-rowerowe to: <ul style="list-style-type: none"> • Z – teren wzdłuż rzeki Browiny wraz z pasmem terenów rekreacyjnych spiętych ciągiem pieszo-rowerowym od Parku Słowackiego, poprzez amfiteatr, ul. Nad Browiną do ul. Łabędziej, następnie fragmentem ul. Strusiej, kontynuując bieg wzdłuż brzegu Browiny (przecinając ul. Toruńską) do ul. Gorczyckiego, • Y – teren dawnego składowiska odpadów w Uściu (w sąsiedztwie ul. Bliskiej i Wrzosowej), • X – teren tzw. piaset przy ul. Gorczyckiego, • W – teren wzdłuż cmentarza komunalnego (połączenie ul. Gorczyckiego z ul. Jastrzębskiego), • V – teren przy ul. Nad Groblą i ul. Wiklinowej wraz z istniejącym zbiornikiem wodnym, • U – teren w sąsiedztwie Kopca Wolności i ul. Zakole, • T – teren przy ul. Bocianiej i Kruczej.
Polityka mobilności i transportu zrównoważonego	
1.	Sukcesywna poprawa bezpieczeństwa pieszych oraz rowerzystów na terenie miasta Chełmna poprzez realizację zadań inwestycyjnych uzupełniających istniejącą sieć dróg i chodników, w tym między innymi: <ul style="list-style-type: none"> • Budowa nowego układu dróg rowerowych (lub pieszych z dopuszczeniem ruchu rowerowego). W tym przypadku wskazano na potrzeby dotyczące poprawy bezpieczeństwa ruchu rowerowego w obrębie ulic: Kamionka-Stare Planty-Rybicka,

	<p>Jastrzębskiego-Danielewskiego-Toruńska- fragment ul. Gorczyckiego oraz dowiązanie ul. Dworcowej poprzez Słowackiego lub Świętojerską do rzeki Browiny.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa nowych ścieżek rowerowych lub pieszo-rowerowych w obrębie trzech układów: <ul style="list-style-type: none"> – W dolinie rzeki Wisły i w północnej części miasta budowa ścieżek rowerowych w ciągu DW245: ul. Nad Groblą i Powiśle (dowiązanie do rzeki Wisły oraz DK nr 91), – Stworzenie przejazdu poniżej ul. Kilińskiego łączącego ul. Powiśle z ul. Łąkową, następnie poprzez Łąkową, Panieńską i Ogrodową do ul. Jastrzębskiego (z możliwym wariantem wytyczenia nowego połączenia ul. Panieńskiej z Jastrzębskiego wzdłuż biegu rzeki Browiny). – Stworzenie układu dowiązującego wschodnią część miasta z ul. Dworcową: Młyńska-Polna-Łunawska. • Ponadto proponuje się wykorzystanie wyjątkowego przebiegu doliny rzeki Browiny i stworzenie nowego pasma terenów rekreacyjnych spiętych ciągiem pieszo-rowerowym od Parku Słowackiego, poprzez amfiteatr, ul. Nad Browiną do ul. Łabędziej, następnie fragmentem ul. Strusiej, kontynuując bieg wzdłuż brzegu Browiny (przecinając ul. Toruńską) do ul. Gorczyckiego. Potencjalne wyzwanie stanowi dzisiaj dowiązanie ul. Gorczyckiego z Jastrzębskiego, stąd obecnie najbardziej realny wariant obejmuje stworzenie połączenia w sąsiedztwie Cmentarza Komunalnego. <ul style="list-style-type: none"> • poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych przy ul. Gorczyckiego w kierunku ul. Danielewskiego oraz Toruńskiej (odcinek od rzeki Browiny do granicy z m. Kałdus), • stworzenie bezpiecznych przejść pomiędzy Osiedlem Nad Browiną a zespołem staromiejskim.
2.	Sukcesywne uzupełnianie obiektów małej architektury i infrastruktury towarzyszącej ciągom pieszym i rowerowym (ławek, koszy na śmieci, stojaków rowerowych), jak również zadrzewień sprzyjającym takim formom przemieszczania się.
3.	Sukcesywna realizacja zadań dotyczących poprawy bezpieczeństwa przy istniejących ciągach pieszych w zakresie uzupełnienia istniejącego oświetlenia, jak również modernizacji i wytyczania nowych przejść dla pieszych w miejscach zgłaszanych przez użytkowników ruchu.
4.	Zorganizowanie spójnej sieci dróg rowerowych umożliwiających bezpieczny i komfortowy przejazd przez miasto oraz swobodną komunikację z gminami ościennymi (zgodnie z zaprezentowanym modelem funkcjonalno-przestrzennym).
5.	Stworzenie wygodnego węzła przesiadkowego komunikacji miejskiej oraz regionalnej na bazie Dworca Autobusowego przy ul. Dworcowej/Kolejowej.
6.	Poprawa dostępności do przystanków poprzez sukcesywne rozbudowywanie sieci przystanków oraz niwelowanie barier architektonicznych uniemożliwiających komfortowe dojście piesze do przystanków.

7.	Podniesienie standardu taboru autobusowego oraz dążenie do wprowadzenia autobusów niskopodłogowych i nisko- lub zeroemisyjnych, zarówno na liniach komunikacji miejskiej, jak i funkcjonującej w obszarze funkcjonalnym miasta oraz trasach wiążących z kluczowymi węzłami w Bydgoszczy, Toruniu oraz stacjach linii kolejowej Bydgoszcz-Trójmiasto: Terespol lub Laskowice Pomorskie.
8.	Zapewnienie stałego dowiązania do linii kolejowej Bydgoszcz-Trójmiasto, np. poprzez organizację transportu autobusowego dowożącego do przystanków w Terespolu lub Laskowicach Pomorskich.

8. MONITORING i EWALUACJA

Poniższe tabele prezentują szereg wskaźników pozwalających na porównanie wieloletnich zmian zachodzących w strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz społeczeństwie Gminy Miasto Chełmno. Dane będą zbierane i przetwarzane przez odpowiednie komórki Urzędu Miasta Chełmna oraz prezentowane w formie syntetycznej w trakcie sesji Rady Miasta Chełmna wraz z przedstawieniem Raportu o Stanie Miasta za rok poprzedni.

8.1. Sfera społeczna

L.P.	Wskaźnik zmiany	Źródło pomiaru	Znaczenie	Termin pomiaru
Polityka rozwiązywania problemów społecznych				
1.	Liczba mieszkańców miasta Chełmna (r/r)	Dane UM	Wskazanie zmian demograficznych	31.12.
2.	Liczba mieszkańców miasta w podziale na grupy: przedprodukcyjna, produkcyjna i poprodukcyjna (r/r)	Dane UM	Wskazanie zmian struktury społeczeństwa	31.12.
3.	Liczba osób korzystających z systemowych form opieki społecznej realizowanych przez OPS - % liczby mieszkańców Chełmna	Dane MOPS, dane UM	Wskazanie stopnia potrzebnej interwencji OPS wśród społeczeństwa	31.12.
4.	Liczba interwencji w ramach procedury „Błękitnej Karty” w stosunku do liczby mieszkańców miasta (r/r)	Dane MOPS, dane UM	Wykazanie zmian kondycji społecznej	31.12.
5.	Liczba „interwencji domowych” podjętych przez służby na terenie Chełmna (r/r)	Dane KPP w Chełmnie, dane UM	Wykazanie zmian kondycji społecznej	31.12.
Polityka wychodzenia z kryzysu bezdomności				
1.	Liczba osób uczestniczących w programach przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu	Dane MOPS, dane UM	Wskazanie skali realizowanych programów	31.12.
2.	Liczba osób w kryzysie bezdomności w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Dane MOPS, dane UM	Wskazanie skali zjawiska bezdomności	31.12.
3.	Liczba osób, które usamodzielniały się po udziale w programie wychodzenia z kryzysu bezdomności	Dane MOPS, dane UM	Wskazanie skuteczności realizowanych programów	31.12.
Polityka Senioralna i Integracji Społecznej				
1.	Liczba osób umieszczonych w DPS w przeliczeniu na liczbę osób w wieku senioralnym	Dane MOPS, dane UM	Wskazanie skali osób, które utraciły samodzielność	31.12.

2.	Liczba osób korzystających z form usług opiekuńczych realizowanych w domach	Dane MOPS	Wskazanie skali dostępności do usług	31.12.
3.	Liczba osób korzystających z form usług opiekuńczych poza miejscem zamieszkania – dzienny dom pobytu i inne	Dane MOPS, dane UM	Wskazanie skali dostępności do usług społecznych	31.12.
4.	Liczba osób korzystających z form aktywizacji seniorów (UTW, Klub Seniora i inne) w przeliczeniu na liczbę mieszkańców w wieku senioralnym	Dane MOPS, dane ChDK, dane UM	Wskazanie aktywności seniorów	31.12.
5.	Liczba osób korzystających ze z informatyzowanych form opiekuńczych, jak opaska życia, czy teleopieka w przeliczeniu na liczbę mieszkańców w wieku senioralnym	Dane MOPS, dane UM	Wskazanie skali dostępności do usług społecznych	31.12.
6.	Liczba osób korzystających ze wspomaganych form zamieszkania (mieszkania wspomagane, chronione, centra opiekuńczo-mieszkaniowe i inne) w przeliczeniu na liczbę mieszkańców w wieku senioralnym	Dane MOPS, dane UM	Wskazanie skali dostępności do usług społecznych w zakresie mieszkalnictwa	31.12.
Polityka Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi				
1.	Liczba aktywnych organizacji pozarządowych zarejestrowanych na terenie miasta Chełmna (r/r)	Dane UM oraz Starostwa Powiatowego	Ocena aktywności NGOów miasta Chełmna	31.12.
2.	Liczba zgłoszonych przez NGOsy projektów w ramach naborów wniosków konkursowych realizowanych przez UM Chełmno	Dane UM	Ocean aktywności NGOów	31.12.
3.	Liczba uczestników korzystających z oferty przygotowanej przez NGOsy w ramach naborów konkursowych realizowanych przez UM Chełmno	Dane UM	Ocena jakości realizowanych zadań we współpracy samorządu oraz NGOów	31.12.
Polityka Rozwoju Sportu i Kultury Fizycznej				

1.	Liczba zrealizowanych wspólnych wydarzeń sportowych z chełmińskimi instytucjami kultury (r/r)	Dane UM, dane instytucji kultury	Wykazanie intensywności współpracy pomiędzy sportem a kulturą	31.12.
2.	Liczba wydarzeń sportowych współorganizowanych przez UM wspólnie z klubami sportowymi	Dane UM	Wykazanie efektywności współpracy samorządu i klubów sportowych	31.12.
3.	Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie wydarzeń sportowych w naborze konkursowym realizowanym przez Gminę Miasto Chełmno (r/r)	Dane UM.	Ocena aktywności klubów sportowych w zabieganiu o środki	31.12.
4.	Liczba uczestników wydarzeń sportowych realizowanych z dofinansowaniem GMCh (r/r)	Dane UM	Ocena jakości realizowanej działalności sportowej	31.12.
5.	Wysokość środków zewnętrznych pozyskanych na realizację infrastruktury sportowej jako % budżetu GMCh	Dane UM	Wykazanie aktywności w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwój infrastruktury sportowej	31.12.
Polityka rozwoju edukacji				
1.	Liczba dzieci korzystających z dodatkowych zajęć pozalekcyjnych w poszczególnych placówkach: - wyrównujących, - rozwijających	Dane COPO	Ocena możliwości rozwoju uczniów, oraz stopnia poprawy jakości nauczania i funkcji opiekuńczej szkoły	31.08
2.	Liczba zatrudnionych w placówkach: - nauczycieli wspomagających (w zależności od potrzeb w danym roku szkolnym), - psychologów w przeliczeniu na liczbę uczniów w szkole	Dane COPO	Ocena zakresu opieki psychologicznej – pedagogicznej oraz edukacji włączającej	31.08.
3.	Wyniki egzaminu ósmoklasisty	Dane COPO	Ocena efektywności nauczania i uczenia się	31.08
4.	Liczba nowo wyposażonych pracowni przedmiotowych	Dane COPO		31.08
5.	Liczba zrealizowanych inwestycji	Dane UM		31.08

6.	Liczba dostosowanych budynków do osób z niepełnosprawnościami i osób z problemami w przemieszczaniu się	Dane COPO + dane UM	Ocena poziomu poprawy bezpieczeństwa, komfortu nauki i rozwoju	31.08
7.	Liczba zmodernizowanych lub nowych obiektów sportowych	Dane COPO + dane UM		31.08
8.	Liczba przeprowadzonych remontów i modernizacji w placówkach	Dane COPO + dane UM		31.08
Polityka rozwoju kultury				
1.	Liczba uczestników zrealizowanych zajęć i wydarzeń kulturalnych (r/r)	Dane UM	Wskaźnik skali rozwoju uczestnictwa w kulturze	31.12.
2.	Liczba wolontariuszy/mieszkańców aktywnie uczestniczących w planowaniu i realizacji wydarzeń kulturalnych (r/r)	Dane UM	Wskaźnik skali rozwoju udziału mieszkańców w planowaniu i realizacji wydarzeń kulturalnych	31.12.
3.	Liczba badań kulturalnych potrzeb i oczekiwań mieszkańców oraz bieżącego monitorowania opinii społeczności lokalnej na temat realizowanych przedsięwzięć (ewaluacja oferty)	Dane UM	Wskaźnik skali rozwoju w zakresie prowadzonych diagnoz	31.12.
4.	Liczba inicjatyw z zakresu pozyskiwania środków zewnętrznych na rozwój kultury i dziedzictwa kulturowego	Dane UM	Wskaźnik skali rozwoju w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych	31.12
5.	Liczba przedsięwzięć z zakresu zwiększania dostępności oferty i infr. instytucji kultury	Dane UM	Wskaźnik skali rozwoju w zakresie zwiększania dostępności	31.12
6.	Wysokość środków zewnętrznych pozyskanych na realizację zadań inwestycyjnych w obszarze, jako % budżetu GMCh	Dane UM	Wykazanie aktywności w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwój kultury	31.12.

8.2. Sfera gospodarcza

L.P.	Wskaźnik zmiany	Źródło pomiaru	Znaczenie	Czas pomiaru
Polityka Rozwoju Gospodarczego - Logistyka				

1.	Liczba inicjatyw progospodarczych zrealizowanych z udziałem Gminy Miasta Chełmno	Dane UM	Miara aktywności Gminy w zakresie rozwoju gospodarczego	31.12.
2.	Stopa bezrobocia na terenie powiatu chełmińskiego	Dane PUP	Miara skutków rozwoju gospodarczego	31.12.
3.	Liczba mieszkańek i mieszkańców miasta Chełmna zarejestrowanych w PUP do liczby mieszkańców	Dane PUP	Miara aktywności zawodowej społeczności miasta Chełmna	31.12.
Polityka Rozwoju Gospodarczego - Turystyka				
1.	Przyrost liczby miejsc noclegowych na terenie miasta Chełmna (r/r)	Dane UM oraz sektora turystyki	Miara rozwoju bazy noclegowej miasta Chełmna, kształtująca możliwości rozwoju ruchu turystycznego	31.12.
2.	Przyrost liczby miejsc gastronomicznych na terenie miasta Chełmna (r/r)	Dane UM oraz sektora turystyki	Miara rozwoju bazy gastro. miasta Chełmna, kształtującej możliwości rozwoju ruchu turystycznego	31.12.
3.	Przyrost liczby osób korzystających z oferty Informacji Turystycznej i Muzeum Ziemi Chełmińskiej w Chełmnie (r/r)	Dane Muzeum Ziemi Chełmińskiej	Miara ruchu turystycznego w punkcie recepcyjnym Muzeum Ziemi Chełmińskiej	31.12.
Polityka Rozwoju Gospodarczego – Lokalny przemysł i przedsiębiorczość				
1.	Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność gospodarczą na terenie Chełmna zgodnie z CEiDG (r/r)	Dane UM na podstawie CEiDG	Miara aktywności gospodarczej lokalnych podmiotów	31.12.
2.	Liczba nowych podmiotów gospodarczych otwierających działalność na terenie miasta Chełmna z główną siedzibą na terenie miasta (r/r)	Dane UM na podstawie CEiDG	Miara rozwoju aktywności gospodarczej mieszkańek i mieszkańców Chełmna	31.12.

3.	Liczba inicjatyw pro-gospodarczych realizowanych przy udziale Gminy Miasta Chełmna	Dane UM	Miara aktywności Gminy na rzecz rozwoju gospodarczego	31.12.
Polityka Rozwoju Gospodarczego – usługi społeczne				
1.	Liczba aktywnych podmiotów ekonomii społecznej działających w Chełmnie (r/r)	Dane UM	Miara aktywności KUS	31.12.
2.	Liczba osób korzystających z oferty Klastra Usług Społecznych w Chełmnie	Dane UM/KUS	Miara jakości funkcjonowania KUS	31.08.
3.	Liczba osób zatrudnionych w podmiotach ekonomii społecznej na terenie Chełmna	Dane UM/KUS	Miara rozwoju ekonomii społecznej w Chełmnie	31.08

8.3. Sfera przestrzenna

L.P.	Wskaźnik zmiany	Źródło pomiaru	Znaczenie	Czas pomiaru
Polityka rozwoju przestrzennego				
1.	Liczba pozwoleń wydanych na realizację nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na terenie miasta Chełmna	Dane pochodzące ze Starostwa Powiatowego oraz RGN UM Dane GUNB	Wskaźnik rozwoju przestrzennego miasta w zakresie funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej	31.12.
2.	Liczba nowych mieszkań na których realizację pozyskano pozwolenia w formie zabudowy wielorodzinnej na terenie miasta Chełmna	Dane pochodzące ze Starostwa Powiatowego oraz RGN UM	Wskaźnik rozwoju przestrzennego miasta w zakresie funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej	31.12.
3.	Powierzchnia nowych obiektów o funkcji gospodarczej (przemysłowej lub usługowej) na realizację których pozyskano pozwolenie na realizację	Dane pochodzące ze Starostwa Powiatowego oraz RGN UM Dane GUNB	Wskaźnik rozwoju przestrzennego w zakresie gospodarczym	31.12.
Polityka mieszkaniowa				
3.	Liczba nowych mieszkań oddanych do użytku	Starostwo Powiatowe – PINB	Wskazanie rozwoju budownictwa wielorodzinnego	31.12.
4.	Liczba osób oczekujących na najem lokalu komunalnego (r/r).	Dane RGN UM	Ocena aktywności polityki	31.12.

			mieszkaniowej Gminy	
5.	Liczba nowych budynków mieszkaniowych jednorodzinnych	Dane GUNB	Wskazanie rozwoju budownictwa jednorodzinnego	31.12.
Polityka Ochrony Dziedzictwa Kulturowego				
1.	Liczba wydanych uzgodnień dot. remontów i restauracji obiektów zabytkowych na terenie miasta Chełmna	Dane UM, MKZ	Wskaźnik realizacji poprawy zachowania stanu dziedzictwa kulturowego	31.12.
2.	Liczba przyznanych dotacji na prace remontowe lub konserwatorskie obiektów zabytkowych na terenie miasta Chełmna.	Dane UM (MKZ) oraz dane pozyskane z WKZ oraz MKiDN	Wskaźnik skuteczności realizacji poprawy zachowania stanu dziedzictwa kulturowego	31.12.
3.	Liczba budynków zabytkowych przywróconych do bieżącego funkcjonowania	Dane UM	Wskaźnik skuteczności aktywizacji obiektów zabytkowych	31.12.
Polityka gospodarki niskoemisyjnej i efektywności energetycznej				
1.	Wielkość zainstalowanych mocy wytwórczej OZE w stosunku do łącznej mocy przyłączy elektrycznych na terenie miasta	Dane UM, dane operatora sieci	Wskaźnik realizacji celu miasta samodzielnego energetycznie	31.12.
2.	Wielkość energii wyprodukowanej z samorządowych instalacji OZE w stosunku do łącznej ilości skonsumowanej energii	Dane UM, dane operatora sieci		31.12.
3.	Liczba zeroemisyjnych pojazdów komunikacji miejskiej w stosunku do łącznej liczby pojazdów komunikacji miejskiej	Dane UM, dane przewoźnika	Wskaźnik zeroemisyjności komunikacji miejskiej	31.12.
Polityka Gospodarki Odpadami Komunalnymi				
1.	% surowców poddawanych recyklingowi względem łącznej liczby odpadów zbieranych na mieszkańca	Dane UM, dane operatora systemu GOK	Wskaźnik jakości zbierania odpadów przez mieszkańców	31.12.

2.	% bioodpadów kompostowanych w miejscu wytworzenia	Dane UM, deklaracje na temat kompostowania	Wskaźnik jakości gospodarowania odpadami komunalnymi	31.12.
3.	Stopień redukcji masy wytwarzanych odpadów komunalnych na mieszkańca (r/r)	Dane UM, dane operatora systemu GOK	Wskaźnik ograniczenia produkcji odpadów	31.12.
Polityka Adaptacji do zmian klimatu				
1.	Łączna powierzchnia ogrodów deszczowych na terenie przestrzeni publicznych miasta Chełmna (r/r)	Dane UM	Miara postępu adaptacji do zmian klimatu	31.12.
2.	Procent powierzchni biologicznie czynnej w łącznej powierzchni Chełmna (r/r)	Dane UM	Miara odporności do zmian klimatu	31.12.
3.	Liczba posadzonych nowych drzew na gruntach publicznych (nie będących następstwem wycinki) (r/r)	Dane UM	Miara przeciwdziałania skutkom zmian klimatu	31.12.
Polityka mobilności i transportu zrównoważonego				
1.	Łączna długość wytyczonych ciągów pieszo-rowerowych, rowerowych lub dróg z uregulowanym ruchem rowerowym przeliczona na km ² miasta	Dane UM	Gęstość sieci rowerowej na terenie miasta Chełmna	31.12.
2.	Średnia dzienna liczba osób korzystających z komunikacji miejskiej (r/r)	Dane UM	Miara atrakcyjności sieci komunikacji miejskiej	31.12.
3.	Średnia liczba kierunków docelowych odjazdów połączeń międzymiastowych komunikacji zbiorowej (poza powiat chełmiński)	Dane UM, dane operatora Dworca Autobusowego w Chełmnie	Miara dostępności komunikacyjnej miasta Chełmna	31.12.